

KV Ympäristökonsultointi Tmi

T201606
13.4.2017

IKAALISTEN KAUPUNKI
Tekniset palvelut, Kaavoitus

**Luhalahti – Iso-Röyhiö
Ranta-osayleiskaava
Luontoselvitys -raportti**

Esipuhe

Kyrösjärven pohjoisrannoille sijoittuvan Luhalahti – Iso-Röyhön ranta-osayleiskaavan luontoselvitys on tehty ko. kaavaa valmisteleavan Ikaalisten kaupungin Tekniset palvelut ja kaavoitusarkkitehti Esko Hyytisen toimeksiannosta. Työ on tehty yleiskaavatasoisesti ja toimeksiannossa keskeisenä tehtävänä oli selvittää ranta-osayleiskaavaan kuuluvan alueen nykyiset luontoarvot ja esittää niiden pohjalta suositukset kaavoituksen käyttöön.

Selvitysalueelle kuuluu kaikkiaan 6 erillistä asemakaavan rajausta, joilta ei erityisesti ole kerätty luontohavaintoja. Niiden lähialueella havaitut linnut ja eläinlajit on kuitenkin mainittu sekä tärkeät luontotyytit ja kohteet esitetty, jos ne ovat liittyneet yleiskaavoitettavaan alueeseen. Selvitysalueelle kuuluvia kolmea luonnonsuojelualuetta ei liioin ole tarkemmin tutkittu, koska ne sijaitsevat yksityisillä mailla. Selvitysalueen kaikille noin 30 saarelle on noustu tekemään maastohavainnot kesäkuussa 2016. Pienet saaret ja luodot sekä karit on tarkistettu veneestä käsin häiritsemättä pesivää linnustoa.

EU:n ja Suomen kansallisen lainsäädännön mukaisia luontotyyppisiä ja eläimistöä kartoitettaessa huomioitiin myös alueen monipuolisuus virkistykseen ja maisema- ja kulttuurialueiden kannalta. Alueen luonnonmaisemallinen merkitys kartoitettiin selvitysalueen saarilla käyntien yhteydessä. Saatujen tietojen mukaan selvitysalueelle ei ole aiemmin tehty vastaavanlaista yleiskaavatasoista ja kattavaa luontoselvitystä.

Tämän raportin valokuvat KV Ympäristökonsultointi.

Yhteystiedot:

KV Ympäristökonsultointi Tmi
Piilipuunkuja 10
Fin-21410 LIETO
Kotipaikka Lieto
Y-tunnus 2079783-8
Puhelin 0400 358 551

KV Ympäristökonsultointi Tmi
Liedossa 13.4.2017

Kai Vuorinen
Ympäristöasiantuntija

Sisältö

Esipuhe

1	JOHDANTO	2
2	MENETELMÄT	2
3	YLEISTÄ	4
3.1	<i>Selvitysalueen sijainti</i>	4
3.2	<i>Selvitysalueen ympäristön yleiskuvaus</i>	4
3.3	<i>Olemassa olevat suojelualueet, kaavat ja muut huomioitavat kohteet</i>	5
3.4	<i>Selvitysalueen eläimistö</i>	7
3.5	<i>Selvitysalueen kasvillisuus</i>	8
3.6	<i>Selvitysalueen topografia, kallio- ja maaperä</i>	10
3.7	<i>Maisemarakenne ja maisema-analyysi</i>	11
4	TULOKSET	14
4.1	<i>Luonnonsuojelualueet</i>	14
4.2	<i>Perinnemaisemat</i>	14
4.3	<i>Kulttuurimaisemat</i>	15
4.4	<i>Luontodirektiivin Liitteen I mukaiset luontotyypit</i>	15
4.5	<i>Lintudirektiivin liitteen I mukaiset lajit</i>	16
4.6	<i>Luontodirektiivin liitteen IVa mukaiset lajit</i>	17
4.7	<i>Metsälain erityisen arvokkaat elinympäristöt (kohteet)</i>	20
4.8	<i>Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet</i>	21
5	TULOSTEN TARKASTELU	24
5.1	<i>Luontoselvityksen tulosten tarkastelu</i>	24
5.2	<i>Luontoselvityksen tulosten epävarmuustekijät</i>	24
6	LÄHTEET	25

Liitteet	Liite 1. Selvitysalueen kuvaukset - saarikohteet. Teksti + kartta mk 1:12 000 - 1:15 000, tulosteet A4
	Liite 2. Selvitysalueen kuvaukset - mannerkohteet. Teksti + kartta mk 1:12 000 - 1:15 000, tulosteet A4
	Liite 3A. Luontoselvityskartta – Lehti A, Penijoenlahti-Hänhilahti. Kartta mk 1:10 000, tuloste A3
	Liite 3B. Luontoselvityskartta – Lehti B, Iso-Röyhiö-Salo-Arasalo-9 saarta. Kartta mk 1:10 000, tuloste A3
	Liite 3C. Luontoselvityskartta – Lehti C, Rannanmaa-Sipsiö-Rahkosaari. Kartta mk 1:10 000, tuloste A3
	Liite 3D. Luontoselvityskartta – Lehti D, Eteläiset saaret (13 kpl). Kartta mk 1:10 000, tuloste A3
	Liite 3E. Luontoselvityskartta – Lehti E, Luhalahti-Kujunniemi. Kartta mk 1:10 000, tuloste A3
	Liite 4. Vesistöt ja vedenjakajat. Kartta mk 1:25 000, tuloste A3
	Liite 5. Maisema-analyysi. Kartta mk 1:25 000, tuloste A3

1 JOHDANTO

Ikaalisten kaupungin alueelle sijoittuvan selvitystyön alkuvaiheesta (11.5.2016) lähtien luontotietoja on saatu alueen kaavoittajalta (mm. OAS, tarkennettu suunnittelualue ja luontotiedot). Kartat ja ortoilmakuvat ovat MML:n kiinteistötietojärjestelmästä 2016. Tiedonvaihto ja luontoselvitysalueeseen tutustuminen antoivat puitteet luontoselvityksen tekemiselle. Selvityksen lähtökohdat ja tavoitteet selvisivät tarjouspyynnössä.

Tämän luontoselvityksen on laatinut FM Kai Vuorinen. Luontoselvitys koostuu raportista ja liitteistä (5 Liitettä). Niissä esitetään alueen ympäristön yleispiirteet (Liite 1 ja 2), luonnon erityispiirteet, selkeärajaiset luontokohteet (Liite 3A-3E), vesistöt ja vedenjakajat (Liite 4) sekä maisema-analysikartta (Liite 5).

2 MENETELMÄT

Luontoselvityksen maastotyöt tehtiin 20.5.–29.8.2016, joiden aikana koko alue tarkistettiin maastossa huolellisesti. Liito-oravien elinympäristöjen osalta maastotyötä tehtiin lisäksi 28.3.2017. Maastokäyntien aikana havainnot tehtiin yleiskaavatasoisesti.

ELY-keskukselta kerättyjen lähtötietojen perusteella alueelle sijoittui kolme ns. Metso luonnonsuojelualuetta ja yksi perinnemaisema-alue. Työn edetessä selvitysalue tarkistettiin suojeltavien luontotyyppien, kasvi- ja eläinlajien sekä arvokkaiden ja huomioitavien luontokohteiden että lajien varalta. Luontotietoja tarkistettiin ja havainnoitiin myös erilaisten tietojärjestelmien kautta mm. Hertta 5.7, Maankamara.fi sekä ortoilmakuvien perusteella. Koska alueella on laajasti viljelymaisemaa, koettiin tarpeelliseksi tarkastella vanhoja maasto- ja peruskarttoja 1950- ja 1980-luvuilta, jolloin saatiin erinomainen perspektiivi niihin vanhoihin pelto- ja niittyalueisiin, jotka ovat myöhemmin metsitetty, asutettu tai muutettu tekolammiksi.

Työssä keskeinen huomio kohdistettiin erityisesti niihin luontoarvoihin, jotka voivat rajoittaa alueelle suunniteltua tulevaa maankäyttöä. Näitä luontoarvoja voivat olla:

- Luontodirektiivin mukaiset luontotyytit (92/43/ETY), Suomen ympäristökeskus 2016a.
- Luonnonsuojelulain mukaiset suojellut luontotyytit (1096/1996 4 luvun 29 §).
- Metsälain mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt (N:o 1093/1996 3 luvun 10 §).
- Vesilain mukaiset luonnontilaisena säilytettävät vesiluonnon kohteet (1961/264 1 luvun 15a, 17a §).
- Uhanalaisuusluokituksen mukaiset lajit (www.ymparisto.fi → Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010, → Lintujen ja nisäkkäiden punaiset listat 2015).
- Lintudirektiivin liitteen I mukaiset lajit (79/409/ETY), Suomen ympäristökeskus 2016b.
- Luontodirektiivin liitteen IVa mukaiset lajit (92/43/ETY), Suomen ympäristökeskus 2016c.
- Mahdolliset muut luonnon monimuotoisuuden kannalta huomionarvoiset kohteet.

Huomiota kohdistettiin luontotyyppisiin ja niihin edustavampiin lajeihin, joita tyypillisesti voidaan tavata kulloinkin kyseessä olevan luontotyyppin alueella. Lajistossa paikallisena erityishuomion kohteena olivat putkilokasvit, liito-oravat, lepakot, linnut, päiväperhoset, korennot, sammakot ja matelijat. Ekologisten käytävien säilymistä varten havainnoitiin ekologiset yhteydet (läheisyys ja eläinten liikkuminen). Liitekarttojen 1 ja 2 merkintöjen myötä ekologiset yhteydet esitetään huomioitavaksi edelleen osaksi kaavan kokonaisuutta saarilla ja mannermaalla.

Taulukko 1. Menetelmät tärkeimpien lajien ja luontotyyppien tutkimusten ja havaintojen osalta.

Laji, lajiryhmä ja havaintoaika	Tutkimusmenetelmät ja muut huomiot
Liito-orava 5 / 2016 ja 3 / 2017	Liito-oravalle tyypillisesti sopivien metsäalueiden kartoitus ortoilmakuvista ja maastossa kulkien. Tutkittiin haapojen ja suurten kuusten tyvet papanoiden ja pesän kolopuun löytämiseksi. Elinalueilta pyrittiin löytämään lajin suosimat lisääntymis- ja levähdyspaikat ja sopivat kolopuut
Lepakot 7 – 8 / 2016	Lepakkojen kuuntelu tehtiin detektorilla (Pettersson D230) auringonlaskun jälkeen kahdesti maastotöiden aikana lepakkojen alueilla, jotka arvioitiin lepakkojen ruokailu- ja lisääntymispaikoiksi. Lajin määrittäminen perustuu kaikuluotaustaajuuteen, joka vaihtelee eri lajeilla. Usein lajin määrittästä kyettiin varmentamaan näköhavainnoilla vasten yön tummenevaa sineä. Näköhavainnon saamisen yhteydessä verrattiin lajien lentokorkeuksia havaintotaajuuteen, jotka ovat ominaisesti erilaisia eri lepakkolajeilla.
Linnut Päähavaintoaika 20.5.–9.6.2016. Maastotyössä, 5 – 8 / 2016	Lintulajeja havainnoitiin aina maastotöiden yhteydessä. Lintujen kartoitus tehtiin erityisesti merkittäviltä lintuluodoilta, kareilta ja reheviltä lahdenpohjuikoilta sekä muilta tavanomaisilta metsä- ja ranta-alueilta, joilla oli merkittävää lajistoa. Päähavaintoaikana havainnoitiin kaikki saaret (3 päivän ajan) ja manneralueen tärkeiksi katsotut ja todetut alueet.
Sammakot, matelijat 5 – 8 / 2016	Hetkeksi kiinnitettuja sammakoita tarkistettiin (<i>metatarsaalikyhmyn</i> perusteella) n. 25 kpl (eri-ikäisiä – 1-3 v.), jotka siten määritettiin ko. kyhmyn muodon ja pituuden perusteella joko rusko- tai viitasammakoiksi. Rupikonnann tunnistaminen tehtiin lajin kuivassa ihossa olevien runsaiden nystyröiden perusteella. Tärkeiden sammakoiden ja konnien elinympäristöt huomioidaan tarvittaessa erillisenä luontokohteena. Pienten lampien osalta rakentamattomuus ja muuttumattomuus turvaavat sinänsä sammakoiden erikokoiset yhdyskunnat.
Sudenkorennot 5 – 8 / 2016	Tutkimukset tehtiin aikuishavainnointina. Sudenkorentoja havainnoitiin kiikaroimalla ja kuvaamalla. Virtavesilajeja havainnoitiin muuten rannoilta kiikarin ja digivalokuvien avulla. Tutkimukset tehtiin aurinkoisina ja lämpiminä päivinä, jolloin sudenkorennot olivat aktiivisesti
Päiväperhoset 5 – 8 / 2016 Sudenkorennot 6 – 8 / 2016	Yleisesti päiväperhosia havainnoitiin niityillä, kedoilla ja otollisilla etelärinteillä kiikarin ja digivalokuvien avulla. Erityishuomion kiinnitys EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) sudenkorentolajeihin. Tummaverkkoverkkoperhonen (<i>Melitaea diamina</i>) on Pirkanmaan vastuulaji, jota etsittiin lajin tyypillisistä elinympäristölaikuista. Selvityksiä tehtiin niillä elinympäristölaikuilla, jotka sijaitsevat kaavan alueella, siihen liittyvillä kyläalueilla tai niiden tuntumassa. Mielenkiintoisia alueita olivat myös pienten lampien reunat ja saarten tulvavaikutteiset kapeat rantakaistaleet.
Luontotyypit, elinympäristöt 5 – 8 / 2016	Maastokuvien, metsien ja niittyjen sekä muiden mielenkiintoisten kohteiden kartoitus ortoilmakuvista ja maastossa kulkien, kuvaten ja muistiinpanoja tehden. Luontotyyppien uhanalaisuus perustuu Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarviointiin (Raunio ym. 2008). Arvokkaiksi elinympäristöiksi luokiteltiin metsälaki- ja vesilakikohteet, uhanalaiset luontotyypit tai kohteet joilla esiintyy vaateliasta lajistoa. Arvokkaaksi elinympäristöksi havaittu alue poikkeaa selvästi luonnonoloiltaan ympäröivästä talousmetsästä.
Putkilokasvit ja eliöt 5 – 8 / 2016	Raportissa esiteltujen putkilokasvien nimistö perustuu Retkeilykasvioon (Hämet-Ahti ym. 1998) ja eliölaajien uhanalaisuus uhanalaisuustietintöön 2000 (Rassi ym. 2001). Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010 sekä →Lintujen ja nisäkkäiden punaiset listat 2015)

3 YLEISTÄ

3.1 Selvitysalueen sijainti

Luhalahti – Iso-Röyhiön osayleiskaava-alue sijoittuu Ikaalisten kaupungin keskustan rannasta 4-10 km etäisyydelle itään ja toisaalta noin 30–40 min ajomatkan etäisyydelle (teitse 30 km). Alue käsittää metsä- ja kalliomaata ja laajoja peltokuvioita ja lehtipuuvaltaisia rantametsiä (kuvat 1 ja 2). Selvitysalue muodostuu noin 30 erikokoisesta saaresta ja manneralueesta, joka ulottuu Kyrösjärven koillisosassa kuvan 1 osoittamalla tavalla. Maapinta-ala on noin 1300 ha.

Kuva 1. Selvitysalue, sijoittuu Kyrösjärven pohjoisille ja koillisille ranta-alueille käsittäen mm. 30 erikokoista saarta. Selvitysalue on rajattu likimääräisesti punaisella viivalla. Mittajana 1000m kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

3.2 Selvitysalueen ympäristön yleiskuvaus

Luhalahti – Iso-Röyhiön osayleiskaava-alueella kookasta puustoa kasvaa (harvennuksista ja maanviljelysalueista huolimatta) kaikilla selvitysalueen alueilla niin saarilla kuin ranta-alueilla. Kookkaita kuusia ja mäntyjä esiintyy tiloilla yleisesti. Laajan selvitysalueen rannoilla kasvaa yleisesti terveleppää ja tuomea. Karuja kallioalueita on vähän ja ne ovat pienialaisia. Saarilla on vain kolme huomionarvoista kallioaluetta, joiden merkitys on kuitenkin pääasiassa maisemallinen. Saarilla ja mantereella puusto muodostuu eri-ikäisistä metsäkuvioista ja on tyypillistä, että etenkin kookkaimmat saaret ovat myös metsätalousaluetta. Lisäksi selvitysalueella esiintyy kuusta, hieskoivua, rauduskoivua, haapaa, pihlajaa, katajaa ja harmaaleppää. Maasto on vaihtelevaa viljeltyä mäkimaaastoa, joten pieniä soistumia esiintyy vain muutamilla metsäsaarekkeilla. Useimmiten metsät ovat ojitettuja.

Toukokuun maastokäyntien (2 kpl) aikana huomattiin, että selvitysalueella on useita metsäalueita, joissa on 1-2 vuoden sisällä tehtyjä hakkuita. Joillakin alueilla metsän ja pellon rajapuusto on myös poistettu siten, että sillä on maisematilaan lievä heikentävä vaikutus.

3.3 Olemassa olevat suojelualueet, kaavat ja muut huomioitavat kohteet

Tarkistettujen lähtötietojen (Ikaalisten kaupunki, Pirkanmaan ELY-keskus sekä mm. Hertta 5.7 ja Karpalo 2.1) perusteella selvitysalueelle sijoittui kolme luonnonsuojelualuetta (ns. Metso-kohdetta) ja yksi perinnemaisema kohde (keto). Selvitysalueelle ei kuitenkaan sijoittunut esim. valtion luonnonsuojelualueita, kaavojen luonnonsuojelualueita, Natura 2000-alueita, valtakunnallisten suojeluohjelmien mukaisia alueita eikä kallioinventoinnin tai pienvesiselvityksen kohteita. Selvitysalueella ei ole liioin tärkeiksi arvioituja pohjavesivarantoja.

Selvitysalueelle on Pirkanmaan 1. Maakuntakaavassa (vahvistettu 20.3.2008) asetettu tärkeimpinä merkintöinä pistemäisinä kohteina SM-merkinnät muinaismuistot SM 080, SM 081 ja SM 082. Vaaleanvihreä alueväri on MY-alueita (avoin peltomaa, Sipsiö), akm016 on Sipsiön kulttuurimaisema (maakunnallinen arvo), akv017 on Iso-Röyhiön arvokas kulttuurimaisema (valtakunnallinen arvo) ja Pbm063 on Luhalahden koulun keto -perinnemaisema (maakunnallinen arvo). Muu osa alueesta on lähinnä haja-asutusta sekä maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Kartassa on lisäksi merkinnät Sipsiöjoen melontareitti ja Pirkan Taival ulkoilureitti sekä kyläkeskuksen (a) Röyhiö ja Luhalahti.

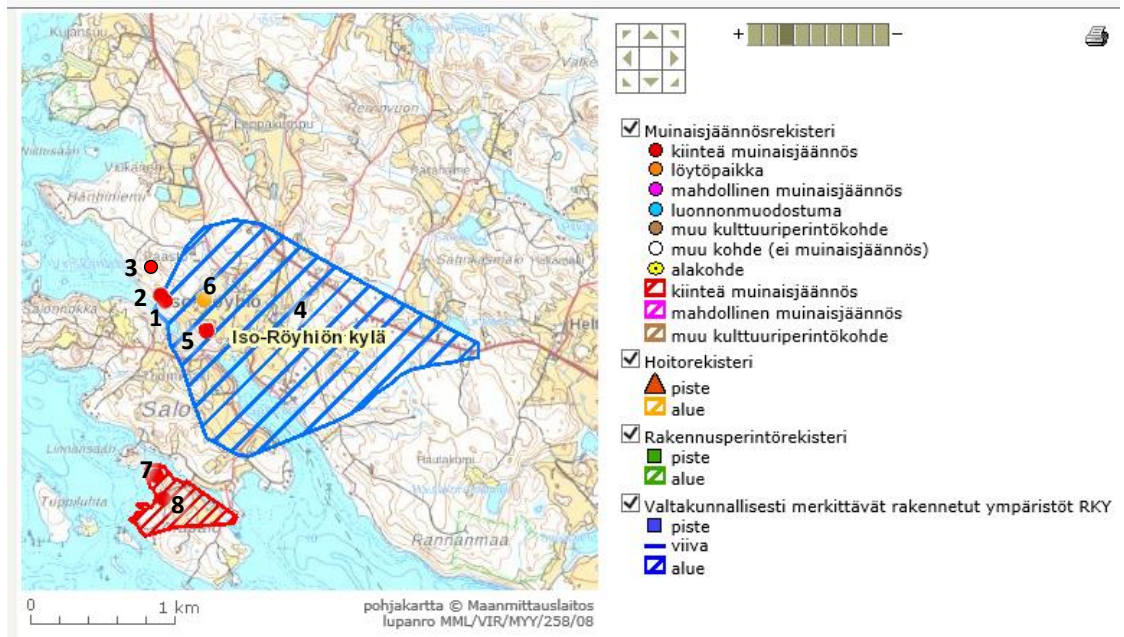
Kuva 2. Ote Pirkanmaan 1. Maakuntakaavasta 2008 (ei mittakaavassa), lähde Pirkanmaan liitto 2016.

Selvitysalueelle sijoittuvat muinaismuistojäännökset (muinaismuistorekisteri) keskittyvät kaikki Iso-Röyhiön peltoalueen lähiympäristöön. Tässä yhteydessä on huomioitava, etteivät muinaismuistot sinänsä kuulu luontoselvitykseen mutta niiden pohjalta on voitu keskittää luontotarkastelua tärkeille alueille sekä kyetty täydentämään muinaismuistojen lähialueiden ympäristön merkittävyyttä luontohavainnoilla.

Taulukko 2. Alla esitetään muinaismuistorekisterin pohjalta selvitysalueen muinaismuistojäännösten perustiedot.

Nro ja kohde	Perusteet ja luokitus
1. Paasto 1	Kiinteä muinaisjäännös, Kivikautinen asuinpaikka
2. Paasto 2	Kiinteä muinaisjäännös, Historiallinen, työ- ja valmistelupaikat – viljelyröykkiöt.
3. Paasto 3	—> uusi löytöpaikka (muinaismuistorekisteri).
4. Iso-Röyhiön kylä	Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt RKY.
5. Ylioja	Kiinteä muinaisjäännös, Rautakautinen hautapaikka, Hautaröykkiöitä sijaitsee kalliomaen päällä kaikkiaan 16 kpl.
6. Töllinmäki	Löytöpaikka, irtolöytöpaikat – pronssikappaleita, Tarkastamaton löytöpaikka.
7. Arasalon linnavuori	Muinaislinnat, Rautakautiset puolustusvarustukset: Linnavuori kohoaa n. 20 m Kyrösjärven pintaa korkeammalle. Mäen kiviset seinämät ovat äkkijyrkät lukuun ottamatta etelä-kaakkoiskulmausta, jossa on kivivalleja ja portti. Ennen veden pinnan laskua muinaislinna on ollut todennäköisesti saarella.
8. Arasalon asuinpaikka	Kiinteä muinaisjäännös, Kivikautinen asuinpaikka

Kuva 3. Kartta esittää yleispiirteisesti muinaismuistojen sijoittumisen selvitysalueen Iso-Röyhiön, Salon ja Arasalon alueille. Löydösalueet ja niiden löydökset ovat kaikki muinaismuistolain mukaisesti rauhoitettuja (Muinaismuistolaki 295/1963).

3.4 Selvitysalueen eläimistö

Selvitysalueella nähtiin nisäkkäistä hirvi, jänis, rusakko, kettu ja orava. Muiden havaintojen perusteella alueen nisäkäskantaan kuuluvat lisäksi liito-orava, metsäkauris, myyrä sekä rakennusten ja maatilojen liepeillä oleskelevat hiiret. Alueella sijaitsevien peltojen ojat olivat monin paikoin kuivuneita. Selvitysalueen metsikön keskelle sijoittuvissa vesipintaisissa soistumissa ja lammissa havaittiin vesistöille tyyppisiä hyönteisiä. Selvitysalueella havaittiin kahteen kertaan kyykkäärmeitä ja useasti teiden ojien ja ranta-alueiden alueella sisiliskoja.

Sammakot: Sammakoiden elinympäristöihin kiinnitettiin merkittävästi huomiota. Alueella voidaan havaita tyyppisimmin ruskosammakkoa (aiemmin sammakko eli *Rana temporaria*), sekä mahdollisesti viitasammakkoa (*Rana arvalis*) ja rupikonaa (*Bufo bufo*). Tärkeimmiksi ruskosammakoiden havaintopaikoiksi voitiin maastonselvityksen jälkeen todeta kaikkien osa-alueiden laajemmat suot, metsien soistumat, lampien reunat sekä Kyrösjärven ranta-alueet.

Liito-oravan elinympäristöistä pyrittiin löytämään havaintoja ensimmäisen maastokäynnin yhteydessä toukokuussa 2016. Kaikki selvitysalueen kookkaat haavat ($\varnothing > 20$ cm), raidat ja kuuset tarkistettiin pesäkolojen, risupesien, pönttöpesinnän ja papanahavaintojen varalta. Loma-asuntojen varsinaisille käyttöpihoille saakka ei kuitenkaan menty tekemään selvitystä. Vain selvitysalueen pohjois-luoteisesta alueesta tehtiin havainnot myöhään toukokuun 20. päivänä papanahavaintoihin perustuen. Havaintoja täydennettiin 28.3.2017 tarkistamalla suunnittelualueen oletetut potentiaaliset elinympäristökohteet, 10 eri aluetta.

Vuoden 2015 uhanalaisuusarviointissa tarkasteltiin 75 Suomessa esiintyvää lajia tai alalajia. Luokka säilyi ennallaan 51 arvioidulla lajilla. Kahdeksan lajin luokka muuttui vähemmän uhanalaiseksi, mutta yhdenkään lajin luokka ei muuttunut uhanalaisemmaksi. Uhanalaisesta silmälläpidettäväksi muuttuivat euroopanmajava, karhu, ilves ja **liito-orava**. Punaiselta listalta poistuivat aiemmin silmälläpidettäväksi luokitellut **metsäjänis** ja saukko.

Lepakot: Lepakoille soveliaita päiväpiiloja on lähinnä selvitysalueen reunoille sijoittuvissa loma-asuntojen ullakoilla sekä maatilojen ja muiden käyttörakennusten ulkorakenteissa (ullakot). Alueella on jonkin verran kallioiden ja kivikoiden koloja kuten esimerkiksi rauhoitetuilla muinaismuistoalueilla vrt. Arasalon linnavuori sekä sen läheinen Linnasaari, jossa on korkea kallio ja siinä halkeamia. Tarkastelun pohjalta selvitysalueen merkittävimmät potentiaalit sijoittuivat lepakoiden ruokailun suhteen kulttuurialueisiin mm. asutusalueet Iso-Röyhiössä, Luhalahdessa, Luhalahdentien varressa sekä eripuolilla selvitysalueita sijaitsevien kylmien ulkorakennusten lähialueilla. Saarien osalta tarkastelua ei tehty. Syynä oli, että yöllä veneileminen koettiin erittäin haastavaksi saarien välillä ja toisaalta edellisestä johtuen aikaa vaativalta. Kaikki Suomessa elävät noin 10 lepakkoa ovat hyönteissyöjiä ja rauhoitettuja.

Euroopan Unionin luontodirektiivin liite IV ja LSL 49 § velvoittavat suojelemaan lepakoiden tärkeitä talvehtimis-, lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, päiväpiiloja, ruokailualueita ja muuttoreittejä (mm. LSL 1996, LSA 1997/2005, Ympäristöministeriö 2007). Lepakoille tärkeät alueet luokitellaan (Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen -ohjeiden mukaan) seuraavasti:

Lk I: Lisääntymis- tai levähdyspaikan hävittäminen tai tilan heikentäminen on LSL:ssa kielletty.

Lk II: Tärkeän ruokailualueen ja siirtymäreitin arvo huomioidaan maankäytön suunnittelussa.

Kuva 4. Kuvassa on näkymä Salon saarelta kohti Iso-Röyhötä. Väliin jää Salonväli (*vesialue*).

Linnut: Touko- ja kesäkuun maastokäyntien yhteydessä alueen lintulajistoa havaittiin viiden kokonaisen maastopäivän ajan, joista kolmena päivänä käytiin läpi saarialueet ja muut vaikeasti kävellen tavoitettavat alueet. Heinä- ja elokuussa havaintoja tehtiin vielä 2 päivää.

IUCN-luokituksen mukaan tärkeitä lintuja ja muita merkittäviä lintuja havaittiin paljon ja tiedot lajeista on merkitty luontoselvityskartoille liitteisiin 3A-3E (5 kpl A3 kokoisia karttoja, mk 1:10 000). Liitteiden 3A-3E osalta lintujen nimet on merkitty suomenkielisillä nimillä havainnollisuuden ja informaation yksinkertaistamisen vuoksi.

Lintutietoja on koottu lisää kohteittain Liitteisiin 1 ja 2. Niissä lintuja koskevat tiedot on kuvattu tekstiosuudessa – vrt. Saarikohteet (Liite 1) ja Mannerkohteet (Liite 2). Lintujen nimet on merkitty edelleen suomenkielisillä nimillä informaation yksinkertaistamisen vuoksi.

Merkinnät luontoselvityksen liitteissä 1 ja 2 ovat:

- a = parvi, lintuparvi
- p = paikallinen (pesijät, reviirillä oleskelevat, lepäilijät)
- m = muuttava
- pp = pesäpoikanen
- pm = maastopoikanen
- 1/1 = koiraspukuinen ja naaraspukuinen
- /2 = 2 naaraspukuista
- Ä = laulavat (ja nähdyt) linnut
- ä = äännelevät (ei nähdyt) linnut
- kiert = kiertelevä (selvää suuntaa ei todettavissa)
- saal / saalistava = selvästi saalistava petolintu

Luontoselvityskartoista (Liitteet 3A-3E) selviävät kaikki mielenkiintoiset luontotyyppi-, eläin-, ja lintuhavainnot. Luontoselvityksen tuloksissa (kappale 4) huomiota kohdennetaan lajitellen mm. olemassa olevien lakien, säännösten, ohjeiden ja muiden luokitusten perusteella (katso kappale 2). Kaavamerkinnästä päättää kaavoittaja kaikkien saamiensa perustietojen pohjalta.

3.5

Selvitysalueen kasvillisuus

Selvitysalue on puulajeiltaan tavanomainen. Puuston muodostavat yleisten havu- ja lehtipuiden lisäksi mm. kataja, raita, harmaaleppä ja pihlaja. Ojat ja ojien varsialueet peittyvät tyyppillisesti pajuihin ja vesakoihin. Alueella havaittiin luontaisia jalopuita vain

yhdessä metsikön osassa Salonnokan autotien päässä (Kohde 10 Lehmuslehto). Muutoin yksittäiset löydetyt jalopuut, lehmukset ja tammet, olivat hyvin nuoria ja pienikokoisia taimia.

Kenttä- ja pohjakerroksen kasvilajit ovat alueellisesti tyyppilisiä valtalajeja. Kenttäkerroksen lajeista puolukka, mustikka, juolukka, kanerva, variksenmarja ja metsäkastikka esiintyvät alueella tyyppilajeina. Muina lajeina alueella tavattiin yleisesti mm. valkovuokko, sinivuokko, oravanmarja, sananjalka, metsälauha ja kevätpiippo. Lehtomaiset metsät ovat kuusivaltaisia ja niissä kasvaa yleisesti sini- ja valkovuokkojen lisäksi lehtolajistoa mm. kielo, sudenmarja, käenkaali, pikku- ja isotalvikki, oravanmarja, metsäkorte, metsäimarre, kevätlinnunherne, valkovuokko, sinivuokko ja metsäkurjenpolvi. Karumpien kallioiden reunoilla löytyy useimmiten kallioimarretta. Kallioalueiden kasvillisuus on yleisesti tavanomaista eikä niissä tehty merkittäviä lajihavaintoja sammalien, jäkälien tai putkilokasvien osalta.

Sammallajiston pohjakerroksessa muodostavat yleiset seinä-, kynsi- ja metsäkerrossammalet. Rahka- ja karhunsammalet peittävät soistuneita metsälaikkuja. Kallioiden kosteilla reunoilla sammalet ovat tavallisia. Kallioiden pinnalla havaittuja sammaleita olivat: kalliokarsta-, kivitiera-, metsäkulo-, palmu-, kallioahman- ja kivikynsisammal. Selvitysalueen kuivien kallioseinämien osuus on suuri, ja siksi kallioseinämien lajisto osoittautui tavanomaiseksi.

Jäkälälajit, jotka kasvavat erityisesti karukkokallioilla, ovat alueellisesti tavanomaista palleron ja harmaaporonjäkälää, torvijäkälää, hirvenjäkälää ja nahkajäkälää. Kallioilla kartta-, rupi- ja lehtijäkälät esiintyvät sammalien kanssa vuorotellen. Vanhoissa metsäsaarekkeissa kuusten alimmilla oksilla on karvetta. Etenkin Rannanmaalla sekä toisaalla Penijoenlahden itäpuolella oli iäkkäitä kehittyneitä havumetsiä, joissa karvetta oli runsaammin.

Selvitysalue on osa Suomenselän Ylämaata (*maisemaseutu*) ollen kuitenkin vielä eteläboreaalista metsäkasvillisuusvyöhykettä.

Selvitysalueella metsätyypit vaihtelevat kallioisuuden ja maanpeitteen paksuuden mukaisesti OMaT (lehto), OMT (lehtomainen kangas), MT (tuore kangas), VT (kuivahko kangas), CT (kuiva kangas) ja CIT (karukkokangas). Alueen kasvillisuus on muuttumattominta muutamilla metsäalueilla, suoalueilla sekä kallioiden laella ja jyrkänteillä. Merkittävä osa luontaista pitkälle kehittyneistä metsistä sijoittuvat jo alueella oleville METSO -suojelualueille.

Kuva 5. Selvitysalueen *Ekologinen verkko*. Lähde Pirkanmaan liitto, 2. MK-kaavan 2040 valmisteluraportti 2016.

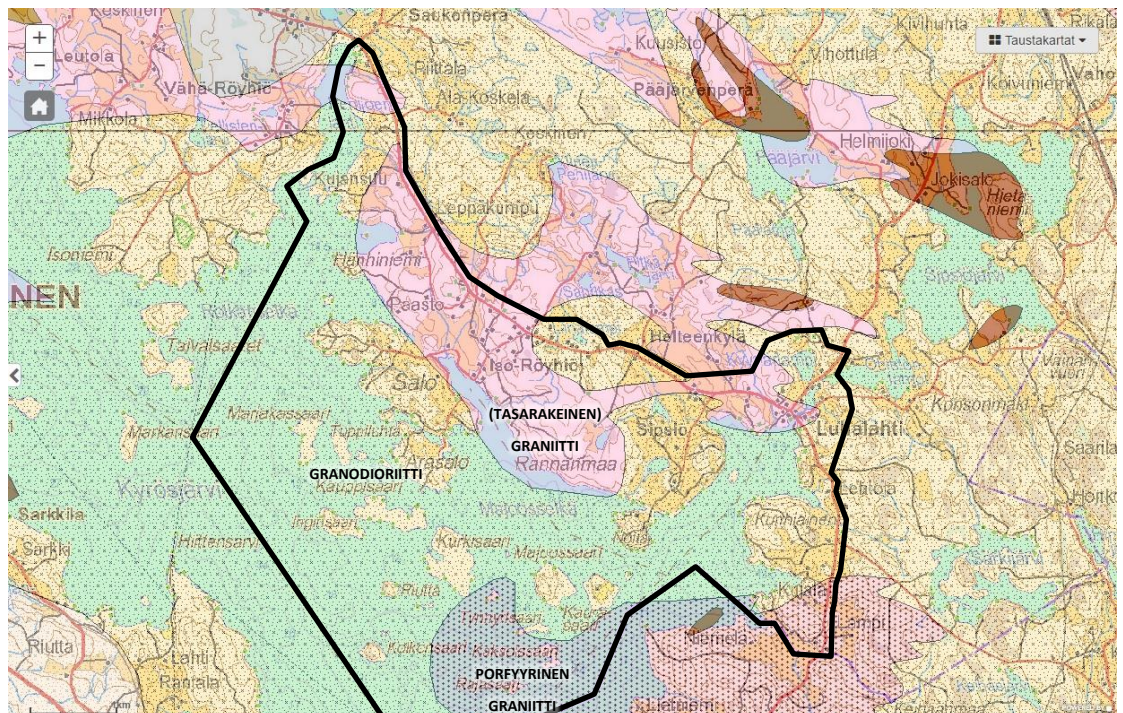
Selvitysalueen ympäristöstä on olemassa ns. ekologinen verkko -kartoitus. Se on tehty Pirkanmaan seuraavaa maakuntakaavaa 2040 varten. Luonnon ydinalueita on kolme. Vihreä kuvastaa hyvää tai erinomaista luonnontilaa – luonnon ydinaluetta. Välimuotona on ydinalueiden välinen yhdysrakente (vaalean vihreä) ja muut rakenteet. Valkoisella on näytetty asutus, tiet ja maanviljely. Ekologisesti selvitysalue sijoittuu jo etäälle ekologisten ydinalueiden laajoista vanhan metsän alueista (kuusi- ja mäntymetsät, sekametsät, lehdot) ja luonnontilaisista soista. Silti selvitysalueella on omat parhaat luonnon ydinalueet mm. Rannanmaan alueella (laaja yhtenäinen vihreä alue) ja osalla vähänasutetuista saarista.

Selvitysalueen edustavimmat luontokohteet on kuvattu kappaleessa 4 Tulokset. Samassa yhteydessä tarkastellaan lähemmin kasvilajistoa luontokohteittain.

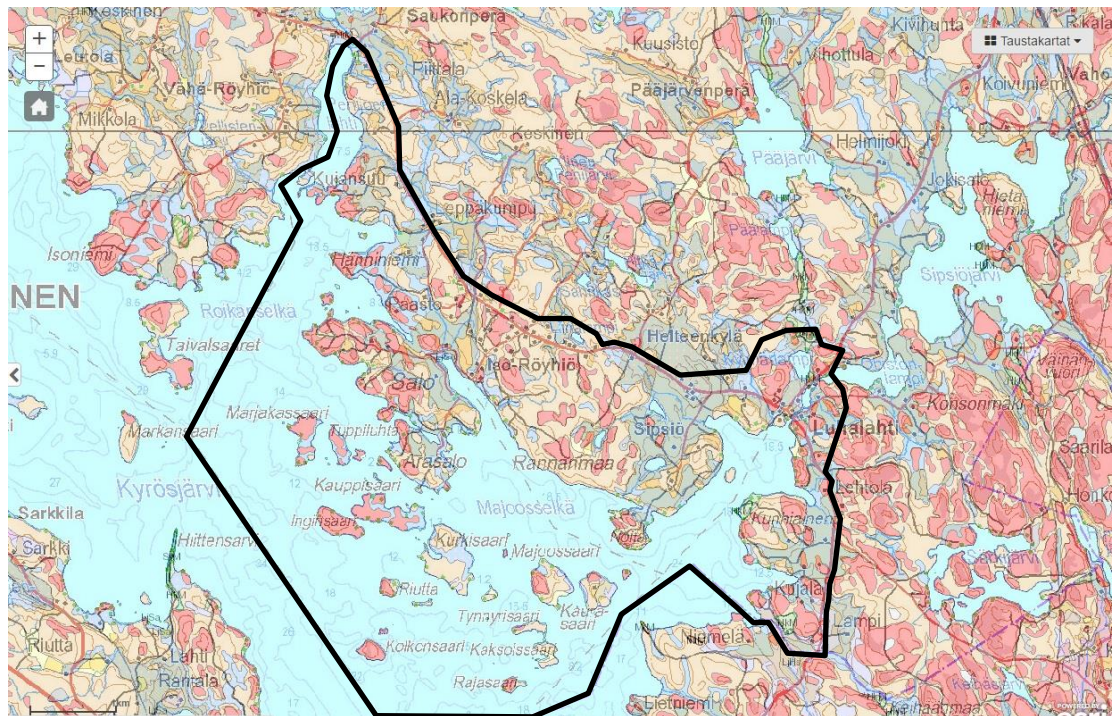
3.6 Selvitysalueen topografia, kallio- ja maaperä

Selvitysalueella on suurimmillaan noin 50 m korkeusvaihtelut, joka toteutuu Kyrösjärven pinnan (+83,2) ja Luhalahdentien mäkialueilla olevien nyppylöiden (+133,0) välillä. Usein kalliomaata rajautuu lähelle vesirajaa ja nousee siitä paikoin melko nopeasti ylemmälle tasolle.

Korkeimmat paikat sijaitsevat siis Rannanmaasta reilusti pohjoiseen hiukan ennen Luhalahdentietä olevilla mäki-alueilla (lähellä mm. taloja *Halmela*, *Kuusela* ja *Järventausta*) taso +133 (m). Toisaalta Silmikkeenvuoren kalliomaalla taso on +126, Noita +116 ja Kunhiainen +121. Salon saarella korkein kohta kohoaa +111 metriin kun matalimmillaan Kyrösjärven rannoilla ollaan siis tasossa +83,2. Selvästi mantereesta erillään olevista saarista korkein on Majoossaari, jossa taso on +108 eli noin 25 metriä järven pintaa korkeammalla. Yleisesti maan pinta on kumpuilevaa ja maastonvaihtelut sekä vuorottelevat pelto- ja metsäalueet ovat parhaiten havaittavissa liitteiden 1-5 kartoissa. Selvitysalueelle ei kuitenkaan sijoitu merkittäviä irtolohkareita, poikkeuksellisen korkeita (> 10 m) jyrkänteitä tai muita erikoisia luonnonmuodostumia.

Kuva 6. Kallioperäkartan ote ja selvitysalueen likimääräinen raja. Mittajana 1 km. Lähde www.gtk.fi.

Kuva 7. Maaperäkartan ote ja selvitysalueen likimääräinen rajaus. Mittajana 1 km. Lähde www.gtk.fi.

Kallioma (punaruskea) kattaa selvitysalueen maanpäällisestä osan pinta-alasta noin 15 %. Avokallioita esiintyy korkeimmilla mäkialueilla yleisesti, mutta pienialaisesti. Avoimen kallion reunoilla esiintyy jo irtainta maa-ainesta. Maaperän muodostavat kallioma, moreeni (beige), soramoreeni, hiekkamoreeni, hiekka, hieta, hiesu ja savi (siniharmaa). Turvemaata on lisäksi pienialaisesti soiden ja lampien reunoilla. Karkeita irtaimia maalajeja on vajaa 55 % maa-alueen pinta-alasta ja hienoja maalajeja on noin 30 % pinta-alasta. Kivisiä moreenivyöhykkeitä on vähän. Pelloilla maaperä on savea. Karkeaa hietaa on mm. Hautakorvenlammen lounaispuolella, Poikkipuoliaisissa, Majoossaassa ja Kaksoissaassa. Hiekkaa esiintyy pintamaalajina vain Tynnyrisaaren ja Kaksoissaaren välisessä kannaksessa.

3.7

Maisemarakenne ja maisema-analyysi

Alue inventoitiin maastossa kesäkuun toisella viikolla 2016 huolellisesti ja alueelta tehtiin tarvittavat havainnot mm. maisematilasta, -kuvasta ja -rakenteesta sekä erityispiirteistä. Koska eräs keskeisimmistä näkymistä Kyrösjärven rantoihin on nähtävissä järven toiselta puolelta (Ikaalisten keskustasta päin), oli luontevaa kuvata kohdetta luontoselvityksen teon yhteydessä järven selältä. Lisäksi aluetta nähtiin veneväyliltä ja eri suunnista. Aineistona ovat lisäksi aluetta käsittelevät kartat 1950-luvulta lähtien ja aluetta koskeva kirjallisuus.

Lähtökohdat. Työssä keskeinen huomio kohdistui nykyiseen maisemaan ja havaintoihin maiseman nykytilasta, jotka tulee huomioida alueelle suunnitellussa maankäytössä. Koko rantaosayleiskaava on aluetta, jolla ei ole järviolueelle aiemmin esitettyä paikallista tai maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Maa-alueille esitetyt maisema-alueet Iso-Röyhiössä (valtakunnallinen) ja Sipsiössä (maakunnallinen) tulevat silti esille liikuttaessa paitsi maa-alueilla mutta myös vesialueilta nähtyinä.

Maisemarakenne. Kaava-alue kuuluu Pirkanmaan maakunnallisen maisematyyppijaon mukaan Suomenselän Ylämaan maisemaseutuun. Viimeisen inventointiehtotuksen mukaan (2013) selvitysalueelle ei ehkä enää sijoittuisi arvokkaita valtakunnallisia tai maakunnallisia maisema-alueita.

Kallioperän muodostavat kallioalueet, jotka pääosin peittyvät irtaimiin maalajeihin. Kyrösjärvi on muodostunut kallioperän murroslinjaan ja maisemarakenne on pääosin luode-kaakko suuntautunutta. Murroksia on myös pohjois-eteläsuuntaisesti.

Rikkonaiset kallioselänteet tekevät topografiasta vaihtelevan. Kalliopaljastumien väliin laaksoihin on kerääntynyt runsaasti savea, hiesua ja hietaa, joten niissä sijaitsevat myös alueen lukuisat pellot ja niityt. Moreenia esiintyy kallioiden pienialaisissa raoissa ja koloissa. Järvi on keskeinen maiseman elementti ja järven useat lahdet täydentävät maiseman rakennetta.

Viljelyperinteet ja asutus ovat sijoittuneet savikkoalueiden reunoille ja tuulelta hiukan suojaisempiin paikkoihin kuten poukamiin ja lahtien rannan lähelle. Selvitysalueen mannerosat ovat luoteen, pohjoisen ja koillisen suuntaisille tuulille merkittävä maaston pinnanmuoto, joka antavaa erityisesti järviolueella suojaa. Alueen mannerosissa sijaitsevat laajat yhtenäiset pellot kumpuilevat maisemassa edustavasti. Paikallisesti maiseman rakenteeseen eniten vaikuttavat Luhalahdentie, Luhalahden ja Iso-Röyhiön kyläalueet ja pellot, Luhalahden masto, järvellä tapahtuva veneily ja järven ranta-alueiden loma-asunnot.

Maisemakuva ja maiseman nykytila. Kyrösjärvi on muotoutunut pitkään murroslinjaan, joka luo hienon ja selkeästi rajatun maisematilan, erityisesti järven eteläosaan. Pohjois- ja luoteisosassa (eli selvitysalueella) noin 30 erikokoista saarta lahdenpoukamiseen ja salmineen luovat maisematilasta paitsi rikkonaisen niin myös rikkaan ja vaihtelevan. Maisemalle tyypilliset elementit ovat järvi, harvat rantojen kalliot, lintusaaret ja erityisesti kookkaat metsäiset saaret.

Kasvillisuustyypit ovat eteläboreaaliseen vyöhykkeeseen mukaisesti yhä lehtomaista, jossa vain hyvin paikallisesti karu kalliotyyppi on leimaava. Harvaluonteisuutensa vuoksi rantojen kallioalueet ovat tärkeitä maisemassa. Kyläympäristö ja viljelysmaat sijoittuvat etäämmälle suotuisemmille alueille lahtien perukoille (Penijoenlahden pohjukka, Iso-Röyhiö, Sipsiö ja Luhalahti). Kesäisin veneily, matkailu ja mökkeily sekä kalastusharrastus luovat Kyrösjärven koilliskulmaan merkkejä uusimmista elinkeinoista.

Rannoille ja saarille muodostunut loma-asutus ei maisemassa näy puustoisuuden ansiosta juuri lainkaan. (Veneillä) maisemassa erottuvat perinteisesti salmet, kapeikot ja korkeat saaret. Maisemakuvaan oman erityisen leiman luovat näkymät Iso-Röyhiön ja Sipsiö-Luhalahden viljelysmaille. Alavat ja lehtipuuvalliset järven rannat ovat monin paikoin luhtarantaisia. Niinpä ne pehmentävät järvien ja pienten lampien rantoja aivan erityisen hienolla tavalla. Siten rantaviivassa pienet hiekkaiset poukammat yhdessä luhtarantojen kanssa toimivat maisemakuvan tärkeiden tekijöiden veden ja metsämaan/peltojen erottavana tekijöinä. Vesistöt ja vedenjakajat on esitetty tarkennettuna kartalla Liitteessä 4.

Selvitysalueen maasto on selkeä ja korkeuserot ovat suhteellisesti huomattavat. Korkeutta on joillakin saarilla ja manneralueella sijaitsevien niemiä kärjissä usein 20–30 metriä Kyrösjärven pintaan (+83,2). Maastonmuodot madaltuvat muutoin kuitenkin loivasti rantaa kohden. Korkeuseroista johtuen on maiseman erityisesti nähtävissä Luhalahdentietä ajettaessa. Ennen ja jälkeen Luhalahden kirkkoa ovat maisemat yhä vähintään paikallisesti merkittäviä. Asuinrakennukset ja viljelystilat sijoittuvat peltojen reunaan metsärajan tuntumaan. Maiseman tärkeitä kiinnekohtia ovat Luhalahden radiomasto, Iso-Röyhiön kylän pienvenesatama ja Sipsiöjoen -reitien suuaukko Luhalahden keskustan tuntumassa.

Vasusaaren ja Noitan välistä salmea sekä toisaalla sijaitsevaa Latosaaren ja Syväsaaren kapeikkoa voidaan syystä pitää tärkeinä maisemarakenteen kiinnekohtina. Ne sijoittuvat murroslinjan kohtiin, joista ko. sijainnit erottuvat kiinnekohtien myötä kauas järviolueelle. Viime vuosikymmeninä on Arasalon eteläpuolelle perustettu pienvenesatama. Tämä pieni

alue sijoittuu maisemallisesti kahden merkittävän näkymän solmukohtaan, sillä näkymät Noitan (niemen) suuntaan ja Ikaalisten vesitornin (keskusta) suuntaan ovat erittäin näyttävät. Tämä venesatama toimii myös itä- ja länsisuuntaan kulkevien veneiden navigoinnin tukena.

Maiseman tärkeitä kohtia on ehdottomasti Kyrösjärven puustoiset saaret ja rantavyöhyke. Rannalta avautuvat useista kohtaa laajat ja upeat näkymät erityisesti länteen, lounaaseen, etelään ja itään. Kauniita näkymiä avautuu myös viljelysalueilta, Luhalahdentieltä, Haapasenttieltä, uimarannoilta ja kylien rannoilta. Joissain tapauksissa näkymät rajoittuvat lähisaareen tai puusto peittää maisemia. Osayleiskaava-alueella lähimaisema on sulkeutunut vain metsäisillä alueilla liikuttaessa. Tiheiden ja eri kasvuvaiheessa olevien metsien myötä lähimaisemassa näkyy monesti vain pelkkä tiealue ja hetkittäin muutamia taloryhmiä. Metsäisillä alueilla niittyjen ja peltojen määrät ovat vähentyneet niiden metsittämisen vuoksi. Pisimmät lähinäkymät alueella avautuvat Luhalahdentieta pitkin.

Useiden saarten etelärannoilta avautuu selkeästi jäsentynyt avoin maisematila. Maisematila on laaja ja näkymät pitkiä. Kyrösjärven länsipuolelle (Ikaalisten keskustan Paskonnokka) on matkaa 3000 metriä (Marjakassaaresta) ja 4500 metriä (Riuttasta). Avoin tila Kyrösjärven veneväylällä on tasapainoinen ja miellyttävä ja se rajautuu saarten näyttäviin rantoihin.

Maiseman häiriötekijät. Alueelta löytyy vähäisiä maiseman häiriötekijöitä. Loma-asunto ja sen ympäristö, joka sijoittuu Kunhaisen länsirantaan (niemessä), ei ole maisemalliselta kannalta loppuun saakka rakennettu. Luhalahdentieltä katsottuna maisema-alue on yleisesti edustava, mutta harmoniaa rikkoo hieman muutama pienteollinen rakennus, jotka näyttävät jopa käyttämättömiltä. Vauriot ovat kokonaisuuden kannalta pieniä ja niiden tilaan on mahdollisuus puuttua. Laajempaan häiriötekijänä on entisten peltojen ja niittyjen metsittyminen erityisesti maisema- ja kulttuurialueiden kannalta merkityksellisissä paikoissa Iso-Röyhön kylän peltojen reunoilla sekä Salon ja Luhalahden kylien alueilla. Liitteessä 1 ja 2 on kerätty aluetietoa niistä muutoksista, jotka ovat tapahtuneet viimeisen 50 vuoden aikana. Liitteiden 1 ja 2 tekstiosuudessa ja kartoissa on helposti nähtävissä alueelliset muutokset.

Selvitysalueen maiseman muutos. Selvitysalueella muutokset ovat, kuten edellä todettiin, tapahtuneet pitkän ajan saatossa. Muutos maataloudessa ja rakentamisen tyyliä ja tavat ovat muuttuneet sekä johtaneet yhdessä pelto- ja niittyalueiden käyttöönottoon joko talon rakentamista tai metsittämistä varten. Peltöjen ja niittyjen vähentyessä on avoimen tilan osuus vähentynyt selvästi. Aiemmin laidunnusta tehtiin paljon myös metsissä, tilojen ja rantaniittyjen ulkopuolella. Nykyään laidunnusta on enää vain suurimmissa maatiloissa. Avoimen tilan vähentyminen saattaa olla syynä mm. maisema-alueiden katoamiseen seuraavan 50-vuotijakson aikana. Varsinainen peltoala ei ole lisääntynyt ilmeisesti missään, mutta on silti huomioitava, että peltojen ja niittyjen määrä on vähentynyt suhteellisesti vähiten Sianniemen, Kunhaisen ja Kujunniemen alueilla. Liite 5. Maisema-analyysi.

Kuva 8. Maisema Kyrösjärveltä Majoossaaren ja Kaurasaaren välillä.

4

TULOKSET

Selvitysalueella ei ole vesilain mukaisia kohteita - alueen luontotyyppit eivät täyttäneet vesilain mukaisia vesiluonnon tyyppejä. Selvitysalueella ei ole myöskään Natura 2000 -alueita.

Alueelle sijoittuu kaikkiaan 44 numeroitua luontokohdetta, joista keskeiset aiemmin tiedossa olleet ovat kolme yksityisten maille perustettua luonnonsuojelualuetta ns. METSO -kohdetta. Alueelle sijoittuu yksi tutkittu perinnemaisema, Luhalahden koulun keto. Muut kohteet luetaan alempana ryhmittäin mm. selvitysalueelta havaitut luonto- ja lintudirektiivien liitteiden mukaiset eläimet ja linnut.

4.1

Luonnonsuojelualueet

Taulukko 3. Luonnonsuojelualueet.

Nro ja kohde	Perusteet ja havainnot
7. Luonnonsuojelu- alue METSO	Luonnonsuojelualueet ovat ns. METSO-ohjelmaan kuuluvia ja siten METSO:n avulla yksityiset metsänomistajat voivat suojella metsiensä monimuotoisuutta. Tässä kohteessa on havaintojen mukaan kyse kuudesta erillisestä metsäsaarekkeesta. Suojeluperusteista ei ole saatu tarkempaa tietoa. Silti alueen puusto on monipuolista ja keskiosiltaan havupuuvältaista. Saarekkeiden reuna-alueilla on koivun, haavan ja muiden lehtipuuden vyöhykkeitä ja puuryhmiä. Kaatunutta ja lahoavaa puustoa on erityisesti metsäsaarekkeiden sisällä. Varpushaukalla lienee pesä alueella tai lähellä.
22. Luonnonsuojelu- alue METSO	Kohteen suojeluperusteista ei ole saatu tarkempaa tietoa. Silti alueen puusto on monipuolista ja lähes kokonaan kuusivaltaista korpea. Maaperä on lehtomainen ja muutamin paikoin varvikot väistyvät lehtomaisuuden ja lehtolajien vallatessa kenttäkerrosta haltuunsa. Alueen halki virtaa idempänä lehtomainen puroalue, jonka alkuosuus on aiemmin ollut peltoalueena ja sittemmin niittynä. Nyt ko. "niitty"-kuviossa kasvaa lehtipuuta ja kenttäkerroksen lajisto on rehevää. Kaatunutta ja lahoavaa puustoa on muutamin paikoin, ja koska puut ovat laajalla alueella yli 100-vuotiaita, tekee yksikin kaatunut puu luontaisen aukon metsään. Alueen lähellä havaittiin mm. korppi, isolepinkäinen ja käpytikka.
41. Luonnonsuojelu- alue METSO	Kunhiaisin sijoittuvan kohteen suojeluperusteista ei ole saatu tarkempaa tietoa. Havaintojen mukaan alueen puusto on pääosin kuusivaltaista sekametsää. Metsän maastonmuodot viettävät eri suuntiin ja muodostavat alueesta viehättävän. Paikoin esiintyy nuorempaa lehtipuustoa. Kenttäkerroksen lajisto on pääosin lehtomaista. Kaatunutta ja lahoavaa puustoa on muutamin paikoin ja osa puista on vanhoja. Metsikön lähellä havaittiin mm. tilitatti ja käpytikka.

4.2

Perinnemaisemat

Taulukko 4. Perinnemaisemat

Nro ja kohde	Havainnot
37. Luhalahden koulun keto	Luhalahden koulun keto (niitty, kallioketo) on tällä hetkellä kohtalaisen hyvässä kunnossa: aluetta laidunnetaan ja hoidetaan perinnebiotooppina. Kasvillisuus kehittyi sen mukaisesti perinteisenä. Keto-alueen laajuus on rajattu 2016 havaintojen mukaisesti mukailien alkuperäistä perinnemaisema-rajaukselta 1990-luvulta (arvokas perinnemaisema, maakunnallinen, M-). Arvoon vaikuttava erityistekijä on edustavuus. Alueen puusto on: kataja, pihlaja, kuusi ja mänty. Kalliokedon ja tuoreen heinäniityn mosaiikin muodostavat päivänkakkara, rätvänä, ahosuolaheinä, harakankello, koiranputki, huopakeltano, jäkki, musta-apila ja nurmitatar (1992 inventointitietojen kasviluettelo).

4.3

Kulttuurimaisemat

Taulukko 5. Kulttuurimaisemat.

Nro ja kohde	Havainnot
akv017	Iso-Röyhiön kulttuurimaisema, jonka arvo valtakunnallinen (-maakunnallinen). Kulttuurimaisema-alueesta on olemassa vain rajausta (Maakuntakaavasta). Rajausta ei ole liitetty luontoselvityksen karttoihin. Rajausta löytyy silti maakuntakaavan otteesta ks. kuva 2 kohdenumeroinnin mukaan.
akv016	Sipsiön kulttuurimaisema, jonka arvo maakunnallinen (-paikallinen). Kulttuurimaisema-alueesta on olemassa vain rajausta (Maakuntakaavasta). Rajausta ei ole liitetty luontoselvityksen karttoihin. Rajausta löytyy silti maakuntakaavan otteesta ks. kuva 2 kohdenumeroinnin mukaan.

4.4

Luontodirektiivin Liitteen I mukaiset luontotyytit

Alueelle sijoittuu kolme Luontodirektiivin liitteen I mukaista luontotyyppiä.

Taulukko 6. Luontodirektiivin Liitteen I mukaiset luontotyytit.

Nro ja kohde	Havainnot
2. Vanhaa metsää (Boreaalinen luonnonmetsä)	Kohde sijoittuu Penijoenlahden ja Luhalahdentien väliselle metsäalueelle. Metsäsaarekkeessa kuusten ikä on yli 100-vuotiaista ja muutamia kuusia on kaatuneena alueella. Lahopuuston määrä on pientä alueen keskivaiheilla, mutta lisääntyy reunoille siirryttäessä. Reunoilla on yhä enemmän iäkkäitä koivuja, raitaa, haapaa ja hiukan enemmän kerroksellisuutta. Alue rajautuu lännessä <i>Koivikko</i> -nimiseen vanhaan maa- ja metsätaloustilaan. Luoteisosa rajauksesta on havaintojen mukaan ollut metsälaitumena, mutta kasvaa jo siis vanhaa kuusivaltaista puustoa. Metsän kenttäkerros on lehtomainen ja lehtolajeja esiintyy mm. kielo, sudenmarja, käenkaali, pikku- ja isotalvikki, oravanmarja, metsäkorte, metsäimmarre, kevätlinnunherne, valkovuokko, sinivuokko ja metsäkurjenpolvi. Monin paikoin varpukasvillisuus eli mustikka ja puolukka puuttuvat. Paikoin alueella on kuusikorpimaista ilmettä.
3. Rehevä lehto (Boreaalinen lehto)	Lehto rajoittuu idässä <i>Koivikko</i> -nimiseen vanhaan maa- ja metsätaloustilaan ja lännessä peltoon. Lehtolajistossa esiintyy lehtipuultaista puustoa mm. hies- ja rauduskoivua, haapaa, harmaaleppää, raitaa, pihlajaa ja useita kookkaita kuusia sekä lahoppuustoa. Varvikkoa alueella ei esiinny mutta sitä enemmän vuokkovyöhykkeen kasvillisuutta. Lajistossa löytyvät mm. nuokkuhelmikkä, metsäkurjenpolvi, kalliokieli, karhunputki, valkovuokko, sinivuokko, kevätlinnunherne, kieli, letohorsma, lehtokuusama, lehto-orvokki, mesiangervo, metsäruusu, ojakellukka, sudenmarja, taikinamarja ja ahomansikka.
42. Kuiva lehtorinne (Boreaalinen lehto)	Kujunlahdentien varrella ennen loma-asuntoryhmää on kuiva lehtorinne, jossa puusto on monipuolista ja vanhaa. Etenkin vanhoja haapoja, rauduskoivuja ja kuusia on sopivassa suhteessa. Lehtolajistossa esiintyy myös hieskoivua, harmaaleppää, raitaa, lehtokuusamaa, pihlajaa sekä lahoppuustoa. Varvikkoa alueella ei esiinny. Kenttäkerroksessa lajistosta löytyvät mm. nuokkuhelmikkä, metsäkurjenpolvi, kalliokieli, koiranputki, valkovuokko, sinivuokko, kevätlinnunherne, kieli ja letohorsma. Lehtorinne vaihettuu yläosastaan tavanomaiseksi sekametsäksi, jossa varpukasvillisuus on yleistynyt. Hyönteis- ja lintulajisto on runsasta.

4.5 Lintudirektiivin liitteen I mukaiset lajit

Selvitysalueen manneralueella on runsaasti erilaisia lahdenrantoja, maanviljelyksen luonnehtimia ranta-alueita sekä metsäisiä rantoja. Manneralueelle sijoittuu myös useita lampia. Kulttuurivaikutteisilla alueilla ja maanviljelysalueilla on myös linnuille tärkeitä luontotyyppejä. Saarilla on useita ruovikkoisia ja luhtarantaisia linnuille soveltuvia lintuvesiä.

Selvitysalueella tehtiin havainnot seuraavista lintudirektiivin liitteen I lajeista. Lajin yhteydessä on mainittu myös lajin IUCN -suojelutaso vuonna 2015. Ensiksi mainitaan taulukossa 7 linnuista ne, jotka on sisällytetty viimeisen arvioinnin mukaan ns. Lintujen punaiselle listalle 2015. Taulukossa 8 ovat muut lintudirektiivin I liitteen linnut sekä ne lajit, jotka ovat mielenkiintoisia ja jotka arvioitiin kaavatyön kannalta tärkeiksi.

Taulukko 7. Selvitysalueella havaitut Suomen punaisen listan lajit 2015 luokituksen mukaan. Lintudirektiivin liitteen I Suomessa säännöllisesti tavattavat lajit (79/409/EEC pohjalta).

Laji (suomi)	Laji (tieteellinen nimi)	IUCN-luokitus	Lintudirektiivin liitteen I laji
Hiirihaukka	<i>Buteo buteo</i>	Vaarantunut (VU)	- (ei)
Naurulokki	<i>Larus ridibundus</i>	Vaarantunut (VU)	- (ei)
Tervapääsky	<i>Apus apus</i>	Vaarantunut (VU)	- (ei)
Koskikara	<i>Cinclus cinclus</i>	Vaarantunut (VU)	- (ei)
Haapana	<i>Anas penelope</i>	Vaarantunut, riistalintu (VU)	- (ei)
Liro	<i>Tringa glareola</i>	Silmälläpidettävä (NT)	Direktiivi laji
Kuovi	<i>Numenius arquata</i>	Silmälläpidettävä (NT)	- (ei)
Silkkiuikku	<i>Podiceps cristatus</i>	Silmälläpidettävä (NT)	- (ei)

Taulukko 8. Alla ovat muut selvitysalueella havaitut mielenkiintoiset ja kaavatyön kannalta tärkeiksi arvioidut lajit. Lintudirektiivin liitteen I Suomessa säännöllisesti tavattavat lajit (79/409/EEC pohjalta) on mainittu.

Laji (suomi)	Laji (tieteellinen nimi)	IUCN-luokitus 2015	Lintudirektiivin liitteen I laji
Merikotka	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vaarantunut (VU)	Direktiivi laji
Hiiripöllö	<i>Surnia ulula</i>	Elinvoimainen (LC)	Direktiivi laji
Kurki	<i>Grus grus</i>	Elinvoimainen (LC)	Direktiivi laji
Laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	Elinvoimainen (LC)	Direktiivi laji
Pikkulokki	<i>Larus minutus</i>	Elinvoimainen (LC)	Direktiivi laji
Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>	Elinvoimainen (LC)	Direktiivi laji
Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>	Elinvoimainen (LC)	Direktiivi laji
Kuikka	<i>Gavia arctica</i>	Elinvoimainen (LC)	Direktiivi laji
Luhtahuitti	<i>Porzana porzana</i>	Elinvoimainen (LC)	Direktiivi laji
Pikkulepinkäinen	<i>Lanius collurio</i>	Elinvoimainen (LC)	Direktiivi laji
Varpushaukka	<i>Accipiter nisus</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Kalalokki	<i>Larus canus</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Harmaalokki	<i>Larus argentatus</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)

<i>Jatkoa ed. sivulta</i>			
Laji (suomi)	Laji (tieteellinen nimi)	IUCN-luokitus 2015	Lintudirektiivin liitteen I laji
Telkkä	<i>Bucephala clangula</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Rantasipi	<i>Actitis hypoleuca</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Sinisorsa	<i>Anas platyrhynchos</i>	Elinvoimainen, riistalintu (LC)	- (ei)
Korppi	<i>Corvus corax</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Käpytikka	<i>Dendrocopos major</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Käki	<i>Cuculus canorus</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Isolepinkäinen	<i>Lanius excubitor</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Lehtokurppa	<i>Scolopax rusticola</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Töyhtöhyppä	<i>Vanellus vanellus</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Kanadanhanhi	<i>Branta canadensis</i>	Rauhoitettu, riistalintu (NA)	- (ei)
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	Elinvoimainen (LC), <u>Pirkanmaan maakuntalintu</u>	- (ei)
Sirittäjä	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Tiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Ruokokerttunen	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Rytikerttunen	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Hernekerttu	<i>Sylvia curruca</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Pensastasku	<i>Saxicola rubetra</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Kultarinta	<i>Hippolais icterina</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Puukiipijä	<i>Certhia familiaris</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Kottarainen	<i>Sturnus vulgaris</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)
Peukaloinen	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Elinvoimainen (LC)	- (ei)

Selvitysalueella havaituista lintulajeista suuri osa kuuluu IUCN-luokituksessa (2015) elinvoimaisiin (LC) lintulajeihin. Havaintojen perusteella ranta-alueiden rakentaminen havaittujen huomionarvoisten paikallisten lintuvesien (alueiden) ulkopuolelle ei kuitenkaan vaikuttaisi lajien elinympäristöihin, ruokailu- tai pesimisalueisiin merkittävästi.

4.6

Luontodirektiivin liitteen IVa mukaiset lajit

Selvitysalueella havaittiin lepakoita, liito-orava, metsäjänis ja ruskosammakoita. Alueilla olevat suot ja rantakosteikot ja -niityt ovat oivallisia sammakoiden (kaikki sammakot ja konnat) kutemispaiikkoja ja loma-asutusten ullakot ovat puolestaan lepakoille soveltuvia tärkeitä talvehtimis- tai päiväpiiloja.

Liito-oravan papanoita etsittiin mm. kaikkien haapojen, kookkaiden raitojen, koivujen ja kuusien juurilta, löytäen yhteensä kolme liito-oravan elinympäristöä. Alueelle sijoittuvia pienialaisia haavikoita tutkittiin samoin kuin niiden läheisiä järeitä kuusia ja vanhoja koivuja. Havainto-aika oli vasta toukokuun kolmannella viikolla (2016) sekä täydennykset 28.3.2017.

Sammakoiden osalta keskityttiin erityisesti ruskosammakon ja viitasammakon käyttöön soveltuvien ja käytössä olevien kosteikkojen löytämiseen. Sammakoille tärkeät elinympäristöt onkin koottu mukaan mm. metsälain tärkeiden elinympäristöjen joukkoon sekä muutoin luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden kohteiden joukkoon.

Lepakoiden elinympäristöksi soveltuvia alueita on selvitysalueella kohtalaisesti ja hyvinä ruokailupaikkoina toimivat peltojen ja niittyjen läheiset puoliavoimet lahtien pohjukat (mm. vesisiippa ja viikisiippa). Toisaalta pitkään samanlaisen maastokuvioinnin omaavia alueita esim. luhtarannan ja peltoalueiden taikka varttuneen sekametsän ja metsäautotien välisiä yhteyshakkeita (pohjanlepakko) pidetään lepakoille otollisina alueina. Mainituilla alueilla löytyy todennäköisimmin hyvin hyönteisiä tärkeinä kesäkuukausina. Luontaisia pesäpiiloja, lähinnä kallion koloja, on selvitysalueella paikoin. Ympäristössä on myös yleisesti taajaa sekä harvaa asutusta ja sen vuoksi voidaan lepakoita havaita kesällä iltaisin ja öisin ulkorakennusten liepeiltä. Suunnittelualueelle sijoittuu useita rakennuksia, joissa on hyvät mahdollisuudet myös talvehtimiseen. Kesäkuukausina päiväpiiloja sijoittuu mm. venevajiin, halkopinoihin ja loma-asuntojen ullakkorakenteisiin. Sen vuoksi on todennäköistä, että esimerkiksi vesisiippaa ja viikisiippaa voidaan havaita mm. elo- ja syyskuun lämpiminä öinä loma-asuntojen läheisillä mantereiden että saarien ranta-alueilla.

Lepakoille ei ole olemassa kaavoituksen osalta tarkennettuja hoitosuosituksia. On syytä huomioda, että lepakkolajit ovat rauhoitettuja. Lepakoiden piilopaikkoja tai saalistusalueiden hävittämistä ei tule edistää kaavoitustoimilla. Poikasia ja talvehtivia lepakoita ei saa häiritä.

Taulukko 9. Alla ovat Luontodirektiivin liitteen IVa lajit, jotka havaittiin selvitysalueella.

Kohde Nro	Havainnot
1. Liito-orava (varmistettu elinympäristö)	Tämä varmistettu liito-oravan elinympäristö havaittiin Laiskalannokan ja Luhalahdentien väliin rajautuvassa metsässä. Kyseistä sekametsää on hiukan harvennettu ja siellä on valoisia aukkoja. Haaparyhmissä havaitaan useita tärkeitä puita, mutta koloa ei löydetty. Toisaalla on kookkaita kuusia ja erityisesti muutaman kuusen juurella papanoita oli runsaasti. Puun oksisto on hyvin tiheä eikä pesäpuuta vielä varmistettu. Todennäköisesti kyseisessä kuusessa on liito-oravan risupesä. Alueella on soveltuvaa ruokailupuustoa hyvin, mutta on mahdollista, että liito-orava liikkuu alueeltaan ajoittain etelämmäksi ja lännemmäksi taikka idemmäksi Luhalahdentien ylittäen. Havainnot täydennettiin kevättalvella 2017. Kaikkien havaintojen perusteella elinympäristön laajuus säilyy ennallaan. Varmistettuja yhteyksiä muihin metsäsaarekkeisiin ei voitu vahvistaa. Lajin IUCN-luokitus on silmällä pidettävä (NT).
43. Liito-orava (varmistettu elinympäristö)	Järventaustan ja Perävainion välimaastoon (nimikkeet maastokartalla) sijoittuva liito-oravan elinympäristö löytyi keväällä 2017. Elinympäristöön kuuluu laajahko metsäalue, joka ulottuu myös metsäautotien eteläpuolelle (ruokailualue ja mahdollinen siirtymäreitti). Papanoista havaintoja tehtiin pääosin kookkaiden haapojen juurilta mutta myös kolmen kuusen juurilta. Elinympäristö on rajattu käsittämään selvästi tärkeät elinympäristön keskusalueet ja sen lisäksi huomioitu ruokailualueet (nuori lehtipuusto ns. koivupelloissa). Elinympäristön pohjoisella reunalla on siis nuorta lehtipuustoa, mutta niiden viereisestä haapojen ja kuusien juurilta löydettiin juuri runsaasti papanoita. Elinympäristön pohjoisessa reunassa on syvätkö kaivettu oja, josta muodostuu myöhemmin puro. Etelään laskevan valoisian puron varrella on elinympäristön toinen kiinnekohta – haapoja, kuusia ja nuorta leppää.
44. Liito-orava (varmistettu elinympäristö)	Silmikkeenvuoren lounaiselle rinteelle sijoittuva liito-oravan elinympäristö löytyi keväällä 2017. Elinympäristöön kuuluu laajan puoleinen metsäalue kookasta kuusikko, jossa on useina ryppäinä haapaa. Eräässä suuressa haavassa on kolo noin 6 m korkeudella ja puun juurakolla oli runsaasti papanoita. Elinympäristö on rajattu käsittämään Silmikkeenvuoren lounainen ja eteläinen metsäalue linkkimastoon saakka. Siitä idemmäksi puusto on mäntyvaltainen. Metsäalueen lounaispuolella on haapaa, koivu ja harmaaleppää kasvava alue. Koska lähellä ei ole muita ruokailuun soveltuvia alueita, ovat reunavyöhykkeen lehtipuut määritelty elinympäristön kannalta merkittäviksi.

Nro ja kohde	Havainnot
Pohjanlepakko (11 varmistettua havaintoa)	Pohjanlepakkoa havaittiin 11 eri sijainnissa selvitysalueella. Pohjanlepakko saalisti kesän havaintojen mukaan usein 3-6 metrin korkeudessa ja niityn, metsätien ja metsän reunan läheisyydessä. Selvitysalueen useimmat havainnot pohjanlepakosta tehtiin niittyjen läheltä, metsätien päältä tai aukean pysäköintialueen reunasta, jossa saalistusalue oli muotoutunut aivan metsän reunan tuntumaan. Laji saa metsästä tai lähimmistä rakennuksesta tarvittaessa nopeasti suojaa. Pohjanlepakot viihtyivät parhaiten tutuissa (muuttumaton ympäristö) maastonmuotojen kuvioissa esim. metsän reuna – niitty – rakennuksia. Talvihorrosta pohjanlepakko viettää paikassa, jossa lämpötila ei mene pakkasen puolelle esim. rakennuksen ullakko, kellari, luola tai muu soveltuva kolo Pohjanlepakon uhanalaisuusluokitus IUCN on elinvoimainen (LC).
Vesisiippa (1 varmistettu havainto)	Vesisiippaa havaittiin 1 kerran selvitysalueella. Havainto tehtiin Iso-Röyhiön ranta-alueella rakennuksia ja vesialueen päällä välillä kiertämässä. Iso-Röyhiön rakennetulla alueella on melko runsas hyönteis- ja perhoskanta. Vesisiippa pyydystää keskisuuria hyönteisiä kuten surviaissääskiä tai yöaktiivisia perhosia. Laji on riippuvainen rantametsistä, vesistöistä ja soveltuvista päiväpiiloista (mm. laiturin rakenteet, rakennukset ja ullakot). Talvihorrosta vesisiippa viettää riittävän lämpötilan omaavassa paikassa esim. kellari, luola tai kolo. Uhanalaisuusluokitus IUCN on elinvoimainen (LC).
Viikisiippa (1 varmistettu havainto)	Viikisiippa havaittiin kerran selvitysalueella. Havainto tehtiin Penijoenlahden perukan uimarannalla, jossa niittyä ja muuta avointa aluetta on aivan asutuksen lähellä. Vesistö on eräs elementti, jollaisessa ympäristössä viikisiippa voidaan tavata. Tyypillinen saalistuspaikka on aukkopaiassa, metsätien päällä ja metsänreunassa ja toisinaan jopa avoimemmilla pelto- ja niityaukeilla. Uimarannan alueella oli hämärän tultua melko runsas hyönteiskanta. Viikisiipan uhanalaisuusluokitus IUCN on elinvoimainen (LC).
Viitasammakko Ruskosammakko <i>(luokittelussa 2013–2016 näyttäisi esiintyvän jokin ristiriita sen suhteen, että kuuluuko laji Luontodirektiivin liitteen IV lajeihin vai ei)</i>	Viitasammakoita (<i>Rana arvalis</i>) selvitettiin ja pyrittiin tunnistamaan metatarsaalikyhmyn perusteella. Viitasammakon metatarsaalikyhmy on kova ja suuri. Pituudeltaan se on vähintään puolet sisimmän varpaan pituudesta. Sammakoita tunnistettaessa, olivat havainnot alueista riippumatta ruskosammakoita. Havaintoja ruskosammakosta (<i>Rana temporaria</i>) tehtiin muutamin paikoin runsaasti (suot, purot ja lampien reumat) ja sen pohjalta voidaan todeta, ettei selvitysalueelta löydetty viitasammakkoa (vrt. metatarsaalikyhmy). Lajin elinympäristöinä ovat kuitenkin usein samanlaiset lammet, ojat ja puroympäristöt kuin ruskosammakolla, joten selvitysalueen pysyvät pienet lammet ja muut pienvedet ovat sekä viitasammakoille että ruskosammakoille elinehto. Tuoreet ja kosteat niityt Kyrösjärven rannoilla ovat myös tärkeitä huomioida viitasammakon elinympäristöinä. Laji välttelee kutemista kesän edetessä kuivuviin lammikoihin tai ojiin. Viita- ja ruskosammakoiden elinympäristöt ja vaatimukset ovat monelta osin silti yhteneviäkin. Sen vuoksi alueet, joilla havaittiin ruskosammakoita, ovat tärkeitä ehdottomasti myös viitasammakoille. Sellaisia paikkoja on tämän työn edetessä luetteloitu metsälain mukaisesti elinympäristöihin (pysyvät puronvarret, metsälammet ja suot), lintuvesialueiksi (rantaniityt) ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaisiin kohteisiin (purot, kosteikot, lintuvesialueet ja luhdet). Uhanalaisuusluokitus IUCN on ruskosammakolla elinvoimainen (LC) ja viitasammakolla myös elinvoimainen (LC).
Metsäjänis <i>(Vuoden 2015 arvioinnin jälkeen Metsäjänis on poistettu punaiselta listalta.)</i>	Yksi havainto metsäjäniksestä tehtiin Marjakassaarella, sen pohjoisosassa. Metsäjänis on saattanut joutua jäiden lähden (v. 2016) jälkeen saarelle kesän ajaksi. Kyseessä oli melko nuori yksilö. Metsäjänistä tavattiin lisäksi kahteen kertaan Rannanmaan metsissä. Metsäjänis on koettu taantuneeksi lajiksi, johon osasyynä voi olla ilmaston lämpeneminen ja sen johdosta vähälumisuus sekä metsätaloustoimet, jolloin vesakoiden poisto metsistä on vähentänyt lajin ruokailu- ja suojapaikkoja. Toisaalta metsäjänis on edelleen riistaeläin. Lisäksi rusakko on vuodelta menestynyt yhä paremmin ja saanut yhä enemmän elintilaa metsäjäniksiltä. Uhanalaisuusluokitus IUCN oli 2015 saakka silmälläpidettävä (NT). Vuoden 2015 arvioinnin jälkeen Metsäjänis on poistettu punaiselta listalta.

Selvitysalueelta ei havaittu muita luontodirektiivin nisäkkäitä.

4.7

Metsälain erityisen arvokkaat elinympäristöt (kohteet)

Kaikkiaan 10 havaintoa luokiteltiin metsälain erityisen arvokkaiksi elinympäristöiksi. Kyseessä on mm. lehtolaikkuja, sanikkaispuroja, metsäpuroja ja metsälampi.

Taulukko 10. Alla ovat Metsälain 10§ mukaiset elinympäristöt, jotka havaittiin selvitysalueella.

Nro ja kohde	Havainnot
10. Lehmuslehto	Salonnokkaan johtavan tien varrella on molemmin puolin lehmusta. Lehmusmetsikkö on ilmeisesti luontaisesti kehittynyt. Sen ympäristöstä on hiljattain (2015–2016) kaadettu kookasta havupuustoa, koivua ja joitakin haapoja. Lehmuksia on jäljellä kapearunkoisina (noin 10 cm) melko laajalla alueella noin 15 kpl, mutta nyt valoisuuden lisääntyessä nuoremmat yksilötkin voisivat kehittyä paremmin. Alueella kasvaa myös joitakin yksilöitä nuorta vaahteraa, raitaa, harmaaleppää ja pihlajaa. Kenttäkerros on lehtomaista kangasmetsää, jossa varvut ovat reunoilla melko yleisiä. Kuiva lehtorinne käsittää joitakin näsiä-yksilöitä, metsäkurjenpolvea, valkovuokkoa, sinivuokkoa, kevätlinnunhernettä, kieloa ja sudenmarja.
11. Lehtolaikku ja lähde	Lähde on kesäisin kuivanpuoleinen, mutta sen ympäristö on lehtoa ja mm. kookkaita kuusia, joiden varjossa lehtopensaita esiintyy hyvin mm. pihlajaa, tuomea ja lehtokuusamaa. Sudenmarja, taiknamarja, metsäkorte, käenkaali, mesiangervo, kielo, punaherukka ja oravanmarja kasvavat yleisenä. Lisäksi terttuseljaa löytyy tien varresta.
18. Metsäpuro, Iso-Röyhiön itäpuolisella metsäalueella	Kaunis metsäpuro – kahden vanhan metsittyneen peltoalueen välille on jäänyt noin 280 m pituinen osuus, jossa lajisto on monipuolinen ja metsäpurolle luonteenomainen: sanikkaisia, kortteita, pikku- ja isotalvikkia, suo- ja metsäorvokkia, sudenmarjaa, metsäkastikkaa, varpuja paikoitellen sekä osiltaan edustava sekapuusto. Puron yhteydessä havaittiin useita perhosia mm. neitoperhonen, metsänokiperhonen, sitruunaperhonen ja ruskosiniisiipi sekä (hoikka)tytönkorentoja 4-5 kpl.
20. Metsäpuro, Hautakorvenlammien laskupuro	Hautakorvenlammesta (+103,8) lähtevä laskupuro kulkee ensin läpi luhtaisen puuston, mutta se laskee melko nopeasti noin 7-9 m alemmaksi kunnes saapuu pellon kulmaan ja muuttuu vähitellen luonteeltaan ojamaiseksi. Tärkein osuus on kuitenkin juuri tuo vuolaammin laskeva osuus, jossa on myös joitakin kivikkoisempia kohtia. Sanikkaisten ja sammaleiden reunustama osuus on metsälain mukainen ja luonnontilainen purokohde. Ympäröivä metsä on edustavaa sekametsää ja lähin osa puroa on lehtipuuvaltainen. Puron edustavin osuus on noin 230 metrin pituinen alkaen Hautakorvenlammesta.
21. Luonnontilainen Metsälampi, Pihkolampi	Pihkolampi (tasossa +105,3) on pieni metsälainmukainen lampi (0,13 ha). Sen ympäristö on luonnontilainen ja sen kasvilajistoon kuuluvat mm. runsaat varvut (juolukka, mustikka, variksenmarja, kanerva ja suopursu), luontaiset lehti- ja havupuut sekä pensaat (pihlaja, tuomi, korpipaatsama ja lehtokuusama). Ympäristössä on metsälintuja tavanomaisessa määrin. Perhosista lammella havaittiin rämehopeatäpliä n. 10 yksilöä parvessa. Kurjenjalka, runsaat sarakasvustot sekä rahkasammalet reunustavat kaunispiirteistä lampea. Pyöreälehtikihokki, villapääluikka ja suomuurain esiintyvät reunoilla muutamin paikoin. Pihkolampi laskee luonnonsuojelualueen läpi Kyrösjärveen.
25. Luonnontilaisen kaltainen suo, Hietasaari - Kurkisaari	<i>Kurjenlampi</i> on kokonaan umpeen soistunut suo. Soistunut <i>Kurjenlampi</i> -suo on verraten monimuotoinen, koska avoimen suon reunoilla on runsaasti puustoista luhtaa sekä kenttäkerroksessa mm. puna-ailakkia, metsäkurjenpolvea, ojakellukkaa, nokkosta, mesimarjaa, punaherukkaa, koiran- ja vuohenputkia, kieloa, nuokkuhelmikkää, kevät- ja niittyleinikkiä. Suolla kasvavat kurjenjalka, järvikorte, pyöreälehtikihokki, rentukka sekä joukko rahkasammaleita. Suo näyttää olevan otollinen elinympäristö joukolle juoksuhamähäkkejä sekä ruskosammakoille, joita on alueen kosteissa luontotyypeissä runsaasti. Suon koillispuolelle sijoittuu pieni tummavetinen lampare, jonka tuntumassa on nuoria ruskosammakon poikasia. Suon ainoana heikkoutena on vuosikymmen aikaisemmin sen keskikohtaan tehty oja – nyt se on kuitenkin jo pääosin umpeutunut. Linnuista alueella (lähinnä <i>Kurjenlahti</i> – <i>Kurjenlampi</i> -suo – itärannan kostea lehto) pesivät käpytikka (1/1), puukiipijä (1/), ruokokerttunen (2/2) ja tilitatti (1/1). Lisäksi tunnistettiin sirittäjä (1ä), peippo (2/2), laulurastas (1/1), mustarastas (2/2) ja usea tali-,

	sini- ja töyhtötiaispari, keltasirkkuja ja varislintuja (varis, harakka ja närhi).
Nro ja kohde	Havainnot
26. Kostealehto, Hietasaari	Hietasaaren itäreunassa on kostea lehto, jossa esiintyy myös lahoppua. Lehtolaikku sijoittuu noin 1-1,5 metriä korkeammalle kuin Kyrösjärven keskivedenpinta on. Sen johdosta osa alueesta saattaa olla ajoittain tulvavaikutukselle altis. Kostealle (tuore) lehdolle ominaisesti lajiston muodostavat lehtipuut: tuomi, pihlaja, raita, harmaaleppä ja hieskoivu sekä kenttäkerroksen lajisto kuten metsäkurjenpolvi, mesimarja, liilukka, kurjenjalka, metsäkastikka, metsämitikka, nuokkuhelmikkä, puna-ailakki, käenkaali, sudenmarja, rentukka, oravanmarja, punaherukka, ja niittylenikki.
32. Saniaiskorpi, Majoossaari	Kostealehto on ollut tiheää metsää, mutta lienee harvennettu 2015–2016 välisenä aikana. Pohja- ja kenttäkerroksen lajisto on toipumassa hakkuista hyvin. Luontotyyppi on melko poikkeuksellinen Kyrösjärven saarissa ja saniaiskorpi on lisäksi melko edustava. Kasvilajistossa on sudenmarja, metsäalvejuuri, käenkaali, metsäimarre, korpi-imarre, hiirenporras, vuohenputki, valkovuokko, oravanmarja, iso- ja sarjatalvikki.
38. Sanikkaispuro, Silmikkeenvuori	Vanhan pellon eteläreunaan, joka nyt on ns. koivupeltoa, laskee reheväreunainen puro. Puron yläosa on edustavaa purolehtoa runsaiden saniaiskasvustojensa (mm. hiirenporras, kivikkoalvejuuri ja korpi-imarre) ansiosta. Joukossa on myös näyttävästi sudenmarjaa, käenkaalia, isotalvikkia, lehto-orvokkia, suo-orvokkia, näsiää, ja kurjenpolvea. Kaatunutta lahoppuustoa on ennestään ja uusia kuusi on kaatuneena ja korjaamatta. Nuorta pähkinäpensasta (lienee viljelykarkulainen) ja jalavaa on siellä täällä 2-3 yksilöä ennen puron alkua (mäen "satulassa"). Kohteen lähellä on vanha pelto- tai niitty, jonka reunaan yksilöt jäävät.
40. Sanikkaispuro ja lähde	Lähteen merkitty ympäristö on metsätalouskäytössä käsitelty melko lailla puuttomaksi, mutta puroalue on todennäköisesti koettu metsälain mukaiseksi elinympäristöksi. Sen varrella on runsas sanikkaisten kasvusto (hiirenporras-alvejuuri -tyyppinen). Muina edustavina lajeina on korpi-imarre, sudenmarja, oravanmarja, luhtatähtimö ja näsiä. Pintamaana on hietaa tai hiesua, joka erottuu puron pohjasta. Alkuosuus virtaa rauhallisena, mutta olemassa olevan asemakaava-alueen kohdalla virtausnopeus lisääntyy gradientin kasvaessa. Lehtipuultaista sekametsää kasvaa merkityn puron varrella Kyrösjärvelle saakka.

4.8

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet

Taulukko 11. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet.

Nro ja kohde	Havainnot
4. Purolehto	Kohtalaisen luonnonmukainen purouoma, jonka ympärillä kasvaa lehtomaista puustoa ja kenttäkerroksen lajistoa. Purossa esiintyy lehtisammalta sekä reunoilla tähtimöä, tavanomaisia sanikkaisia ja mesiangervoja. Vaateliias lajisto puuttuu puron ympäristöstä. Maatalousalueiden läpi tulevan puron luonteelle tyypillisesti kiintoainesta on kohtalaisesti puron alaosuudella. Puron ympäristössä on runsaasti hyönteisiä ja ympäristössä lintulajeja monipuolisesti.
5. Lintuvesialue	Penijoenlahteen laskevan puron suistoon on kehittynyt luhtarantaa, joka suosii linnuston pesintää ja ruokailua. Tärkeiden lajien kuten liro ja laulujoutsen lisäksi pensaikosta löytyvät pesintäsuojaa useat muutkin lintulajit. Luhtaisuus näkyy osittain luhtaniittynä, joka tekee alueesta monipuolisemman.
6. Lintuvesialue	Luonnonsuojelualueen osa-alueiden lomassa ja pohjoispuolella on matalikkoa, jonka suojissa havaittiin mm. rantasipi, naurulokki, varpushaukka, telkkä ja haapana. Ympäristö on monipuolinen koska tukena ovat luonnonsuojelualueen luonnonmetsät, niitä ympäröivät niityt ja vanhat pellot. Rantaniityillä ja ruovikoilla pesii muitakin lintuja.

Nro ja kohde	Havainnot
8. Vinskanlahden lintusaaret	Vinskanlahteen sijoittuvista rakentamattomista saarista Pikku-Metso ja siitä etelään sijoittuva vähäpuustoinen saari ovat havaintojen mukaan pesintäpaikkana mm. kalatiiralle ja kalalokille. Saarilla on myös muuta pesivää linnustoa, erityisesti kookas Pikku-Metso on peippojen, tiaisten ja rastaiden suosima.
9. Salonnokan lounaisrannan avokalliot	Avokalliot ovat maisemassa tärkeitä, koska niiden määrä Kyrösjärven tässä alueessa on vähäinen. Kalliot näkyvät hyvin jo kauemmaksi järvellä veneillä. Kallioilla kasvaa vähätuottoista kuivaa kangasta. Mänty ja kataja ovat puista yleisimmät. Varpukasvien määrä lisääntyy kun kallio tasaantuu laella.
12. Metsälaidun	Salon alueelle johtavan Haapasentien pohjoispuolelle sijoittuu aidattu alue, jossa on metsälaidunnusta. Metsälaidun alue voi olla rajausta jokseenkin pienempi tai suurempi, mutta periaatteessa alueen kasvillisuudesta voidaan havaita runsaasti kulttuurilajeja ja toisaalta laidunalueille tyypillisiä lajeja. Sellaisia ovat mm. niittynurmikka, nurmitädyke, rönsyleinikki, ahomansikka, päivänkakkara ja niittyleinikki sekä lukuisat apilat ja heinät. Puusto on pääosiltaan koivua ja harmaaleppää. Haapaa kasvaa nuorempina yksilöinä. Kohde sijoittuu Iso-Röyhiön alueelle.
13. Rehevä ranta-alue (Iso-Röyhiön ja Salon välillä)	Edellisestä hiukan etelään sijoittuvassa kohteessa on kyse vanhalle niitylle ja kosteikkoalueelle muodostuneesta koivuvaltaisesta rantaniityn ja luhtapensaiden yhdistelmästä. Iso-Röyhiön ja Salon välissä vadelmä, sananjalka, nokkonen, mesiangervo, hiirenporras, korpi-imarre, metsäimarre, metsäalvejuuri, nokkonen sekä pensaas (lehtokuusama, pihlaja, tuomi) yleistyvät. Salonvälin lahden pohjukassa on laulujoutsenpari (1/1 ja 3 poikasta), ruokokertunen (1/1), rytikertunen ja useita pareja keltasirkkuja, peippoja, laulurastaita, räkättirastaita sekä kottarainen (1/).
14. Rehevä ranta-alue (Arasalonlampi)	Arasalonlampi sijoittuu Salon ja Arasalon väliselle alueelle. Lammen päissä on rumpu, jonka kautta vedenpinnan taso pysyy samana kuin Kyrösjärven pinnan taso (+83,2). Lammen ja sitä ympäröivän luhtarantaisen pensaikon jälkeen on peltoa ja niittyä. Yhdistelmän vuoksi alue antaa linnustolle hyvän pesäsuojan. Järviruokoa, mesimarjaa, saroja ja korkeita ruohoja on ympäristössä paljon. Isosuntin ja Arasalonlammen ympäristössä pesintää on mm. pikkulokilla, kalatiiralla, harmaa- ja kalalokilla.
15. Musta-konnamarja-lehto	Marjakassaaren erityispiirteensä on laaja mustakonnamarjaa kasvava vanha niitty, koivuvaltainen puusto saaren keskiosassa (vanha koivupelto) sekä verraten lehtomaiset alavat kasvustot rannoilla. Mustakonnamarjan ympäristö on vanhaa niittyä. Sinne on istutettu tasakasvuista mäntyä. Kenttäkerroksessa kasvaa mustakonnamarjan lisäksi nokkonen, lillukka, kielo, kalliokielo, punaherukka, mustaherukka, pihlaja, metsäalvejuuri, mesimarja, metsäalvejuuri, hiirenporras, metsäimarre, metsämitikka, koiranputki, vuohenputki, niittyleinikki, rohtotädyke, puna-ailakki, kurjenpolvi, suohorsma sekä mm. tuomi, pihlaja, raita ja lehtokuusama.
16. Lintuvesialueet Tuppiluhda ja Nestorinsaari	Tuppiluhdan erityispiirteensä ovat ruovikkoiset rannat eteläosissa ja niiden liittyminen monipuoliseen linnustoon. Saarella olleista vanhoista niityistä on muodostunut tuoreita tai reheviä joko alavan tai korkean kasvualustan mukaisesti. Niittynurmikka, timotei, polvipuntarpää, alsikeapila, harmaasara, kurjenjalka, nokkonen, mesiangervo ja leinikit viihtyvät yhä useilla vanhoilla niityillä. Niityt liittyvät linnustoaalueeseen erityisesti Tuppiluhdan itäreunasta. Linnuista kareilla ja pikkusaarilla nähtiin kalatiira (1/), kalalokki (1/1), liro (1/), mustarastas (1/), laulurastas (1/1), leppälintu (1/1), peippo (3/3), harmaasieppo (1/1), västäräkki (2/2), peukaloinen (1/), rautiainen (1ä), ruokokertunen (1/1), pajulintu (4/4) ja käpytikka (1/). Nestorinsaaren alue on edellisen jatkeena ja lyhyen lentomatkan päässä. Siellä havaittiin mm. ruokokertunen, lehtokerttu, kalalokki, harmaalokki, kalatiira ja kaksi paria pajusirkkuja.
17. Lintuvesialue Kauppisaari	Kauppisaaren kaakkoisosassa on laajin yhtenäinen lintujen suosima ranta-alue, koska alueella on soistunut kosteikko ja sen ympärillä järviruon, sarojen ja järvikortteen muodostama matala ja laajahko luhtaniitty (linnuista liro, rantasipi ja lehtokurppa). Kosteikko muuttuu rantaluhdaksi puustonkin osalta mahdollistaen metsäisen pesintäpaikan omaavien lajien viihtymisen alueella mm. talitiainen, sinitiainen,

	räkättirastas, peippo, järripeippo, leppälintu, sirittäjä (1/1) ja sepelkyyhky (1/1).
Nro ja kohde	Havainnot
19. Pirkan taival -ulkoilureitti	Pirkan Taival -ulkoilureitti kulkee monin paikoin tieosuuksilla, mutta mahdollisuuden tullen myös metsissä, niittyjen ja vesistöjen reunoilla. Luontoselvitysalueella keskeisenä metsäalueena on Rannanmaan yhtenäinen metsämaa.
23. Luhalahden lintuvesialue	Aivan Luhalahden pohjukassa on linnustollista arvoa luhtapuuston ja -niityn osalta: vesialue on matalaa ja pieni rantametsä on suotuisa lintujen pesintäalueena. Lajeina olivat mm. telkkä, kalalokki, luhtahuitti ja pikkulokki.
24. Lintuvesialue, Hietasaaren Kurjenlahti	Pesiviä lajeja Kurjenlahden vesialueella ja rannan läheisyydessä ovat pikkulokki (1/), kalalokki (1/1), kalatiira (1/1), sinisorsa (1/1) ja silkkiuikku (1/1), rantasipi (2/2) ja käpytikka (1/1) niityllä. Suositus olisi, että tämä itä-länsi -suuntautunut ekologinen vyöhyke saaren läpi kokonaisuudessaan voitaisiin huomioida muuttamattomana. Se on saarikohteiden monimuotoisin kokonaisuus luontotyyppien ja lintulajien osalta.
27. Lintusaaret, Lesta ja Aunu	Lesta ja Aunu ovat pieniä niukkapuustoisia saaria -kareja, joilla pesivinä lintuina havaittiin harmaalokki, kalalokki ja kalatiira. Lestan pohjoispuolella nähtiin kahtena peräkkäisenä saarten maastopäivänä kuikka -pari ruokailemassa kohdassa, jossa on matalikkoa (syvyys noin 2,4 m).
28. Lintuvesialue, Poikkipuoliainen	Poikkipuoliasen pohjoisosassa on luhtaniittyä ja -puustoa. Ruokokertunen ja hernekerttu havaittiin ruokailemassa ja niillä on siellä todennäköisesti myös pesintä.
29. Lintuvesialue, Pitkäsaari ja Riutta	Pitkäsaaren ja Riuttan välissä on alue, jossa on useita pieniä kareja, kivikoita ja matalikkoa. Alueella ruokailevat ja pesivät mm. pikkulokki, harmaalokki, kalalokki ja kalatiira. Järviruoko, sarat ja järvikorte ovat rantavesien matalikoilla yleisiä.
30. Lintuvesialueet, Tynnyrisaari ja Kaksoisaari	Tynnyrisaaren ja Kaksoisaaren kaksi lahtea muodostaa kokonaisuuden, jolla oli pesintä naurulokilla ja sinisorsalla. Muutoinkin rantapuustossa (terva- ja harmaalepissä, raidoissa ja hies- ja rauduskoivuissa) oli runsaahkosti rastaita, kerttuja, tiaisia ja peippoja ruokailemassa ja pesintää aloittamassa.
33. Lintuvesialue, Majoossaari	Linnut (mm. mustarastas, lehtokerttu, tiltalti, sirittäjä, pensastasku) viihtyvät erityisesti itäisellä ja kaakkoisella metsäalueella ja rannalla (pikkulokki, harmaalokki ja kalatiira). Vesikasvillisuuden saarten välillä muodostavat mm. vesitatar, viiltosara, siimapalpakko, järvikorte ja järviruoko. Rantapuusto kuten lepät, koivut ja pajut sekä haavat ja tuomet ovat selkeitä edellytyksiä lintujen viihtymiselle alueella. Vesialue on Majoossaaren ja Kaurasaaren välissä matalaa ja rantautuminen kasvillisuuden kasvettua on vaikeata.
34. Lintuvesialue, Kaurasaari	Karien vastainen (läheinen) ranta on luhtamainen ja tärkeä myös muulle linnuille (mm. sirkut, kertut, rastaat ja peipot). Lintulajeista mainittakoon kanadanhanhi (2/2), rantasipi (1/1), käpytikka (1/1), kalatiira (/1) ja pikkulokki (1/1). Lokkien ja tiirujen pesintärauha tulee huomioida rakennuspaikkojen sijoittelussa. Suosituksen mukaan rakennuspaikat tulisi ohjata rannoille, joissa kivikkoisuus ja karit eivät ole lähellä.
35. Metsälaidun, Kaurasaari	Pienialainen vanha metsälaidun sijoittuu vanhan pellon/niityn eteläpuolelle. Lajisto on ruoho- ja heinävaltainen, lehtomainen ja puustona on osalla alueesta nuorta haapaa, jota hirvet ovat syöneet. Alueella on myös puna- ja mustaherukkapensaita, huopaohdaketta, puna-ailakkia, niittyleinikkiä ja ojakellukkaa. Vanha piikkilanka-aita reunustaa aluetta kuusisekametsän puolella etelässä, jossa sudenmarja on yleinen.
36. Mäkialue ja tuore lehto, Noita	Mäkialue erottuu korkean piirteensä vuoksi kauas Kyrösjärven maisemassa. Se kohottautuu kaikkiaan noin +116 metrin korkeuteen eli noin 33 metriä Kyrösjärven pintaa korkeammalle. Paikoin saniaiset (korpi-imarre, hiirenporras, metsäimarre ja metsäalvejuuri) runsastuvat kosteassa painanteessa, joten lajistossa on lehtomaisia ja lehtojen lajeja: kalliokieli, nuokkuhelmikkä, mesiangervo, iso- ja pikkutalvikki, mesimarja, käenkaali, metsäorvokki, kurjenpolvi ja sudenmarja.

Nro ja kohde	Havainnot
39. Sipsiöjoen melontareitti	Sipsiöjoen -melontareitti kulkee monin paikoin puro- ja järviosuuksilla, mutta koskien osalta on olemassa myös kiertomahdollisuuksia ja oma kanootti tulee kantaa. Selvitysalueen osalta reitti laskeutuu Myllylammen kautta Luhalahden alueelle uimarannan tuntumaan. Sen jälkeen reitti voi jatkua Iso-Röyhiöön tai muille suojaisille luonnonsatamille.

5 TULOSTEN TARKASTELU

5.1 Luontoselvityksen tulosten tarkastelu

Luontoselvityksen myötä voidaan todeta, että osayleiskaavoitettavat tontit voidaan sijoittaa kaava-alueelle muuttamatta ympäristölainsäädännössä mainittuja tärkeitä elinympäristöjä ja vähentämättä uhanalaisten, vaateaiiden lajien luontaista levinneisyyttä. Viheryhteydet ja tässä selvityksessä ns. lakikohteet ja muut luontoarvot on hyvä huomioida kaavatonttien jaottelussa, uusien tieyhteyksien luomisessa ja vanhoja yhteysrakenteita uusiessa. Kosteusolosuhteiden huomioiminen rantojen ja suoalueiden osalta, riittävä metsäisyys sekä puuston säilyttäminen ylläpitävät alueelle tyypillisellä tavalla eläinten soveliaat reitit ja pesintäpaikat. Rantametsien maisemallinen tasapaino säilyy parhaiten täydentävällä rakentamisella ja ranta-alueen erityispiirteet puustoisuuden osalta huomioiden.

Loma-asuntojen rakentamiseen soveltuvilla osa-alueilla ei katsota olevan poikkeuksellisen suurta haitallista merkitystä yleisen virkistykseen tai ulkoilun (ulkoilureittien) osalta.

5.2 Luontoselvityksen tulosten epävarmuustekijät

Alueellinen lähtötieto on pystytty huomioimaan työssä hyvin. Luontoselvityksen maastokäynnit on tehty luontoselvityksen riittävyyden kannalta pääosin soveltuvaan aikaan toukokuun puolivälin ja elokuun loppuun mennessä 2016 tehtyjen maastokäyntien myötä. Maastokäynneillä tarkistettiin kaikki tärkeät luontotyytit sekä tehtiin havainnot linnuista, nisäkkäistä ja suojelluista lajeista.

Luontoselvityksen tiedot on kerätty kevät-, kesä- ja syyshavainnoista. Sama koskee myös lintu- ja eläinhavainnoja. Luontoselvityksestä puuttuu joitakin lajitietoja talven ja aikaisen kevään osalta. Sellaisia täydentyviä tietoja ovat tähän toimeksiantoon edelleen kuuluvat täydennykset liito-oravien elinympäristöjen osalta helmi- ja maaliskuun 2017 ajalta.

Alueella tehdyt havainnot luontotyypeistä indikoivat, että osayleiskaavan kannalta merkittäviä kasvi- tai eläinlajeja ei suurella todennäköisyydellä tule sijoittumaan rakennuspaikoille. Siten selvityksen epävarmuustekijät ovat liito-oravatietojen varmentamisen jälkeen kokonaisuudessaan erittäin pienet.

Kuva 9. Lau-lujoutsenet pesinnän aloituksessa 20.5.2016 Vinskanlahden eteläisemmällä lintsuarella.

6 LÄHTEET

- GTK 2016. Maankamara.fi -portaalin kautta kerätyt tiedot kallio- ja maaperästä.
- Hanski, Ilpo (toim.) 2006. Liito-oravan, *Pteromys volans*, Suomen kannan koon arviointi. Loppuraportti. Luonnontieteellinen keskusmuseo. 35 s.
- Hämet-Ahti, Leena ym. 1998. Retkeilykasvio. Helsinki. 657 s.
- Laine, Lasse ym. 2000. Suomalainen lintuopas. Jyväskylä 2000. 350 s.
- Lammi, Antti 1993. Pienvesien luonnonarvot ja niiden määrittäminen. Vesi- ja ympäristö-hallituksen monistesarja, Nro 497. Vesi- ja ympäristöhallitus, Helsinki 1993. 36 s. + 3 liitettä.
- Maa- ja metsätalousministeriö 1978. Ls-lain nojalla rauhoitetut luonnonsuojelualueet ja luonnonmuistomerkit. Luonnonvarainhoitotoimiston julkaisuja. Maa- ja metsätalousministeriö, Helsinki 1978. 167 s.
- Maa- ja metsätalousministeriö & Ympäristöministeriö 2004. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen määrittäminen ja turvaaminen metsien käytössä. Ohje. 7 s. Helsinki.
- Metsäkeskus Tapio 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. 189 s.
- Ikaalisten kaupunki 2016. Luhalahti - Iso-Röyhiön rantaosayleiskaavan OAS ja muu lähtöaineisto. Tiedot Esko Hyytinen. Sähköpostitse saadut tiedostot ja kartat (pdf, tiff).
- Maanmittauslaitos 2016. www.mml.fi 2016. Kiinteistötietojärjestelmän kartat ja ortoilmakuvat.
- Sisäasiainministeriö ja kaavoitus- ja rakennusosasto 1983. Valtakunnallisesti merkittävät esihistorialliset suojelualuekokonaisuudet. Tiedotuksia 3/1983. Helsinki 1983. 38 s. + 1 liite.
- Suomen ympäristökeskus, 2016a. EU:n lintudirektiivin liitteen I linnut www.ymparisto.fi
- Suomen ympäristökeskus, 2016b. EU:n luontodirektiivin liitteen II, IVa lajit www.ymparisto.fi
- Suomen ympäristökeskus, 2016c. Tietojärjestelmät mm. Hertta 5.7 ja Karpalo 2.1.
- Suomen ympäristökeskus, 2016d. Uhanalaisrekisterin tiedot selvitysalueelta, luottamuksellinen tiedoksianto; Heidi Kapiainen. 1 s. 2016.
- Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö 2015. Suomen lajien uhanalaisuus – Liite 1: Lintulajien luokittelu ja arvioinnissa käytetyt lintujen yksilömääräarviot 2015 ja Liite 2: Lintujen punainen lista 2015. <http://www.ymparisto.fi>
- Husa, J., Kontula, T. & Heikkinen R. 1996. Hämeen läänin luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet. Osa I ja Osa II. Suomen ympäristökeskus, luonto- ja maankäyttöyksikkö. 460 s.
- Ryttäri, T., Kalliovirta, M. & Lampinen, R. 2012. Suomen uhanalaiset kasvit. Tammi. Helsinki. 384 s.
- Ympäristöministeriö 1992. Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-aluetyöryhmän mietintö II. Ympäristönsuojeluosaston mietintö 66/1992. Helsinki 1992. 229 s.
- Ympäristöministeriö 1992. Maisemanhoito. Maisema-aluetyöryhmän mietintö I. Ympäristönsuojeluosaston mietintö 66/1992. Helsinki 1992. 186 s. + 4 liitettä.
- Ympäristöministeriö 1992. Vanhojen metsien suojelu valtion mailla Etelä-Suomessa. Ympäristönsuojeluosasto, työryhmän mietintö 70/1992. Helsinki 1992. 59 s. + 169 karttasivua.
- Ympäristöministeriö 2003. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma luonnonsuojelu-biologiset kriteerit. Suomen ympäristö 634. Helsinki 2003. 62 s. + 3 liitettä.

T201606
3.2.2017

IKAALISTEN KAUPUNKI
Tekniset palvelut, Kaavoitus

Luhalahti – Iso-Röyhiö
Ranta-osayleiskaava
Luontoselvitys, Liite 1 Saarikohteet

Sisältö

1	SELVITYSALUEEN ALUEKUVAUKSET	2
1.1	<i>Saarikohteet</i>	2
1.1.1	Rahkosaari	3
1.1.2	Vasusaari	4
1.1.3	Kaurasaari	4
1.1.4	Majoossaari	5
1.1.5	Tynnyrisaari ja Kaksoissaari	6
1.1.6	Rajasaari	8
1.1.7	Pitkäkari ja Riutta	8
1.1.8	Poikkipuoliainen	9
1.1.9	Aunu ja Lesta	10
1.1.10	Hietasaari ja Kurkisaari	11
1.1.11	Kauppisaari ja Onkikari	12
1.1.12	Inginsaari	13
1.1.13	Nestorinsaari ja sen eteläpuoliset karit	14
1.1.14	Tuppiluhta ja sitä ympäröivät saaret	14
1.1.15	Marjakassaari	15
1.1.16	Iso-Metso ja Pikku-Metso	16
1.1.17	Niittusaari	17
1.1.18	Latosaari ja sen ympäristö	17

1 SELVITYSALUEEN ALUEKUVAUKSET

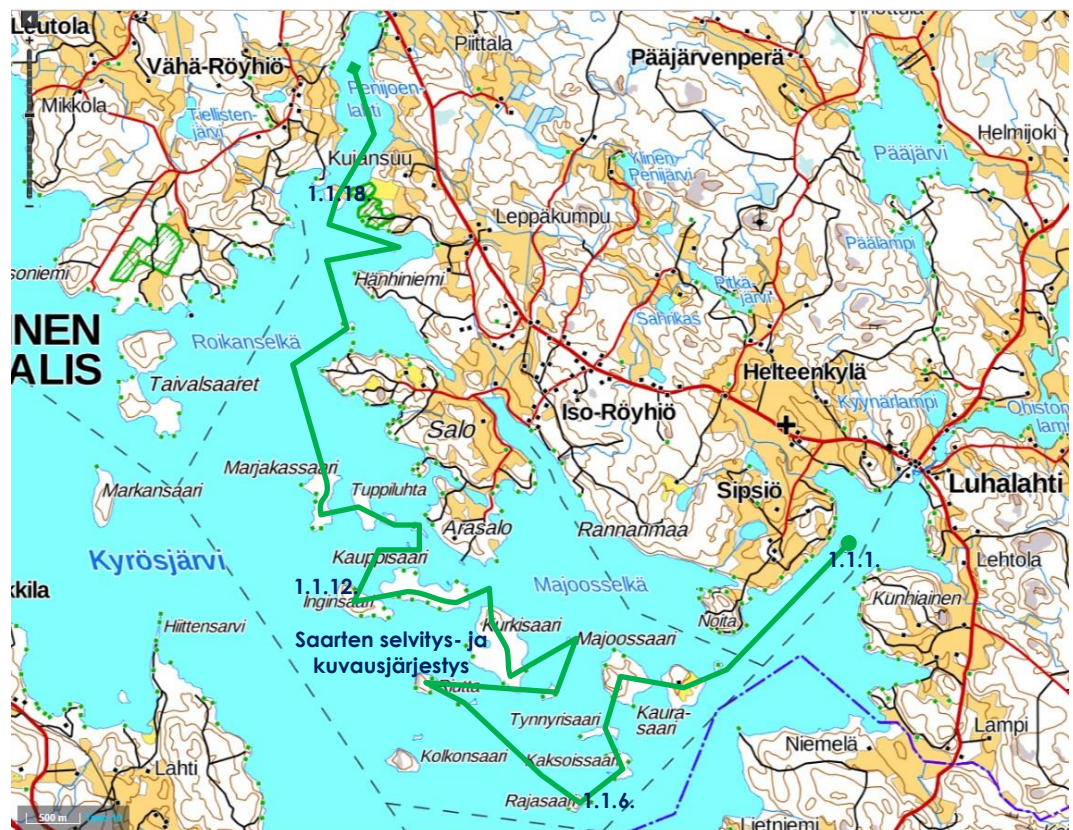
Aluekuvaukset kuvaavat Kyrösjärven saarten sekä pienten järvien ja lampien ranta-alueiden luontoarvojen sijoittumista. Kappaleessa 1.1 Saarikohteet (LIITE 1) kuvataan saaret ja karit kokonaisuudessaan. Niin sanotut mannerkohteet (LIITE 2) kuvaavat erillisessä liitteessä Kyrösjärven mannerosan alueelta rantakohteet, jotka sijaitsevat noin 200 m rantaviivasta tai liittyvät selvästi ranta-alueiden luontoarvoihin.

Alla on ensin saarikohteista yleisluonnehdinta, jonka jälkeen kuvaillaan kukin saari yhtenä kokonaisuutena: yleispiirteet, erityispiirteet, huomiot linnuista ja nisäkkäistä sekä maininta rakentamisen ja luontoarvojen keskinäisestä suhteesta. Kunkin saaren osalta on oma kartta.

1.1 Saarikohteet

Kaava-alueen Kyrösjärven osa-alueella on saaria reilut 30 kappaletta. Niistä suuri osa sijoittuu Kyrösjärven pohjoisreunan ja keskiosan väliselle alueelle. Saarien vaikutus maisemaan on selvä, sillä muualla Kyrösjärveä ei ole näin runsaasti kookkaita saaria. Saaria luonnehtii hiekkaisuus, kivisyys ja louhikkoisuus, lehtomainen kasvillisuus sekä saarikoon vaihtelevuus.

Saarikohteet käydään läpi yleisen kuvausosuuden pohjustamana. Sen jälkeen paneudutaan tärkeisiin, arvokkaisiin ja kaavoituksessa huomioitaviin kohteisiin. Kohteista ja mielenkiintoisista alueista on kuvauksen yhteydessä karttaesitys. Kukin kartta esitetään ympäristöarvojen edellyttämässä mittakaavassa, tarkkuus etusijalla. Kartat ovat pohjois-suuntaisia. Saarten esittely käydään läpi niiden tutkimisjärjestyksessä alkaen Luhalahden suunnalta ja edeten kohti Rajasaarta ja sieltä edelleen mannerta myötäillen länttä kohden ja viimeiseksi saavutaan Penijoenlahteen. Koska saaret kuuluvat kokonaisuudessaan kaava-alueeseen, ei niiden ympärille ole piirretty erityisiä selvitysalueiden rajauksia.

Kuva 10. Selvitysalueen saaret käytiin maastossa läpi yksityiskohtaisesti kartan osoittamassa järjestyksessä. Mittajana kartan vasemmassa alakulmassa. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

Saarista löytyy pinnanmuodoiltaan tasaisia saaria niin pieniä kuin suuria sekä kohtuullisia korkeusvaihteluita omaavia saaria, jotka puolestaan ovat pääsääntöisesti suuria saaria. Korkeimmalle kohoavat suurten saarten kallioiset ja kivikkoiset mäet mm. Majoosaaressa 108 m ja Kaurasaarsa 98 m korkeustasoon.

Kyrösjärven keskiveden korkeus suunnittelualueella on w+83,2. Kohdesaarien ympärillä on esillä tiedot myös syvyyskartoituksesta. Syvyyskäyristä pistekatkoviivalla esitetään 1,5 metrin likimääräistä syvyyttä. Muut syvyyslukemat ovat 3 m, 6 m ja 10 m sekä tarvittaessa vielä suurempia syvyysarvoja. Selvitysalueen matalat vesialueet sijoittuvat Arassalosta etelään. Niinpä mm. Kaurasaaren itä- ja länsiosat ovat laajalta alueelta 0,8...1,5 m syviä ja paikoin kivikkoisia. Riuttan ja Pitkäkarin välinen alue on matalikkoa samalla lailla kuin Nestorinsaaren ja Tuppiluhua ympäröivät lähivedet. Syvimmät kohdat (yli 25 m) sijoittuvat merkityille veneväylille, syvimmän kohdan ollessa Salonnokasta noin 300 m lounaaseen veneilyväylällä, joka johtaa kohti pohjoisessa olevaa Penijoenlahtea.

1.1.1 Rahkosaari

Rahkosaaren yleispiirteitä ovat runsas puusto, kasvillisuuden lehtomaisuus, pohjois- ja lounaisrannoiltaan rakennettu ympäristö sekä runsas kenttäkerroksen kasvillisuus. Heimoina ovat mm. heinät, sarat, ruusu- ja parsakasvit sekä nuoret lehtomaisten metsien pensaat. Saaren ympärillä kasvaa runsas sarojen, järvikortteen ja järviruon muodostama vyöhyke.

Saaren erityispiirteenä on mataluus suhteessa järven pintaan. Korkeimmat kohdat kohoavat vain 3-4 metriä järven pinnan yläpuolelle. Sen vuoksi alueen keskiosat ovat kasvillisuudeltaan rehevää lehtoa. Koivua on runsaasti mutta saarella esiintyy myös haapaa, harmaa- ja tervaleppää, lehtokuusamaa, pihlajaa sekä kalliokielekkeen lähellä lounaassa katajaa. Havupuusto painottuu pohjoisosaan saarta. Kenttäkerroksen lajistosta mainittakoon vadelma, punaherukka, ahomansikka, mesimarja, sudenmarja, käenkaali, mesiangervo, nokkonen, rohtotädyke, puna-ailakki, kurjenpolvi, suhorsma, kalliokieli, metsäimarre ja metsätähti. Lintuja on saarella kohtalaisesti mm. rastaita, sirkkuja, tiaisia, peippoja ja kerttuja. Rahkosaaren keskiosan niittymäisyys (niitty -merkintä mm. Peruskartalla v. 1953) näkyy yhä hyvin kasvilajistossa mm. valoisilla lehtipuuvaltaisilla keskisaaren alueilla: heiniä, niitty- ja kevätleinikkiä, koiran- ja vuohenputkea, ojakellukkaa, nokkosta ja ohdakkeita.

Suositus rakentamisen kannalta on enintään 1-2 lisärakennusta saarelle. Polusto alueella kulkee melko suoraviivaisesti olemassa olevien rakennusten välillä. Pohjoisosassa saarta on virkistyskäyttöön tarkoitettua aluetta, mökit mukaan lukien. Rahkosaari antaa miellyttävän vaikutelman monipuolisen kasvillisuuden, lintulajien ja maaperätekijöiden myötä.

Kuva 11. Rahkosaaren pinta-ala on noin 1,8 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

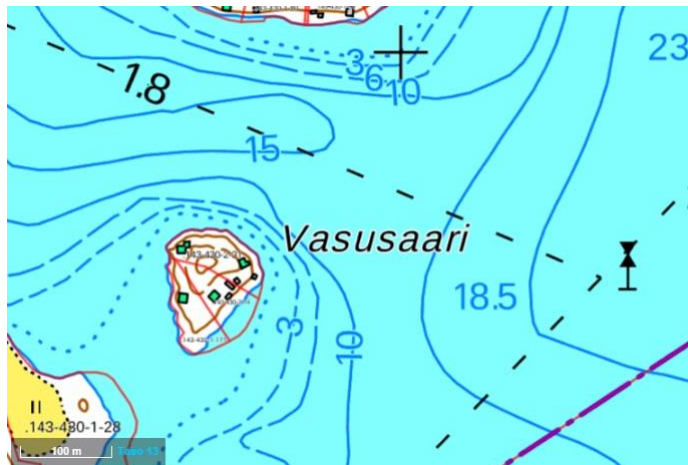

1.1.2 Vasusaari

Vasusaaren yleispiirteitä ovat kookkaat puut, etelärannan luhtamaisuus ja verraten tiivis rantarakentaminen. Alueelle näyttää sijoittuvan neljä erillistä loma-asuntoa kolmen tilan alueelle. Vasusaaren keskellä on rantoja selvästi korkeampi kohta. Saaren ympärillä kasvaa runsas järviruo'on ja sarojen muodostama vyöhyke. Vasusaaren ja Kaurasaaren välinen vesialue on matala (alle 1,5 metriä).

Saaren erityispiirteenä on lehtipuuston verraten suuri määrä suhteessa mäntyihin eikä kuusia ole montakaan. Lehtipuustosta mainittakoon mm. rauduskoivu, hieskoivu, haapa, harmaaleppä, tervaleppä, lehtokuusama sekä luhtarannoilla pajut (raita, tuhka-, kiilto- ja mustuvapaju). Saarella tavattiin keltasirkku, pajulintu, leppälintu, räkättirastas ja harakoita sekä pesää tarkasti suojeleva harmaalokki (eteläkärjessä).

Suositus rakentamisen kannalta on, että mahdollinen lisärakentaminen ei kohdistuisi linnuston suosimaan eteläkärkeen. Lisärakentamista tulisi ehdottaa liitettäväksi olemassa oleviin rakennuksiin, jotka ovat pääosin (3/4) rakennettu yli 20 vuotta sitten.

Kuva 12. Saaren pinta-ala on noin 1,0 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

1.1.3 Kaurasaari

Kaurasaaren yleispiirteitä ovat monimuotoisuus kasvilajien ja kasvupaikkatyyppien osalta, rantojen mataluus länsi-, etelä- ja itärannoilla.

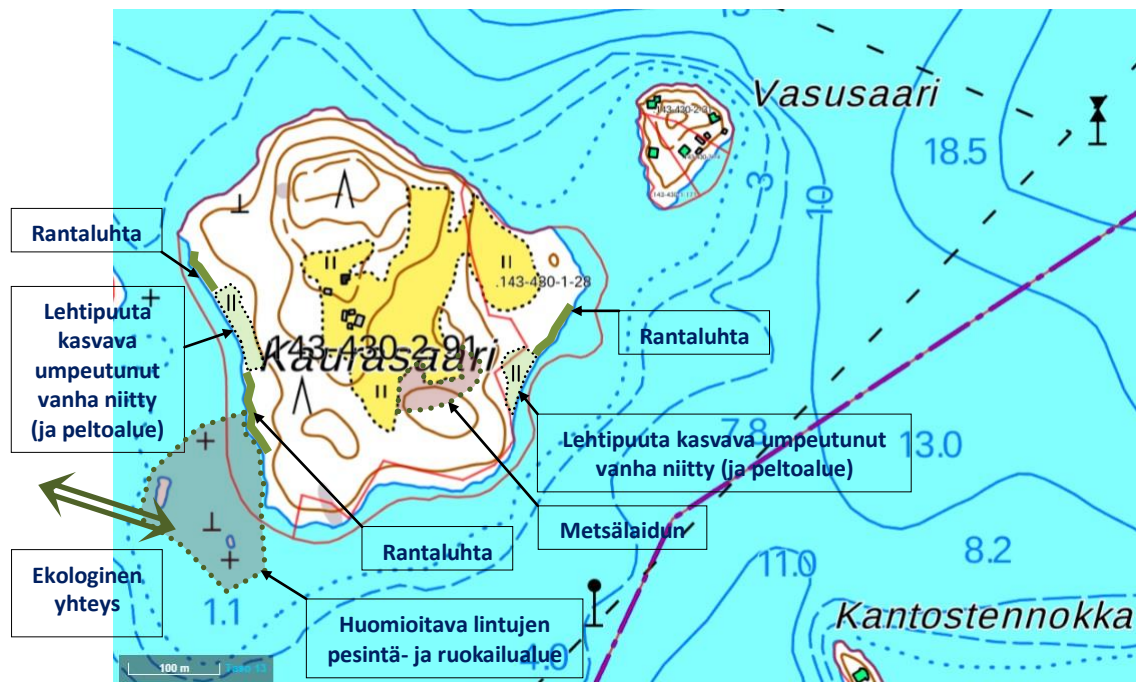
Saaren erityispiirteenä on jyrkkä ja puustoinen pohjoisranta, perinnemaisemaksi soveltuvat niityt, pienialaiset hakamaat (metsälaidun) sekä ilmeisimmin luontaisesti (hirvien syömiä?) lehdestetyt haavat, pihlajat ja vaahterat. Em. alueet kaipaavat tarkempaa inventointia sekä hoidollisia toimenpiteitä ja ohjattua ylläpitoa. Pohjoisrannan rinne on jyrkähkö ja monin paikoin hiukan vaikeakulkuinen. MT ja OMT -tyyppien metsät ovat pääosin varpujen ilmentämiä, mutta monin paikoin löytyy kieloa, käenkaalta, valkovuokkoa, kurjenkelloa, lillukkaa ja sudenmarjaa.

Niittyalueella kasvilajeja on todella runsaasti ja täydellisen listauksen tekeminen vaatisi tarkempaa (suunnitelmallista) kasvillisuusselvitystä. Niittyalueiden lajistona ovat mm. metsäkurjenpolvi, mesiangervo, sikoangervo, nokkonen, ojakellukka, vuohen- ja koiranputki, kevät- ja niittyleinikki, kurjenjalka, voikukka, poimulehti sp., ahusolaheinä, polkusara, jokapaikansara, harmaasara, valko- ja alsikeapila ja kurjenkello. Pensaina esiintyy mm. tuomea, syreeniä sekä musta- ja punaherukkaa. Itärannalla niityn kohdalla kasvaa paikoin mm. suoputkea ja myrkkyykeisoa. Kaurasaaren ja Majoossaaren välissä vesialueella ja rannoilla kasvaa sarojen, järviruo'on, järvikortteen ja siimapalpakon vesikasvillisuutta.

Pienialainen vanha metsälaidun sijoittuu vanhan pellon/niityn eteläpuolelle. Lajisto on ruoho- ja heinävaltainen, lehtomainen ja puustona on osalla alueesta nuorta haapaa, jota hirvet ovat syöneet. alueella on myös puna- ja mustaherukkapensaita, huopaohdaketta, puna-ailakkia, niittyleinikkiä ja ojakellukkaa. Vanha piikkilanka-aita reunustaa aluetta kuusisekametsän puolella etelässä, jossa sudenmarja on yleinen.

Suositus rakentamisen kannalta käsittää rakennuspaikkojen ohjaamisen rannoille, joissa kivikkoisuus ja karit eivät ole lähellä. Lokkien ja tiirujen pesintärauha tulee huomioida rakennuspaikkojen sijoittelussa. Karien vastainen (läheinen) ranta on luhtamainen ja tärkeä myös muulle linnuille (mm. sirkut, kertut, rastaat ja peipot). Lintulajeista erikseen mainittakoon kanadanhanhi (2/2), rantasipi (1/1), käpytikka (1/1), kalatiira (/1) ja pikkulokki (1/1). Rakentamiseen parhaiten soveltuvat luoteisranta sekä kaakkois- ja etelärannat.

Kuva 13. Kaurasaaren pinta-ala on noin 13,1 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

1.1.4 Majoosaari

Majoosaaren yleispiirteitä ovat monimuotoisuus kasvilajien ja kasvupaikkatyyppien osalta, rantavesien mataluus luoteis-, kaakkois- ja itärannoilla.

Saaren erityispiirteinä ovat kolme vanhaa niitty- ja peltoaluetta, rantaluhdat, hyvät lintujen pesintäalueet, sanikkaiskorpi ja selvitysalueen korkeimman kohdan reunalla oleva lohkareinen ja portaittainen kalliojyrkäne. Vanhoilla koillis- ja itärannan niityillä (pelloilla) on havaittavissa viljelyalueeseen liittyvää kasvillisuutta. Entisten niittyjen kasvualustat ovat ajan myötä muuttuneet siten, että osa vanhoista niityistä suosii mm. leinikeitä, tähtimöitä ja heiniä kun taas toisilla niittyjen osilla kasvillisuus muodostuu ojakellukasta, kissan- ja kurjenkelloista, sudenmarjasta, mesiangervosta, nokkosesta, punaherukasta, vanamosta ja sanikkaisista. Muita niityillä runsaina havaittuja lajeja olivat mm. koiran- ja vuohenputki, timotei, nurmipuntarpää, pelto- ja huopaohdake, luhtatädyke, kyläkarhiainen, puna-ailakki, rentukka, lehtolemmikki, ranta- ja terttualpi, vadelma ja lillukka.

Suuren saaren keskellä kohoava mäki on pääosin MT-metsätyyppiä (mustikka, puolukka, vanamo ja oravanmarja). Maaston harjanteilla esiintyy paikoin kivikkoisuutta. Kivien päällä on pohjakerros sammaleinen. Kosteaa sanikkaiskorpi on ollut tiheää metsää, mutta lienee

harvennettu 2015–2016 välisenä aikana. Pohja- ja kenttäkerroksen lajisto on toipumassa hakkuista hyvin. Luontotyyppi on melko poikkeuksellinen Kyrösjärven saarissa ja sanikkaiskorpi on lisäksi melko edustava. Kasvilajistossa on mm. metsäalvejuuri, metsäimarre, korpi-imarre, hiirenporras, sudenmarja, vuohenputki, valkovuokko, oravanmarja, käenkaali sekä iso- ja sarjatalvikki.

Kaurasaaren ja Majoossaaren välissä vesialueella ja rannoilla kasvaa sarojen, järviruo'on, järvikortteen, palpakkojen ja vesitattaren muodostamaa vesikasvillisuutta. Saarten välillä on selvä hirvien käyttämä itä- ja länsisuuntainen reitti, jonka varrella on ulostejätöksiä säännöllisesti. Linnut (mm. mustarastas, lehtokerttu, tiltalti, sirittäjä, pensastasku) viihtyvät erityisesti itäisellä ja kaakkoisella metsäalueella ja rannalla (pikkulokki, harmaalokki ja kalatiira).

Suositus rakentamisen kannalta käsittää rakennuspaikkojen ohjaamisen rannoille, joissa kartalla esitetyt luontoarvot eivät ole lähellä. Luhtaisten rantojen taakse voi rakentamista sijoittaa, jos rantapuusto (lepät, koivut ja pajut) ja edellytykset linnuille säilyvät riittävästi.

Kuva 14. Majoossaaren pinta-ala on noin 18,2 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

1.1.5 Tynnyrisaari ja Kaksoissaari

Tynnyrisaaren yleispiirteitä ovat MT-tyyppin metsät, jossa esiintyy runsaasti suuria haapoja, joitakin kuusia ja mäntyjä. Pihlajaa ja katajaa esiintyy sekä kookkaina puina että pieninä pensasmaisina. Metsät ovat valoisat ja helppokulkuiset. Rannat ovat hiekka- ja sorarantoja ja niitä on helppo lähestyä veneellä. Saaren eteläpuolella on suojaisa ruovikoitunut lahti.

Saarten erityispiirteitä on, että siellä on saaren sijainnista ja koosta huolimatta oravan elinympäristö. Linnusto on kookkaiden haapojen hallitsemalla saarella monipuolinen, sillä saarella ja rantavesissä tavattiin runsaanlaisesti lintuja: sirittäjä, västäräkki, pajulintu, leppälintu, käpytikka (1/), laulu- ja mustarastas, naurulokki (1 Ä) ja sinisorsia (1/1). Tiaisia ja peippoja oli myös taajaan sekä ruovikon ja luhdan tuntumassa lehtokerttu ja pajusirkku.

Koska puusto on monin paikoin alueella vanhaa, on saarella kohtuullisesti kaatunutta lahpuustoa ja muutamia pystykeloja. Saarella nähty käpytikka koputteli tiuhasti muutamia

keloja ja lehtipuurunkoja. Paikoin kasvillisuudessa on kuivan lehdon laikkuja, joiden valtalajeina ovat kielo ja nuokkuhelmikkä. Tynnyrisaarelta on yhteys etelään Kaksoissaarille kapean hiekkasärkän kautta. Sen itäisellä puolella ei kasva juurikaan järviruokoa, mutta länsipuolella kasvaa mm. järviruokoa runsaasti, viilto- ja pullosaraa ja ulpukkaa.

Suositus rakentamisen kannalta käsittää rakentamisen sijoittamista lähinnä saaren pohjois- tai itärannalle, jossa maaperä on rakentamiseen soveltuvaa ja luontoarvot tavanomaisia.

Kuva 15. Tynnyrisaaren pinta-ala on noin 4,2 ha ja Kaksoissaaren pinta-ala on vastaavasti 6,0 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

Kaksoissaaren yleispiirteitä ovat maaperän hiekkaisuus ja monipuolinen puusto, joka vaihtelee saaren eri osissa. Metsäkasvillisuuden lajisto on mustikkatyypille tavanomaista. Saaren kapeimmassa kohdassa on maasto alavaa ja pienialainen hiekkakuoppa. Saaren kummassakin osassa on korkein kohta noin 10 metriä järven pintaa ylempänä.

Saarten erityispiirteinä ovat hiekkakerrostumat Tynnyrisaaren ja Kaksoissaaren välissä sekä Kaksoissaarten kapeikossa (karkea hietä). Saaret koostuvat hiekkamoreenista (muodostuma). MT-tyyppin kasvillisuutta rikastuttavat lehtomaisista lajeista mm. kielo ja nuokkuhelmikkä. Kaksoissaaren pohjoisrannalla kasvaa parissa kohdassa kurjenmiekkää sekä haapaa ja lehtipuita on alueella runsaammin. Havupuut yleistyvät saaren keskiosissa. Tuoreissa ja kosteissa kasvupaikoissa on runsaasti sanikkaisia mm. metsäalvejuurta, hiirenporrasta ja metsäimarretta.

Saaren kapea vyöhyke on pensasmaisten lehtipuiden aluetta. Kapeikon vieressä on vankka järviruoko -kasvusto ja sen joukossa viihtyvät myös ojakellukka, mesimarja, lillukka, järvikorte, luhtavuohennokka, ranta-alpi sekä pajuja että koivuja. Saaren eteläosassa esiintyy paikoin punaherukkapensaita, jotka voivat olla esiintymistavan perusteella myös viljelykarkulaisia. Lehtomaisuutta esiintyy edelleen paikoin: lajeista löytyvät mm. sudenmarja, oravanmarja, käenkaali ja nuokkuhelmikkä. Saarella löytyy myös lahoppuustoa sekä rannoilla, että ylempänä metsässä.

Linnuista pikkulokki (1/1) oli täälläkin saalistamassa. Sille tärkeäksi levähdysalueeksi havaittiin lounaiskulman pieni vähäpuustoinen karikko. Kaksoissaaren muu lintulajisto oli tavanomaista eikä mielenkiintoisia (arvokkaita) lajeja ollut.

Suositus rakentamisen kannalta on, että rakentamista voidaan lisätä hiukan nykyisestä ilman, että se muuttaisi alueen luonnetta Kyrösjärven ulkosaarena. Ekologisesta näkökulmasta arvioiden linnustollisesti tärkeät alueet vastaavine ranta-alueineen, saarten kapeikot ja puustoisien ilmeen säilyttäminen on keskeistä huomioida lisärakentamisen sijoittamisessa.

1.1.6 Rajasaari

Rajasaaren yleispiirteitä ovat puuston suuri määrä ja saaren kokoon nähden melko korkea mäki. Se nousee parhaimmillaan järven pinnasta noin 13–15 metrin korkeudelle. Saaren länsiosa on kalliomaata ja itäosa hiekkamoreenia. Ero näkyy myös kasvillisuudessa, sillä itäosassa on lehtomaisia lajeja enemmän kuin länsiosan korkeammassa saaren osassa, joka on mustikkatyyppin (MT) metsää.

Rajasaaren erityispiirteenä on sijaita uloimpana saarena Kyrösjärven laajimpien selkien yhtymäkohdassa. Siksi tuulisuus vaikuttaa paljon saaren luontoon. Rantametsien puissa näkyy selkeää matalakasvuisuutta mm. männyissä ja puuston rakenteessa. Katkenneet puut jäivät pääosin alueelle lahoamaan. Saaren etelärannassa on lyhyt luhtaranta, jossa esiintyy mm. luhtavuohennokka, paimenmatara, aho-orvokki, suoputki, ruokohelppi ja mesimarja.

Rajasaaresta luoteeseen on pieni kari, jolla kasvaa puustona muutama hieskoivu, pensaina pajuja ja rantakivikossa tiiviisti lähinnä viiltosaraa, järvikortetta ja -ruokoa. Karin viereisellä kivellä lepäsi havaintopäivänä kalatiira.

Suositus rakentamisen suhteen tulee huomioida rannan luhtamainen osuus. Rajasaari on altis erisuuntaisille tuulille rakennuspaikkana, mutta merkittäviä esteitä rakentamiselle ei sinänsä kuitenkaan ole.

Kuva 16. Saaren pinta-ala on noin 3,0 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

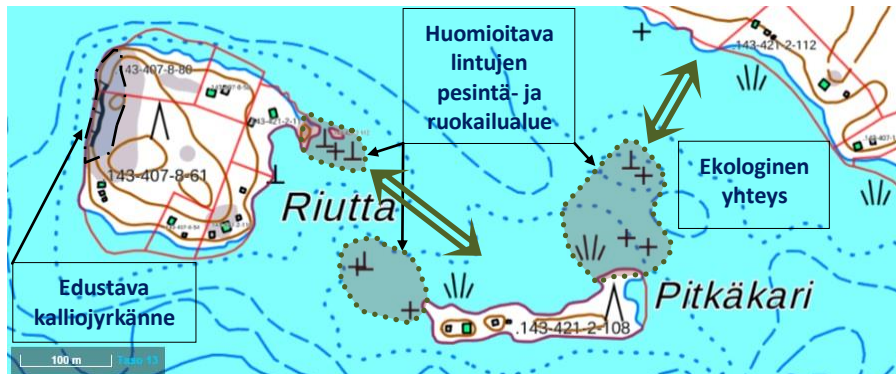
1.1.7 Pitkäkari ja Riutta

Pitkäkarin yleispiirteitä ovat saaren kapeus ja mataluus. Muodosta huolimatta saari on metsäinen: havupuuta kasvaa korkeimmilla kohdilla ja saaren reunat ovat lehtipuustoa.

Saaren erityispiirteenä on, että saaren keskiosassa on mäntyä, kuusta, koivuja, leppiä ja pajuja sekä niiden alla varvikkoa ja heiniä. Rantaviivan tuntumassa kasvavat mm. ranta- ja terttualpi, lillukka, puna-ailakki, vadelma, rentukka, luhtalemmikki, viiltosara, pullosara, jokapaikansara, harmaasara, tähtisara ja järviruokoa. Pohjoissivulla on järviruokoa runsaasti ja linnuille tärkeitä kivikoita esiintyy isojen karien lisäksi Pitkäkarin sivuilla. Linnuista keskeisimmät huomiot kohdistuivat kalatiiroihin (1/1), pikkulokkiin (/1), harmaalokkiin (1/) ja kalalokkeihin (3 yksilöä), jotka saalistivat Riuttan, Pitkäkarin ja Kurkisaaren eteläosan välillä.

Suositus Pitkäkarin rakentamisen kannalta on, että lisärakentaminen tapahtuu esim. olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen. Karien linnuston pesintää ajatellen mahdollinen rakentaminen soveltuu parhaiten Pitkäkarin keskialueelle. Pitkäkarin ja Riutta-saaren välillä on selvä ekologinen yhteys samoin kuin Pitkäkarin ja Kurkisaaren välillä.

Kuva 17. Riuttan pinta-ala on noin 4,0 ha ja Pitkäkarin 1,0 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

Riutta-saaren yleispiirteisiin vaikuttaa olennaisesti saaren sijainti saariston lounaisessa ulkoreunassa. Kalliooperä tulee merkittävästi esille sen länsiosassa, kun itäosa on puolestaan hiekkamoreenialuetta. Saari on pääosin edelleen metsäinen eikä saarella muodostu mainittavia puroja. Kosteissa painanteissa metsäkasvillisuudessa on lehtomaisia piirteitä, joskin alue on pääosin mustikkatyyppin metsää. Saarelle sijoittuu loma-asuntoja 5 kappaletta. Mustikka ja puolukka ilmentävät kasvillisuutta saaren metsäisessä keskiosassa.

Riuttan erityispiirteitä on jyrkkä länsi- ja luoteinen rantamaasto, joka jatkuu järven puolella verraten syvä (12–15 m) pohjana. Sitä vastoin yhteys Pitkäkariin on selvä geologisesti (hiekkamoreenia) ja kasvistollisesti, koska maaperä ja kasvilajisto ovat osaksi samantyyppiset. Riuttan ja Pitkäkarin välinen vesialue on syvimmillään noin 3,0 m ja karia ja kiviä on pinnassa monin paikoin. Riuttan kasvillisuuden muodostavat rantavyöhykkeessä suoputki, ruokohelpi, järvikorte, järviruoko, luhtavuohennokka, kurjenjalka, rentukka ja useat sarat. Lehtomaisissa painanteissa kasvavat metsäimarre, oravanmarja, käenkaali, mustikka ja nuokkuhelimikkä.

Suositus rakentamisen kannalta on, että mahdollinen lisärakentaminen sijoittuu mieluiten olemassa olevan rakennuskannan läheisyyteen. Luonnonolosuhteissa on hyvä huomioida linnustolle tärkeät ruovikot, karit ja niiden vastaiset rannat sekä länteen avautuva rantakallio.

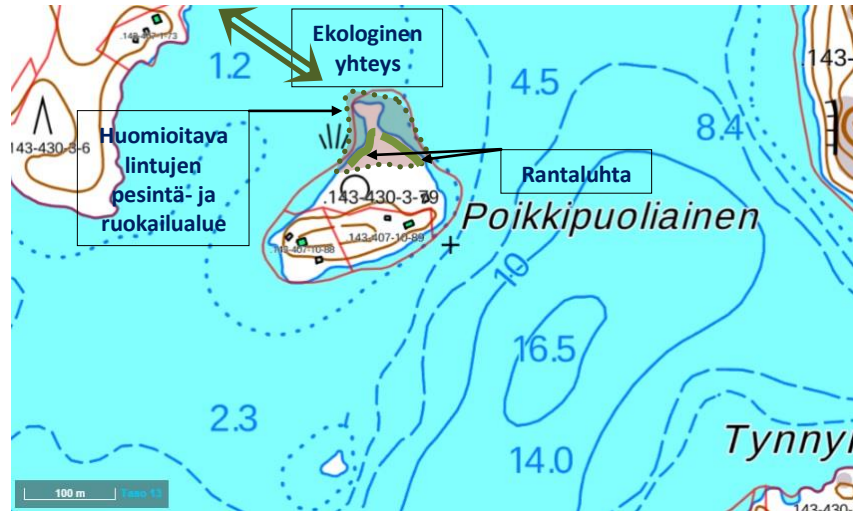
1.1.8 Poikkipuoliainen

Poikkipuoliaisen yleispiirteitä ovat saaren pieni koko (vain 2 ha) sekä saaren pohjoisosassa on lehtipuustoinen ja eteläosa puolestaan havupuuvältaista sekametsää. Eteläosan rannoilla on toki lehtipuustoa (mm. leppää) mutta myös kaksi loma-asuntoa. Maaperältään saaren pohjoisosassa on karkeaa hietaa ja eteläosa hiekkamoreenia.

Saaren erityispiirteitä ovat melko matalat rantavedet, luhtarannat pohjoisosassa saarta sekä linnustollisesti merkityksellinen saaren pohjoisranta. Luhtarannat muodostuvat raudus- ja hieskoivuista, raidasta, kiilto- ja mustuvapajusta, haavoista sekä harmaa- ja tervalepystä. Kenttäkerroksen lajisto on runsas käsittäen järviolueella tyypillisesti tavattuja lajeja. Kasvillisuutta hallitsevat viiltosara, järvikorte, järviruoko, ojakellukka ja rentukka. Saaren pohjoisosassa on ruovikossa viihtyville linnuille (mm. hernekerttu (1/1), keltasirkku, pajusirkku, ruokokerttunen (1/1), kalatiira sekä kalalokki ja pikkulokki) hyvät pesintä- ja ruokailualueet. Lokit ja tiirat käyvät ruokailemassa lähisaarilla mm. Aunu ja Lesta sekä lännempänä Kurki- ja Hietasaaren rannoilla.

Suositus rakentamisen osalta on kohdistaa mahdollinen lisärakentaminen saaren eteläosaan.

Kuva 18. Saaren pinta-ala on noin 2,0 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

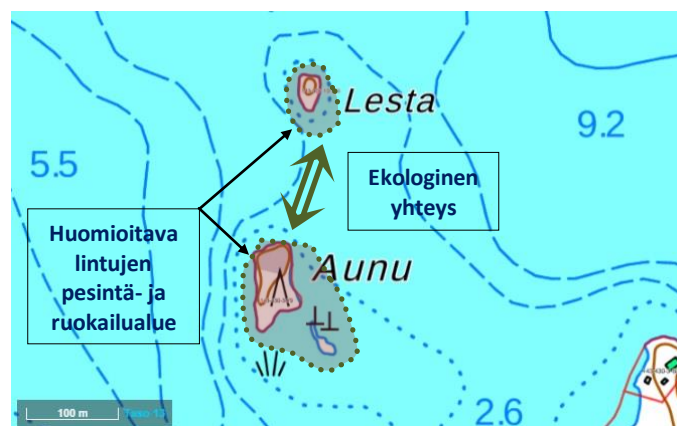
1.1.9 Aunu ja Lesta

Aunu ja Lesta ovat yleispiirteiltään pieni lintusaaria. Aunu on 1950-luvulla tunnettu nimellä *Puistosaaari* (Maastokartta v. 1959) ja Lesta nimeltään *Aununsaari*. Sittemmin nimistö on vakiinnutettu nykyiseksi.

Saarien erityispiirteinä on, että kookas kallioinen Aunu käsittää metsäistä maastoa ja monipuolisen linnuston pesinnän koska sen kaakkoispuolella on kari ja kivikkoa sekä näitä yhdistää ruovikon, saraikon ja kortteen muodostama mosaiikki. Aunulla pesii (2016) kala- ja harmaalokki ja kaakkoisella luodolla kalatiira. Kasvilajisto on tavanomaista, heinävaltaista ja pienelle saarelle tyypillisesti koostuu kosteissa olosuhteissa menestyvistä lajeista.

Lesta on hiekkamoreenista koostuva kivikkoinen ja lehtipuuvaltainen saari. Raudus- ja hieskoivu ovat saaren valtapuulajit ja rannoilla on muutamia haapoja, harmaaleppiä ja tervaleppiä. Lestan pohjoispuolella, 200–300 metrin päässä, havaittiin kuikkapari (*Gavia arctica*, 1/1) ruokailemassa kahtena peräkkäisenä saarien havaintopäivänä. Saaren keskiosan kasveista mainittakoon mm. nuokkuhelmikkä, metsäkastikka, nurmipuntarpää, metsäalvejuuri, mustikka, puolukka sekä useat sarat ja vihvilät.

Suositus rakentamisen kannalta on, ettei näille pienille lintusaarille osoiteta loma-asuntojen rakentamista eikä esitetä retkeilyn kohteiksi kesäkuukausina (lintujen keskeinen pesintäaika).

Kuva 19. Aunun pinta-ala on 0,4 ha ja Lestan 0,1 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

1.1.10 Hietasaari ja Kurkisaari

Hietasaaren ja Kurkisaaren yleispiirteitä on, että molemmat saaret, Kurkisaari ja Hietasaari ovat yhteydessä toisiinsa. Korkein kohta on tasossa +95,6 m (Hietasaari) ja kokonaisuuden korkeat rinteet ovat havumetsävaltaisia kun taas lehtipuusto on vallitseva itäosassa sekä vyöhykkeellä *Kurjenlahti – Kurjenlampi*-suo – itäreunan kostea lehto. Tämä vyöhyke on pintamaalajiltaan hiesua ja pohjamaalajina on savea. Rakennetut loma-asuntopaikat (6 kpl) sijoittuvat eteläisen saarenosan, Kurkisaaren, hiekkamoreenipohjaisille maille.

Saaren erityispiirteinä on Kurjenlahden linnustoalue, *Kurjenlampi* -suo, kostea lehto ja useita vanhoja lehtokasvillisuuden omaavaa vanhaa niittyä (rantaniittyä). Kosteaa lehdon lajistossa on kortteita, saniaisia, erilaisia heiniä ja ruohoja sekä puustona erirakenteisessa lehdossa on mm. terva- ja harmaaleppää, hieskoivua, korpipaatsamaa, tuomea ja pajuja.

Saaren pohjoisosassa tarkasteltiin mm. rakentamisesta vapaan pohjoisrinteen kasvillisuutta ja sieltä löytyi tyypillinen vyöhykkeisyys käenkaali-mustikkatyypin, mustikkatyypin ja puolukkatyypin metsäkasvillisuutta mäen rinnettä ylös noustessa.

Eteläosan rakennettujen alueiden lähellä on edustavampaa lehtomaisen metsän kenttäkerroksen kasvillisuutta mm. lillukkaa, mesimarjaa, metsäkastikkaa, metsämaitikkaa, nuokkuhelimikkää, punaherukkaa, puna-ailakkia, käenkaalta, sudenmarjaa ja oravanmarjaa. Kurkisaaren osa-alueella on yleisesti tyypillistä MT ja OMT -metsätyyppien luontaista lajistoa.

Soistunut *Kurjenlampi* -suo on verraten monimuotoinen, koska avoimen suon reunoilla on runsaasti puustoista luhtaa sekä kenttäkerroksessa mm. puna-ailakkia, metsäkurjenpolvea, ojakellukkaa, nokkosta, mesimarjaa, punaherukkaa, koiran- ja vuohenputkia, kieloa, nuokkuhelimikkää, kevät- ja niittyleinikkiä. Suolla kasvavat kurjenjalka, järvikorte, pyöreälehtikihokki, rentukka sekä joukko rahkasammaleita. Suo näyttää olevan otollinen elinympäristö joukolle juoksuhamähäkkejä sekä ruskosammakoille, joita on alueen kosteissa luontotyypeissä runsaasti. Suon koillispuolelle sijoittuu pieni tummavetinen lampare, jonka tuntumassa on nuoria ruskosammakon poikasita.

Kurjenlahden alueella kasvaa järviruokoa, järvikortetta, ruokohelpiä sekä saroja runsaasti. Lisäksi rannoilta löytyvät kurjenjalka ja kurjenmiekkä sekä rahkasammaleita lisääntyvästi kun lähestytään *Kurjenlammen* -suoaluetta.

Hietasaaren luoteisimman kulman alueella, niitty-alueella, kasvavat mm. luhtalitukka, metsäkurjenpolvi, mesimarja, lillukka, kurjenjalka, punaherukka ja niittyleinikki. Vanhan niityn alueelle kehittynyt rantaluhta on hieno osa ekologista yhteyttä Hietasaaren ja Kauppisaaren välillä.

Linnuista alueella (lähinnä *Kurjenlahti – Kurjenlampi*-suo – itärannan kostea lehto) pesivät käpytikka (1/1), puukiipijä (1/), ruokokerttunen (2/2) ja tiltalti (1/1). Lisäksi tunnistettiin sirittäjä (1ä), peippo (2/2), laulurastas (1/1), mustarastas (2/2) ja niitä useampia tali-, sini- ja töyhtöiaispareja, keltasirkkuja ja muutamia varislintuja (varis, harakka ja närhi). Pesiviä lajeja Kurjenlahden vesialueella ja rannan läheisyydessä ovat pikkulokki (1/), kalalokki (1/1), kalatiira (1/1), sinisorsa (1/1) ja silkkiuikku (1/1), rantasipi (2/2) ja käpytikka (1/1) niityllä.

Suositus rakentamisen kannalta on, että itä-länsi -suuntautunut ekologinen vyöhyke saaren keskiosassa jää rakentamisen ulkopuolelle ja merkitään MY- tai luo -alueeksi. *Kurjenlahti – Kurjenlampi*-suo – itärannan kostea lehto kokonaisuuden reunoilla on lisäksi lahoppuustoa. Rakentaminen soveltuu sen sijaan parhaiten mm. Hietasaaren pohjois- ja koillisrantaan sekä Kurkisaaren lounais- ja etelärantaan. Saarikokonaisuuden itäranta on verraten matala ja ruovikkoinen mutta voi käsittää taajaa rakentamista.

Kuva 20. Saaren pinta-ala on noin 32,0 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

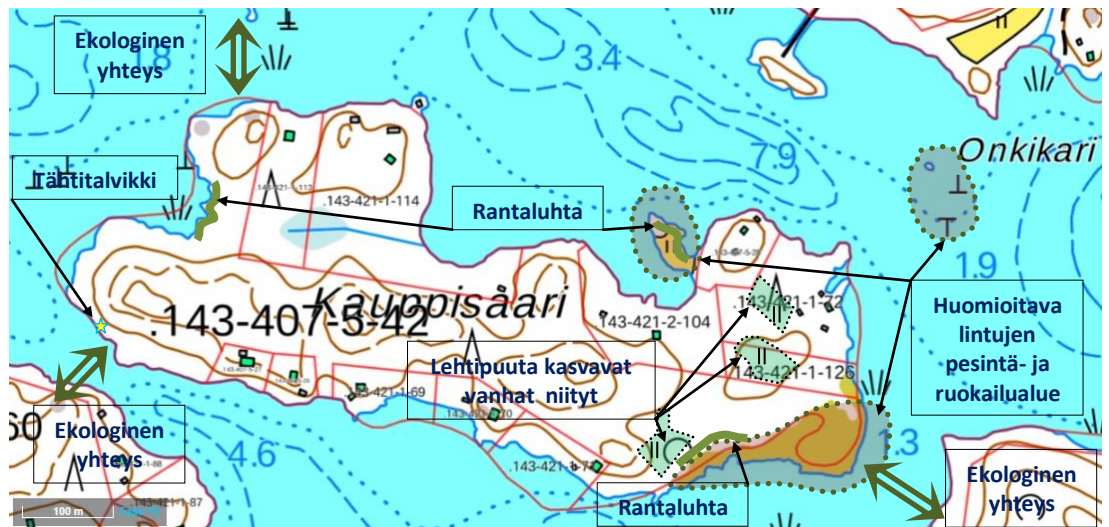
1.1.11 Kauppisaari ja Onkikari

Kauppisaaren yleispiirre on metsäinen, vaikka sen korkeimmilla mäkialueilla kasvavaa puustoa onkin hakattu. Saaren rannat ovat melko selväpiirteisiä, paikoin kivikkoisia ja kohoavat reilusti mahdollistaen hyviä loma-asuntojen rakennuspaikkoja. Kauppisaaren maaperä muodostuu vuorottelevasta kalliomaasta ja savialueista. Saaren rantavedet ovat melko matalat (< 2,0 m) ja ruovikoitumiselle herkkiä. Lähellä sijaitseva Onkikari on pieni niukkapuustoinen kari, joka on muutamien lintujen suosikki pesintäpaikkana.

Kauppisaaren erityispiirteenä on monipuolisuus, sillä sen alueella on pienialainen ojitettu suo, rantaluhtia ja linnuille tärkeitä ruovikoita. Kaakkoisosassa saarta on laajin yhtenäinen lintujen suosima ranta-alue, koska alueella on soistunut kosteikko ja sen ympärillä järviruo' on, sarojen ja järvikortteen muodostama matala ja laajahko luhtaniitty (linnuista liro (1/), rantasipi ja lehtokurppa). Se muuttuu myöhemmin rantaluhdaksi myös puuston osalta mahdollisten metsäisemmän pesintäpaikan omaavien lajien viihtymisen alueen tuntumassa. Kauppisaaren lounaisranta on metsäinen ja paikoin siellä on hakkuissa hyvin huomioitu rantakaistaleen vanhoja haapoja, mäntyjä ja kuusia. Niiden lomassa on kaunista rantakasvillisuutta mm. rentukka, luhtakuusio, mesimarja, kielo ja tähtitalvikki.

Linnuista Kauppisaarella tavattiin mm. tilitatti (1ä) länsiosassa saarta, sirittäjä (1/1) saaren itäosassa ja myös muita lintuja mm. talitiainen, sinitiainen, räkättirastas, peippo, järripeippo, leppälintu, käpytikka (1ä) ja sepelkyyhky (1/1). Onkikarilla pesivät ainakin kalatiira ja -lokki.

Suositus rakentamisen kannalta käsittää poissuljettavaksi rantaluhtien osuudet, vanhat niityt ja linnuille tärkeitä kohteet. Lounais- ja länsirannoilla on rakentaminen pääosin mahdollista. Lisäksi, koska esim. tähtitalvikki on maassa yleinen, se on lehtomaisen kankaan indikaattorilajina jokseenkin harvinaistunut metsätalouden alueilla, tulee ko. ranta-alueella säilyttää ja huomioida rantapuuston ja kasvillisuuden ekologinen merkitys.

Kuva 21. Kauppisaaren pinta-ala on noin 21,0 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

1.1.12 Inginsaari

Inginsaaren yleispiirteitä ovat kalliainen maaperä ja kivikkoisuus, jotka antavat vaikutteita koko saaren alueella erityisesti länsiosassa, jossa on kookkaita kiviä vielä saaren rantavedessä (pintakivet). Rakennuskantana näyttäisi olevan kahdeksan loma-asuntoa. Metsäisyys antaa leimansa saarelle, vaikka saaren keskiosissa on paikoin hakkuulaikkuja. Ruovikoita ja saraikkoja on vain 1-3 metrin levyisellä alueella rantaviivasta ja pääasiassa eteläinen vedenalainen ranta on melko jyrkkä.

Saaren erityispiirteenä on voimakas kivikkoisuus luonne erityisesti siis länsiosassa saarta. Karhun- ja metsäkerrossammalet kasvavat tuoreilla metsän kasvupaikoilla runsaina. Puolukka, mustikka, käenkaali, oravanmarja ja vanamo ovat metsässä yleisiä lajeja. Saarella pesii useita metsiemme tyypillisiä lintuja, mutta erityisesti huomioitavia lajeja ei ollut.

Suositus rakentamisen kannalta on, että saaren ominaispiirteet säilyvät kun rakentamista lisätään. Saari on yksi uloimmista saarista, ja tämä vaikutus näkyy länsi- ja lounaispuolilla saarta puuston lajiston hienoisena yksipuolisuutena sekä jokseenkin karuina kasvupaikkoina.

Kuva 22. Inginsaaren pinta-ala on noin 12,0 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

1.1.13 Nestorinsaari ja sen eteläpuoliset karit

Nestorinsaaren yleispiirteitä ovat metsäinen luonne ja kalliainen maaperä. Pinnassa on ohuelti hiekkamoreenia, moreenia ja hiesua. Saaren kaakkoiskulma on lehtipuuvaltainen ja kapea. Saaren eteläpuolella kasvaa järviruokoa ja vesialue on matala lähimmälle karille saakka. Kareilla on luhtaa ja luhtaniittyä, joka muuttuu lopulta vesikasvillisuus kasvustoksi.

Saaren ja ympäröivien karien erityispiirteinä ovat alavat rannat ja rantavedet sekä monille linnuille otolliset pesimisalueet. Järviruoko, sarat, järvikorte ja kurjenjalka viihtyvät hyvin saaren eteläisellä puolella. Linnuista Nestorinsaarella ja kareilla pesivät ruokokerttunen (1/1), lehtokerttu, kalalokki (1/1), harmaalokki (1/1), kalatiira (1/1) ja kaksi paria pajusirkkua.

Suositus rakentamisen kannalta käsittää karien osalta rakentamattomuutta (pienialainen saari ja lintujen pesimisaluetta) sekä Nestorinsaaren osalta matalan rannan vesialueen huomioimisen. Rantapuusto Nestorinsaarella tukee lintulajien pesintäalueiden säilymistä, joten se tulisi huomioida rakennuspaikkojen osalta.

Kuva 23. Nestorinsaaren pinta-ala on 1,3 ha ja kari yhteensä 0,3 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

1.1.14 Tuppiluhda ja sitä ympäröivät saaret

Tuppiluhdan yleispiirteisiin kuuluu, että sen länsipuolella on kaksi pientä saarta ja itäpuolella kahden pikkusaaren yhdistymänä muodostunut saarikokonaisuus. Tuppiluhda on metsäinen ja se kohoaa keskikohdaltaan reiluun +90 metrin tasoon eli noin 8-10 metriä järven pinnan yli. Eteläosissa on saaria, kareja ja rannoilla luhtaa. Eteläosissa ruovikkoisuus on yleistä ja rantavedet ovat matalat (< 2 metriä).

Saarten erityispiirteinä ovat neljä erillistä vanhaa niittyä (ent. peltoja), ruovikkoiset rannat eteläosissa Tuppiluhdaa sekä pieni rakennuskanta saaren kokoon nähden. Vanhat niityt ovat tuoreita tai reheviä joko alavan tai korkean kasvualustan mukaisesti. Niitynurmikka, timotei, polvipuntarpää, alsikeapila, harmaasara, kurjenjalka, nokkonen, mesiangervo ja leinikit viihtyvät yhä useilla vanhoilla niityillä. Puusto on toki muuttunut ja se on lehtipuuvoittoista. Pajut, koivut ja lepät sekä herukkapensaat ovat yleistyneet reunoilta niittyjen keskelle. Lehtomaisuus ilmenee rantojen niitymäisillä reunavyöhykkeillä mm. käenkaali, oravanmarja, mesimarja ja luhtatähtimö -kasvustona.

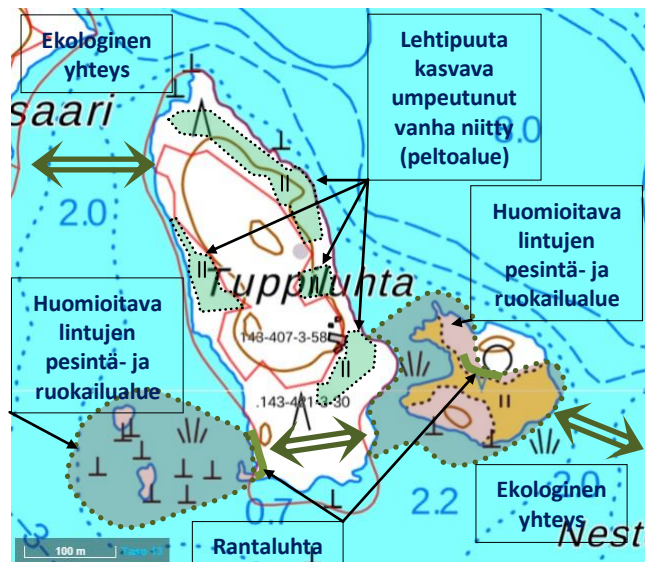
Tuppiluhdan keskeisellä metsäalueella on puusto kookkaalle saarelle tyypillisesti samanlaista kuin mantereella. Mustikkatyyppin metsäkasvillisuus muuttuu rannoilla lehtomaisemmaksi. Pienten kallioiden ja kivien päällä on kasvillisuus puolukkatyyppiä. Tuppiluhdan alavat ranta-alueet ovat savimaata ja keskiosat kalliomaata.

Linnuista kareilla ja pikkusaarilla nähtiin kalatiira (1/), kalalokki (1/1), liro (1/), mustarastas (1/), laulurastas (1/1), leppälintu (1/1), peippo (3/3), harmaasieppo (1/1), västäräkki (2/2), peukaloinen (1/), rautiainen (1ä), ruokokerttunen (1/), pajulintu (4/4) ja käpytikka (1/).

Tuppiluhdan pohjoisosassa on hirvien käyttämä kulkureitti, joka kulkee itä-länsisuuntaisesti. Se jatkuu eteenpäin länteen Marjakassaarelle (vrt. kohta ”ekologinen yhteys” -teksti).

Suositus rakentamisen kannalta on, että rakentaminen soveltuu alueista vain Tuppiluhdan alueelle. Rannoista parhaiten rakennuspaikoiksi soveltuvat koillis- ja länsirannat. Vanhoilla niitty/peltoalueilla on soveltuvia korkeampia kohtia ja mitä ilmeisimmin niittyalueita jää rakennuspaikkojen välisille alueille. Kasvillisuuden osalta niittymäinen lajisto saattaa myös hyötyä mm. väljästä rakentamisesta, koska tietynasteinen kulutus, niitto ja liikapuuston karsiminen auttavat niittylajiston palautumista alueelle. Pienille kareille ei lähtökohtaisesti tule sijoittaa rakentamista. Kookkain piensaari voisi olla sen pohjoisrannan osalta mahdollinen retkeilyn ja veneilyn kohde esim. lintujen pesintä- ja pesäpoikasaikaa lukuun ottamatta.

Kuva 24. Tuppiluhdan pinta-ala on noin 7,2 ha ja pienet saaret ovat kukin alle 0,6 ha kokoisia. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

1.1.15 Marjakassaari

Marjakassaaren yleispiirteitä ovat havupuuvaltainen saaren pohjoisosa ja sekapuustoinen saaren eteläosa. Lisäksi saaren lähirannat ovat verraten matalat (< 2 metriä) sekä kivikkoiset pohjoisessa ja luoteessa. Saaren seitsemän loma-asuntoa sijoittuvat etelää ja länttä kohden avautuville rannoille. Marjakassaaren alavat ranta-alueet ovat savimaata ja keskiosat kalliomaata. Savikkoa esiintyy myös saaren halki kulkevassa lehtipuuvyöhykkeessä. Hiekkamoreenia esiintyy vain pienellä alueella saaren kaakkoiskulmassa.

Saaren erityispiirteenä on laaja mustakannonmarjaa kasvava vanha niitty, koivuvaltainen puusto saaren keskiosassa (vanha koivupelto) sekä verraten lehtomaiset alavat kasvustot rannoilla. Mustakannonmarjan ympäristö on siis vanhaa niittyä ja peltoa. Siellä on istutettuna tasakasvuista mäntyä ja kenttäkerroksessa mustakannonmarjan lisäksi nokkonen, lillukka, kielo, kalliokieli, punaherukka, mustaherukka, pihlaja, metsäalvejuuri, mesimarja, metsäalvejuuri, hiirenporras, metsäimarre, metsämitikka, koiranputki, vuohenputki, niittyleinikki, rohtotädyke, puna-ailakki, kurjenpolvi, suohorsma sekä pensaista mm. tuomi, pihlaja, raita ja lehtokuusama.

Saarta kierretessä näkyi tavanomaisen lintulajiston lisäksi mm. haapana (1/1) saaren pohjoispuolella, käpytikka (1/1) koivupellon alueella, sirittäjä (1ä), pikkulepinkäinen (1/), puukiipijä (p) ja hippiäinen (1/).

Saarella on hiukan yllättäen myös metsäjäniksen elinympäristö. Poikkeuksellisen havaintona oli merikotka (1 uros), joka liiteli korkealla kierrellen Marjakassaaren ja Tuppiluhdan yllä sekä etsien ruokailukohtaa. Hirvien kulkureitti kulkee saarelta itään Tuppiluhdan saarelle.

Suositus rakentamisen kannalta

Kuva 25. Saaren pinta-ala on noin 12,0 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

1.1.16 Iso-Metso ja Pikku-Metso

Metso-saarten ja lähikarien yleispiirteitä ovat monimuotoiset kasvuympäristöt, jotka vaihtelevat kallioiden osista, lehtimetsiin, havupuustoihin ja ruovikoihin. Maaperältään Iso-Metso on kalliomaata kun taas pienemmät karit ja Pikku-Metso vastaavasti hiekkamoreenia.

Metso-saarten erityispiirteinä on melko runsas rakennuskanta Iso-Metsossa. Pienet karit ovat olla lintujen elinympäristöä. Iso-Metso on eteläosastaan rikkonainen ja kalliainen. Ruovikkoa ja saraikkoa on yleisesti ja ranta on matala. Kallioilla on karuhkoa mutta tuore kangas ja lehtomaiset laikut kasvillisuudessa yleistyvät kalliomaan päälle muodostuneen ohuen kivennäismaan päällä. Lajistossa ei havaittu erikoisuuksia, mutta siitä huolimatta lajisto on monipuolista: metsätähti, metsäkorte, kultapiisku, metsämitikka, nurmipuntarpää, metsäkastikka, pikkutalvikki, isotalvikki, rohtotädyke, kurjenjalka, ranta-alpi, terttualpi sekä vesialueella järviruokoa, järvikortetta, ulpukkaa, uistinvitaa ja useita saroja.

Pikku-Metso ja karit lähellä ovat saraikkojen, järvikortteen ja -ruo'on ilmentämiä pikkulokille (1/1), laulujoutsenelle (1/1), kalatiiralle (1/1) ja muutamille kertuille sekä peipoille soveltuvia pesintäpaikkoja.

Suositus rakentamisen kannalta on että rakentaminen on lähinnä täydentävää rakentamista ja rakentaminen kohdistuisi mieluummin Iso-Metsan saarella pohjoisrantaan, koska eteläinen osa saarta on matala ja soveltuvin osin myös lintujen ruokailualueita. Ruovikon tai saraikon poistamista ei laajassa mittakaavassa tulisi tehdä mutta veneväylän osalta vaikutukset ovat luonnollisesti vähäisiä. Iso-Metsan keskikohta on ranta-asemakaavoitettu.

Kuva 26. Iso-Metson pinta-ala on noin 1,5 ha ja Pikku-Metson alle 0,2 ha. Muut karit ovat pienempiä kuin 0,1 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

1.1.17 Niittusaari

Niittusaaren yleispiirteitä on saaren alavan pinnanmuodon lisäksi lehtipuuvaltaisuus ja pieni koko. Sen rantavedet ovat erityisesti saaren etelä- ja itäpuolella matalat (0,6 ... 1,2 m) mutta pohjoispuolella Hänhilahti syvenee noin 5 ...7 m saakka.

Saaren erityispiirteenä on sijoittuminen verraten matalavetisen lahden, Hänhilahden, edustalle. Saaren ympärillä kasvaakin verraten paljon järviruokoa, järvikortetta, hiukan ruokohelpiä, viilto-, pullo- ja jokapaikansaraa. Saarella kenttäkerroksen kasvillisuus on heinä- ja ruohovaltaista. Varpuja esiintyy niukasti. Lehtipuuvaltaisuus suosii lintuja.

Suositus rakentamisen kannalta on, että rakentaminen tulisi olla lähinnä täydennysluontoista rakentamista. Saari on kooltaan vain noin 0,55 ha ja alava.

Kuva 27. Niittusaaren pinta-ala on noin 0,55 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

1.1.18 Latosaari ja sen ympäristö

Latosaaressa yleispiirteitä ovat, että alueelle on aiemmin rakennettu vain yksi loma-asunto. Saarelle on tieyhteys kapean kannaksen kautta, jonka reunalla on kosteikko. Hiekkamoreeni on korkeimmilla kohdilla yleistä sekä hiesu ja savi vastaavilla alavilla mailla. Muutama avokallio täydentää kasvuympäristöjen monimuotoisuutta.

Saaren ja sen ympäristön erityispiirteenä ovat lehtipuuvaltainen kasvillisuus ja maapohja saaren keskiosalta on vanhaa niittyä (peltoa). Puuston muodostavat harmaaleppä, tervaleppä, tuomi, raita, pihlaja, käenkaali, lehtokuusama, tuhkapaju sekä muutama nuori

tammi. Kookkaimmat puut ovat kuusia, hies- ja rauduskoivuja. Kenttäkerroksessa kasvavat heinätähtimö, kurjenjalka, metsätähti, metsäkorte, peltopillike, kultapiisku, niittynurmikka, metsämaitikka, kangasmaitikka, nurmipuntarpää, metsäkastikka, pikkutalvikki, isotalvikki, rohtotädyke, ranta-alpi sekä rantavedessä ulpukkaa, uistinvitaa ja saroja.

Suositus rakentamisen kannalta on, että saarella voi sijaita lisärakentamista. Niittylajiston kannalta on hyvä jos alueen keskikohtassa on jatkossakin riittävästi avoimuutta eli kookkaimpien varjostavien puiden poistaminen on Latosaaren alueelle eduksi. Muista saari-kohteista poiketen Latosaarelle on olemassa autotie. Latosaaren keskikohta on ranta-
asemakaavoitettu.

Kuva 28. Latosaaren pinta-ala on noin 1,6 ha. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

KV Ympäristökonsultointi Tmi

T201606
13.4.2017

IKAALISTEN KAUPUNKI
Tekniset palvelut, Kaavoitus

Luhalahti – Iso-Röyhiö
Ranta-osayleiskaava
Luontoselvitys, Liite 2 Mannerkohteet

Sisältö

2	SELVITYSALUEEN KUVAUKSET	2
2.1	Mannerkohteet	2
2.1.1	Penijoenlahden itärannat ja metsävyöhyke	2
2.1.2	Iso-Röyhiön alue	4
2.1.3	Salo ja Arasalo	6
2.1.4	Rannanmaan alue ja metsävyöhyke	8
2.1.5	Sipsiö	9
2.1.6	Noita	12
2.1.7	Luhalahden kylä ja Kynnärlampi	13
2.1.8	Kunhiainen ja Kujunniemi	15

2 SELVITYSALUEEN KUVAUKSET

2.1 Mannerkohteet

Kaava-alueen manneralueella on runsaasti erilaisia lahdenrantoja, maanviljelyksen luonnehtimia ranta-alueita sekä metsäisiä rantoja. Manneralueelle sijoittuu myös useita lampia, joista osa on alle 1 ha kokoisia. Kuitenkin on olemassa myös muutamia lampia, joille rantarakentaminen on mahdollista. Alla (kuva 29) on esitetty manneralueen kohteet ja niiden esittelyjärjestys. [Kuvien numerointi jatkuu liitteen 1 (kuvat 10–28) pohjalta.]

Kuva 29. Yllä on esitetty luontoselvityksen mannerkohteet. Kartan mittajana on kartan alakulmassa. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

2.1.1 Penjoenlahden itärannat ja metsävyöhyke

Rantojen ja alueen yleispiirteitä ovat, että vesialueet Kyrösjärven rannoilla rajautuvat rantaluhtiin, metsiin ja peltoalueisiin. Alueella on yksi yleinen uimaranta ja sen yhteydessä veneiden laskupaikka ja säilytysalue. Metsäalueet ovat kauttaaltaan lehtomaisia (OMT) ja viljelyn alaisia peltoalueita on runsaasti. Tästä johtuen alue on pienipiirteistä ja osin myös pirstoutunutta, jolla on toisaalta vaikutusta positiivisesti mm. perhos- ja hyönteislajistoon niityillä, rantaniityillä ja -luhdissa.

Alueen erityispiirteinä ovat runsaat lehtipuuvaltaiset metsät, joita esiintyy peltoalueiden vieressä, pienissä metsäsaarekkeissa ja rannoilla sekä noin 40–60 vuotta sitten olleiden peltoalueiden tilalle muodostuneet lehtipuumetsät. Ranta-alueet rajoittuvat sarakkosiin tai ruovikkosiin niitty- ja rantaluhta -kasvustoihin. Ne ovat linnustolle merkityksellisiä alueita.

Alueelle sijoittuu liito-oravan elinympäristö (*Laiskalannokka-Lasaretinahde*), jolla voi olla yhteyksiä etelään *Koivikon* alueelle. Koivikon alueella on vankkaa ja vanhaa kuusimetsää, vanha metsälaidun, rinnelehto ja puronvarsilehto. Kasvillisuus vaihtelee tavanomaisten alueiden lehtomaisesta (OMT) lajistosta lehtolajeihin (OMaT). Mainittavimpina lajeina ovat sini- ja valkovuokko, käenkaali, musta- ja punaherukka, kielo, kalliokielo ja oravanmarja. Puronvarressa vadelma, mesiangervo, hiirenporras, korpi-imarre, metsäimarre, sananjalka, mesimarja, metsäalvejuuri, nokkonen sekä lehtopensaat (lehtokuusama, pihlaja ja tuomi) yleistyvät.

Koivikko-tilarakennusten ympärillä on vanhoja ja perinteisiä puutarhakasveja mm. syreeniä, vaahteraa, ruusuja, tuomea, pihlajaa, seljaa, puna-, musta- ja valkoherukkaa. Tilan pihalta näkyy neljä vierekkäin kasvavaa kookasta Siperianlehtikuusta (*Larix sibirica*).

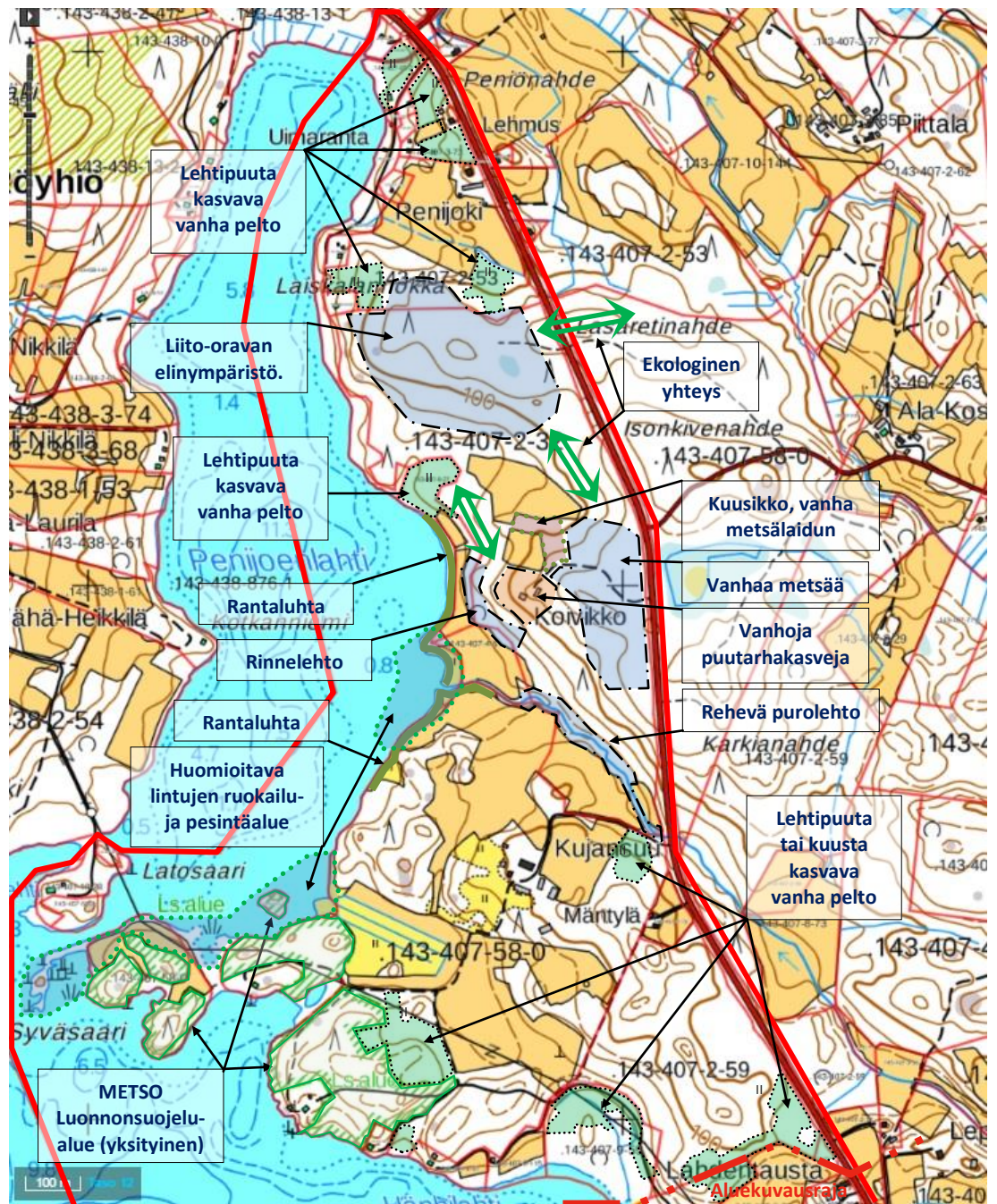
Alueelle sijoittuu METSO (*Metsien suojelu yksityisillä mailla*) luonnonsuojelualueita, jotka koostuvat viidestä eri osasta. Syväsaari ja sitä vastaava pieni kari sekä mantereen metsäalueet ovat pääasiallisesti reheviä sekametsiä, joissa suojelunäkökohdat täyttyvät. Ne rajautuvat monelta sivultaan joko järveen tai rantaniittyyn. Suojelualueiden itäreunalla on metsäalueita, jotka ovat ennen olleet peltoa ja niittyä. Suojelualueiden lomassa on muutamia loma-asuntoja.

Linnuista alueen metsissä havaittiin tiltalti (2/2), sirittäjä (1ä), 1 hiirihaukka saalistamassa ja käpytikka (1/). Uimarannantien varrelta havaittavat linnut olivat laulujoutsen (1/1), kurki (1/1), rantasipi (1/), kalatiira (2 yksilöä), kalalokki (/1), harmaalokki (1ä) ja ylitse lentänyt yksi korppi. Lahdentaustan pohjoispuolinen metsäalue on eri-ikäisistä kuvioista koostuva talousmetsämetsäalue eikä siellä merkittäviä lintulajeja havaittu. Hänhilahden pohjukassa lintulajisto rantaniityllä (saroja ja järviruokoa) ja rannanläheisessä koivupellossa käsitti runsaasti peippoja, rastaita, sirkkuja sekä järven yllä saalistelevat pikku- ja harmaalokkiparit.

Purolehdon laskuoja tulee Penijoenlahteen luhtaisen niityn läpi. Sen lähellä havaittiin laulujoutsen (1/1) ja Liro (1/1). Siitä etelämmäksi kohden *Latosaari-Syväsaari* -aluetta tulee paikoin luhtarantaisia niittyjä ja pensaikkoja, niiden lomassa havaittiin haapana (1/1), telkkä (1/), varpushaukka (1 saalistava), naurulokki (1/1) ja rantasipi (1/).

Lepakoita seurattiin kahtena havaintokertana alueella. Havaintoja tehtiin kahdeksasta sijainnista, joista kahdessa havaittiin pohjanlepakkoa ja yhdessä viiksisiippa. Havaintojen yhteydessä on olemassa ulkorakennuksia, joissa voi olla paikka paitsi päiväpiiloksi mutta myös talvehtimista varten. Penijoenlahden uimarannan edustalla oli sekä pohjanlepakkoa (3 yksilöä), että viiksisiippoja (2 yksilöä). Yksi pohjanlepakko havaittiin detektorilla myös *Kujansuun* tilalle johtavan tien alkuosuudella.

Suositus rakentamisen kannalta on suosia jo aiemmin rakennettuja ryhmiä ja täydennysrakentamista. Sopivimmat rakentamispaikat sijoittuvat Hänhilahden pohjoisrannalle ja Penijoenlahden puustoisille tavanomaisille rannoille. Rakentamista tulisi sijoittaa vähemmän matalille rantaluhta -rannoille sekä lehtomaisille vanhoille niitty- ja peltoalueille.

Kuva 30. Penijoenlahden itärannat ja metsävyöhyke. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde MML 2016.

2.1.2 Iso-Röyhiön alue

Iso-Röyhiön alueen yleispiirteitä ovat talousmetsäalueet pääasiassa pohjoisosassa aluetta sekä Iso-Röyhiön maatalousvaltaiset alueet. Asutus on kehittynyt pääasiassa Iso-Röyhiön perinteisille pellon reuna-alueille ja kylän vanhaan keskusta. Kasvillisuuden osalta on kulttuurivaikutteisten kasvilajien esiintyminen tyypillistä erityisesti Iso-Röyhiön vanhojen tieympäristöjen pientareilla, pienvenesataman alueella ja Salonvälin -lahden rannoilla.

Alueen erityispiirteenä on pieni lehtorinteessä oleva lähde, metsälaidun, linnustollisesti tärkeät vesi- ja ranta-alueet Salonvälin -lahdessa. Ne edustavat paikallisesti tärkeitä luonnon kohteita ja maaseudun perinteitä. Erityisen huomionarvoisena havaintona ovat laajat vanhat

peltoalueet, joita on metsitetty mm. lehtipuuvaltaiseksi, sekametsäksi tai havupuuvaltaisiksi ”peltometsiksi”. Niissä niittyajasto, erityisesti ruohot, kasvavat voimakkaina edelleen ja vain paikoin metsäisemmät varvikkolajit pärjäävät. *Hänhiniemi-Paasto* -alueella on laadittu ranta-asemakaava kun taas *Rinne-Viukanen* alueen kolme lampea ovat rakentuneet saraikkojen ja lukuisten vesikasvien ilmentämiksi tekolammiksi. Niitä ei ole esimerkiksi olemassa vuoden 1982 peruskartoissa. Alueen itäreunassa oleva pieni metsittynyt pelto on nyt laidunmaata.

Iso-Röyhiön ympäristössä kasvillisuus on lehtomaista (OMT) ja lehtoa (OMaT). Keskeisinä lajeina ovat käenkaali, musta- ja punaherukka, kielo, kalliokielo, sini- ja valkokuokko sekä oravanmarja. Iso-Röyhiön ja Salon välissä vadelma, sananjalka, nokkonen, mesiangervo, hiirenporras, korpi-imarre, metsäimarre, metsäalvejuuri, nokkonen sekä pensaat (lehtokuusama, pihlaja, tuomi) yleistyvät. Terttuselja, ruostehappomarja ja puutarhojen useat koristepensaat ovat mutamin paikoin villiintyneet Iso-Röyhiön tiestön ympäristössä.

Kuva 31. Iso-Röyhiön alue ja metsäalueet. Mittajana on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

Pohjois-osassa oleva lähde on kesäisin kuivanpuoleinen, mutta sen ympäristö on lehtoa ja mm. kookkaita kuusia, joiden varjossa lehtopensaita esiintyy hyvin. Sudenmarja, taikinamarja, kielo, metsäkorte, käenkaali, punaherukka sekä oravanmarja ovat alueella yleisenä. Lehtopensaita alueella on pihlajaa, tuomea ja lehtokuusamaa. Lisäksi terttuseljaa löytyy tien varresta.

Mielenkiintoiset lintuhavainnot tehtiin Salonvälin rannoilta ja yliojantien varren kolmen lammen ympäristöstä. Salonvälissä on tervapääskyjä runsaasti (10 yksilöä), lahden pohjukassa laulujoutsenpari (1/1 ja 3 poikasta), ruokokerttunen (1/1), rytikerttunen ja useita pareja keltasirkkuja, peippoja, laulurastaita, räkättirastaita sekä kottarainen (1/). Käpytikkaa havaittiin Yliojantien varrella metsässä. Kalalokki, neljä telkkää, kurkipari (1/1) ruokailivat Yliojantien varren lammilla ja rannoilla. Pikkulokilla oli pesän viritelmä (5/2016) suurimman lammen rannoilla. Töyhtöhyypän (1/1) pesintä oli käynnissä keväällä lampien pohjoispuolella. Lampien rannoilla ja lammilla kasvavat mm. pullosara, jokapaikansara, viiltosara, ruokohelpi, järviruoko, mesiangervo, leveäosmankäämi, uistinviita, ulpukka, rantapalpakko sekä pajuja. Lisäksi Hänhilahden pohjukan eteläpuolella havaittiin ruokaileva pikkulokki (1/) ja harmaalokki (1/1).

Lepakkohavaintoja tehtiin kuudesta sijainnista, joista yhdessä havaittiin 3 pohjanlepakkoa ja sen vieressä 2-3 vesisiippayksilöä. Havainnot tehtiin Iso-Röyhiön ranta-alueella sekä Haapasentien varrella ja rannassa. Niiden lähellä on olemassa ulkorakennuksia, joissa on hyviä paikkoja paitsi päiväpiloksi mutta myös talvehtimista varten.

Suositus rakentamisen kannalta on, että rakentaminen kohdistuu vapaille tavallisille ranta-alueille. Kulttuurimaisema-alueen (Iso-Röyhiö) osalta rannan rakentaminen tulisi sopeutua erityisen hyvin maisemaan. Rakentamisen tulisi tukea maisemarakennetta ja eduksi on, jos peltoalueiden metsittyminen ei heikennä alueilla sijaitsevaa metsälaiduntamista ja niittyjä.

2.1.3 Salo ja Arasalo

Salon ja Arasalon yleispiirteitä ovat metsäisten alueiden sijainti lounaisella osalla kumpaakin ”saarta” ja peltojen sijoittuminen pohjois-koillisiin osiin ko. alueita. Loma-asutus sijoittuu yhä pääasiassa Salon ja Salonnokan alueille. Vanhoja peltoalueita on metsitetty mutta osa on yhä niittynä. Tiestö on kehittyntä ja se on kattavimmillaan Salonnokassa. Kulttuurivaikutteisuus havaittiin maastossa mm. Linnavuoren ja Arasalon pelto- ja ranta-alueiden ympärillä.

Alueiden erityispiirteinä on kehittyvä lehmusmetsikkö Salonnokassa. Salonnokasta tai Salon metsäalueelta ei liito-oravan elinympäristöjä löydetty (3/2017). Arasalossa on kehitetty matkailua varten laavu ja vuosikymmeniä käytössä ollut pienvenesatama sijaitsee Arasalon eteläpuoleiselle karille pengerreretyn metsäautotien päässä. Vanhoja metsittyneitä peltoja ja niittyjä on siellä täällä erityisesti Salon ja Arasalon kaakkoisosan alueella.

Lehmusmetsikkö on ilmeisesti luontaisesti kehittynyt. Sen ympäristöstä on hiljattain (2015–2016) kaadettu kookasta havupuustoa, koivua ja joitakin haapoja. Lehmuksia on kapearunkoisina (noin 10 cm) melko laajalla alueella noin 15 kpl, mutta nyt valoisuuden lisääntyessä nuoremmat yksilötkin voivat kehittyä hyvin. Alueella kasvaa myös joitakin yksilöitä nuorta vaahteraa, raitaa, harmaaleppää ja pihlajaa.

Lintujen osalta tärkeimmät havainnot tehtiin kuovin (1ä), palokärjen (1ä), töyhtöhyypän (1/1) sekä useiden lokkien ja tiirujen osalta. Lokkien tärkeitä pesäpaikkoja nähtiin Isosuntin ja Arasalonlammen ympäristössä. Siellä pesintää on mm. pikkulokilla, kalatiirilla, harmaa- ja kalalokilla. Arasalonlampi on yhteydessä edelleen Kyrösjärveen kapean kaivetun ojan välityksellä. Salonnokassa on lisäksi elinympäristöjä seuraavasti: kuovi (1ä), sirittäjä (1ä), sepelkyyhky (1/1) ja käpytikka (1/1).

Liito-oravan mahdollista elinympäristöä ei löydetty Salonnoka-alueelta. Aluetta tarkistettiin laajasti jo 5/2016, jolloin maastoa peitti runsaiden hakkuiden vuoksi oksisto ja sahanpurut puiden runkojen ympärillä. Tarkistuskäynti tehtiin 28.3.2017 aiempaa laajemmin, tuloksetta.

Lepakoista havaintoja haettiin 3 kohdassa, joita määritettiin kesän havaintopäivien aikana. Niiden pohjalta ainoa havainto syksyllä tehtiin pohjanlepakosta Salonnokantien puolivälissä.

Suositus rakentamisen kannalta on, että tiheän rantarakentamisen alueilla tehdään täydentävää rakentamista ja että maatalousmaiden ja järvien yhtymäkohdissa pyritään säilyttämään linnuille tärkeitä matalikkoja, ruovikoita, rantaluhtia, kivikkoja ja niemenkärkiä. Rantarakentamista ei suositella sijoitettavaksi saarten ja salmien kapeisiin yhtymäkohtiin.

Kuva 32. Salon ja Arasalon rannat ja alueet. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

2.1.4 Rannanmaan alue ja metsävyöhyke

Rannanmaan alue käsittää suunnittelualueen metsäisimmän osa-alueen. Metsäisyys on ollut vuosikymmeniä sitten vähäisempää, sillä alueelle sijoittuu kymmenittäin palstoja, joita on metsitetty lehti- ja sekametsää kasvaviksi alueiksi. Yleispiirteitä ovat lisäksi Rannanojantien ranta-alueen harva rakentuneisuus Iso-Röyhiöstä itään etäännyttäessä sekä lisäasutuksen keskittyminen olemassa olevan rakennuskannan ympärille Luhalahdentien varteen ja Liinalammen (tasossa +112,6) läheisyyteen. Jokunen peltoalue on rakennettu asuinkäyttöön myös Iso-Röyhiön maisema-alueella.

Alueen erityispiirteinä on metsätalouden piirissä olevat maa-alueet, joiden kehittymisen myötä metsäojitus on lisääntynyt. Iso-Röyhiön ympäristön metsittyminen muuttaa alueen maisemarakennetta myös vesialueiden suuntaan, sillä laajahkot entiset peltoalueet lähellä Salonvälin vesialuetta ovat metsittyneet. Niittyjen ja peltojen vähentymisen myötä kulttuuri-vaikutteinen vanha kasvilajisto vähenee hiljalleen ja maiseman näkymät suppenevat.

Rakentamattomia alueita on runsaasti keskeisellä metsäalueella ja Rannanmaan ranta-alueella. Rantarakentamisen kannalta ranta-alueen metsät ja rantavyöhyke ovat kasvi- ja eläinlajistollisesti tavanomaiset. Niiden lehtomaisissa (OMT) ja tuoreissa (MT) metsissä Rannanmaantien eteläpuolella on heinävaltaista metsäkasvillisuutta monin paikoin, jota ilmentävät lisäksi myös varvikot (mustikka ja puolukka) ja paikoin runsaat vanamon, metsäkastikan, metsä- ja kangasmaitikan muodostamat kasvustot. Kenttäkerroksen lajisto katoaa lähes kokonaan tiheästi kasvavien kuusten alla.

Puroja on niukasti ja niistä parhaimmassa kunnossa oleva puro-osuus on otettu esille myös kartoille. Kahden vanhan metsittyneen peltoalueen välille on jäänyt osuus, jossa lajisto on monipuolinen ja metsäpurolle luonteenomainen: sanikkaisia, kortteita, pikku- ja isotalvikkia, suo- ja metsäorvokkia, sudenmarjaa, metsäkastikkaa, varpuja paikoitellen sekä osiltaan edustava varttuva puusto. Puron yhteydessä havaittiin useita perhosia (neito-, metsänoki- ja sitruunaperhonen, ruskosinisiipi) sekä (hoikka)tytönkorentoja 4-5 kpl.

Liito-oravan elinympäristö löydettiin keväällä 2017 Järventausta ja Perävainion väliseltä alueelta. Muista eläinlajeista metsissä havaittiin lisäksi mm. metsämyyrä, päästäinen, kyykkäärme, sisilisko, useita oravia sekä kookkaammista nisäkkäistä metsäjänis, rusakoita 3 kertaa ja hirvien tuoreita jätöksiä. Alue on otollinen lisäksi mm. metsäpeuralle.

Tavallisia metsissämme pesiviä lintuja oli runsaasti ja sitä enemmän, mitä monipuolisempi ja kehittyneempi alueen puusto havaintoaikana oli. Merkittäviä lintulajeja oli metsässä kaikkien havaintopäivien ja -aikojen yhteydessä sitä vastoin melko niukasti – käki (1ä), isolepinkäinen (1/), korppi (1/1) ja käpytikka (2/2). Asutusten läheisyydessä Luhalahdentien ja Iso-Röyhiöntien liittymästä itään havaittu hiiripöllö (1/) oli saalistamassa illan hämärissä puoliavoimessa pelto-tie-niitty -ympäristössä. Tästä edelleen itään tulee varpushaukan havaintopaikka lähellä *Seppälä-Kuusela* välistä tiealueen ympäristöä. Petolinnut vaikuttivat tottuneilta liikenteen suhteen.

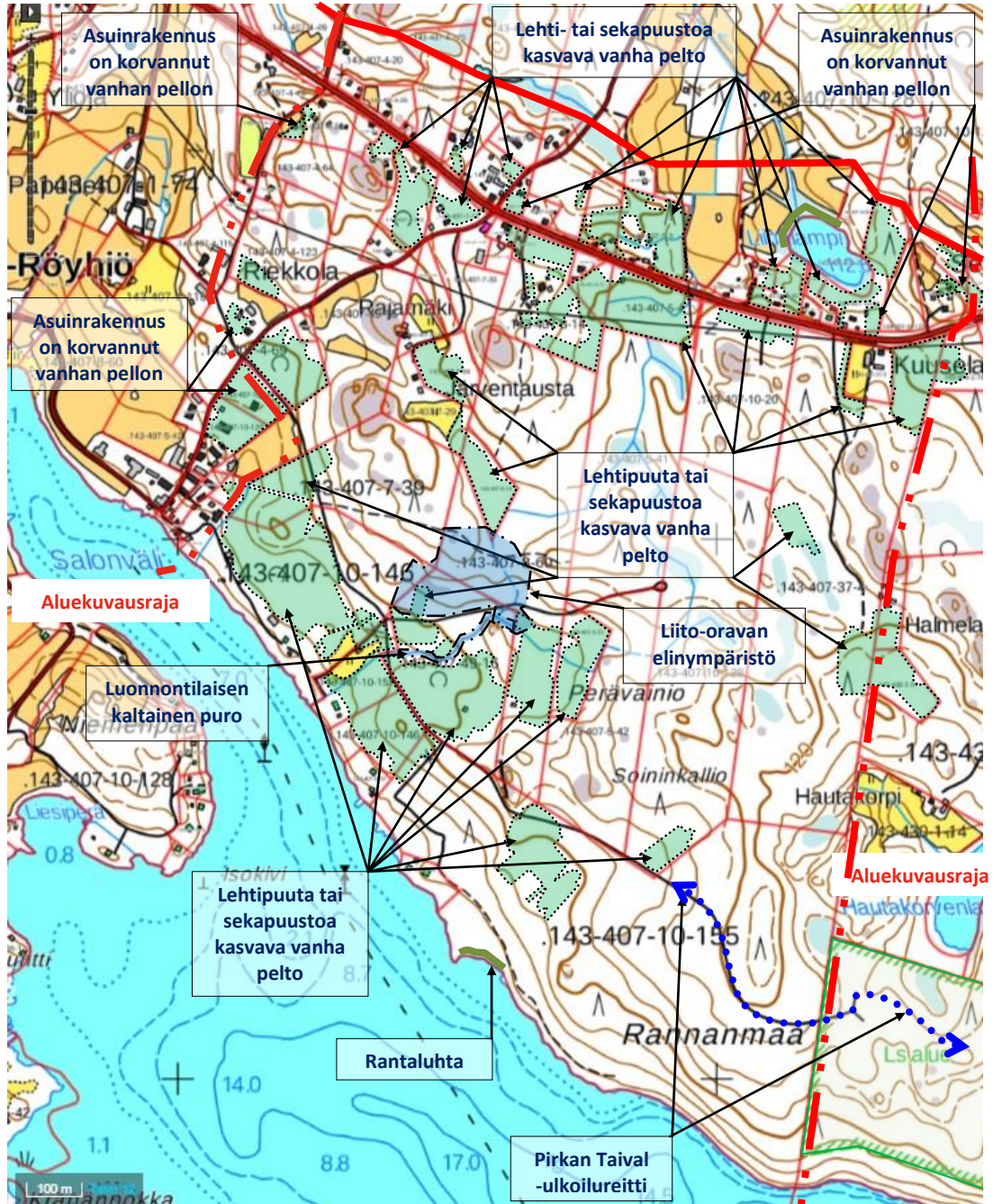
Lepakoista havaintoja haettiin 4 kohdassa, joita määritettiin kesän havaintopäivien aikana. Niiden pohjalta yksi havainto (1 yksilö) syksyllä tehtiin pohjanlepakosta Paloaseman läheltä osaksi avoimessa ympäristössä. Toinen pohjanlepakohavainto tehtiin Rannanmaantien alkuosuudella, pelto- ja niittyalueiden päättyessä.

Teiden varsilla kasvaa maassamme yleisiä ruderaatti- ja uustulokas -kasvilajeja. Heinäisyys on monissa metsissä tyyppillistä, myös ojien ja purojen varsilla. Lajeina Rannanmaantien ja siitä pohjoiseen erkanevan metsäautotien varrella ovat mm. vadelma, rätvänä, piharatamo, peltokorte, kielo, mesimarja, huopaohdake, sananjalka, siankärsämä, kultapiisku, hiirenvirna, heinätahtimö, valko- ja alsikeapila sekä voikukat, heinät ja koiran- ja vuohenputket.

Suositus rakentamisen kannalta mahdollistaa rakentamista ranta-alueille ja muille metsäisille alueille. Liinalammen (vapaa vesialue 0,85 ha) osalta rakentamista on tarkoin harkittava, koska lampi on vanhojen maatalousalueiden välissä ja sen rannat ovat rehevöityneet.

Aluetta halkoo itä-länsi -suunnassa Pirkan Taival -ulkoilureitti. Se kulkee mm. Rannanmaantietä pitkin sekä edelleen itään kohti luonnonsuojelualuetta.

Kuva 33. Rannanmaan alue ja metsävyöhyke. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

2.1.5 Sipsiö

Sipsiön yleispiirteitä ovat viljavat pellot, neljä pientä lampea, kookas luonnonsuojelualue ja kaunis maisema-alue. Sipsiön itäreunassa on metsäisiä alueita, jotka jatkuvat lännempää mm. Rannanmaan alueelta. Alueelle on sijoittunut myös kirkko, hautausmaa ja vanhainkoti.

Sipsiön erityispiirteinä ovat neljän melko erityyppisen lammen ympärille muodostunut viljelymaiden mäkimaasto, joka on maisemaltaan kaunis. Metsäinen länsireuna sisältää yhden ns. Metso kohteen eli luonnonsuojelun alueen yksityisillä mailla. Sen keskeisinä luonnonpiirteinä on MT ja OMT -tyyppien metsäkasvillisuus, jossa monin paikoin on tyyppillistä harva sanikkaisten ja sudenmarjan näkyminen. Lähinnä kuusikorpea edustava metsäalue on omiaan juuri Pirkan Taival -ulkoilureitin varrelle. Alueella on myös kaistale vanhaa peltomaata, joka on sittemmin metsittyä, soveltuen mitä parhaiten esimerkiksi liito-oravan elinympäristön ravintopuustoksi. Tärkeitä pieniä ketolaikkuja sijoittuu mm. Sipsiöntien ja Kortetlammentien varrelle. Niiden yhteydessä on myös näyttäviä yksittäispuita.

Hautakorvenlampi (tasossa +103,8) on lammista jyrkkäreunaisin, erämaatyypisin ja sen ympärillä on enää niukasti peltoalueita. Itäranta on puustoltaan kaunista metsää, josta tulee yhtenevä metsäkaistale luonnonsuojelun alueelle. Lampea kiertää kapea luhtaisten pensaiden muodostama vyöhyke. Lampea sijaitsee melko syväällä ympäröivien metsien nähtävien. Lammella ei havaittu merkittäviä lintulajeja, mutta voi olla, että Majooselällä nähty kuikkapari voi pesiä jopa Hautakorvenlammella. Vapaata vesialuetta on noin 1,7 ha. Lammen rannalla kasvaa mm. raate, jouhivihvilä, suopursu, lakka, kurjenjalka ja tupasvilla runsaina.

Hautakorvenlammesta lähtevä laskupuro kulkee ensin läpi luhtaisten puuston, mutta se laskee melko nopeasti noin 7-9 m alemmaksi kunnes saapuu pellon kulmaan ja muuttuu vähitellen luonteeltaan ojamaiseksi. Tärkein osuus on kuitenkin juuri tuo vuolaammin laskeva osuus, jossa on myös joitakin kivikkoisempia kohtia. Sanikkaisten ja sammaleiden reunustama osuus on metsälain mukainen ja luonnontilainen purokohde. Ympäröivä metsä on edustavaa sekametsää ja lähin osa puroa on lehtipuuvaltainen. Puron edustavin osuus on noin 230 metrin pituinen alkaen Hautakorvenlammesta.

Pihkolampi (tasossa +105,3) on pieni metsälainmukainen lampi (0,13 ha). Sen ympäristö on luonnontilainen ja sen kasvilajistoon kuuluvat mm. runsaat varvut (juolukka, mustikka, variksenmarja, kanerva ja suopursu), luontaiset lehti- ja havupuut sekä pensaat (pihlaja, tuomi, korpipaatsama ja lehtokuusama). Ympäristössä havaittiin isolepinkäinen ja käpytikka sekä metsälintuja tavanomaisessa määrin. Perhosista lammella havaittiin rämehopeatäpliä n. 10 yksilöä parvessa. Kurjenjalka, runsaat sarakasvustot sekä rahkasammalet reunustavat kaunispiirteistä lampea. Pyöreälehtikihokki, villapääluikka ja suomuurain esiintyvät reunoilla muutamien paikoin. Pihkolampi laskee luonnonsuojelun alueen läpi suoraan Kyrösjärveen.

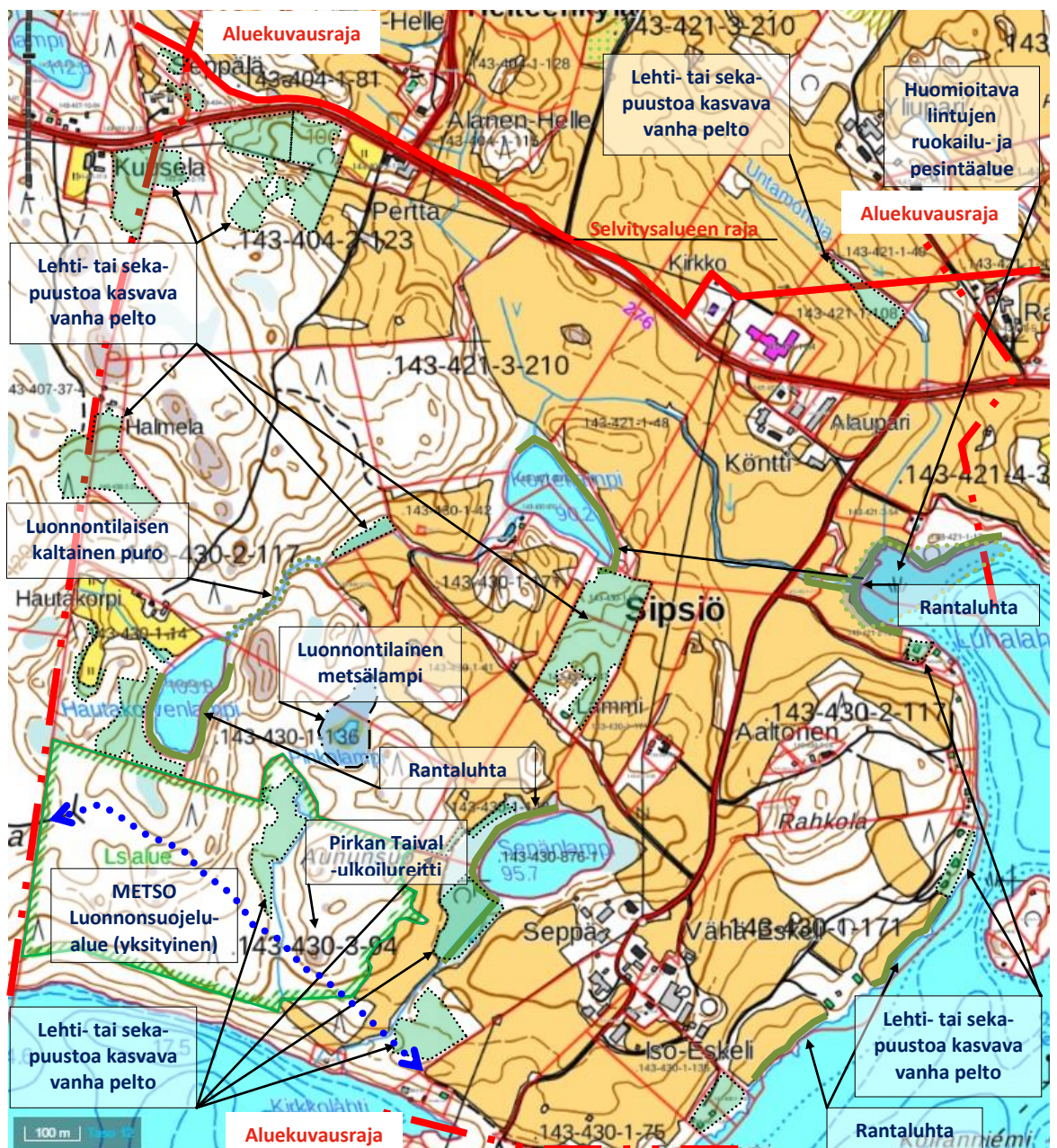
Sepänlampi (tasossa +95,7) laskee vanhan maatalousalueen halki suoraan Kyrösjärveen. Lampea on aiemmin ollut kokonaan viljapeltojen ympäröimä ja on sitä edelleen, länsireuna poikkeuksena. Lammen ympärille on kehittynyt loivapiirteisyydestä johtuen leveä luhtapensasvyöhyke, jonka sisäpuolella on upos- ja kelluslehtisiä vesikasveja runsaasti (ulpukka, rantapalpakko, järviruokoa) ja saroja. Vesi- ja rantakasvillisuudesta vapaan vesialueen pinta-ala on noin 2,3 ha, joten sen rannalla ei liene yhtä saunarakennusta enempää tällä hetkellä. Vedessä suspensioaineen määrä on korkea ja vesi humuspitoista. Lammella on eniten merkitystä nauru- ja harmaalokeille, muille luhtapuustossa ja -niityillä pesiville linnuille (mm. rytikerttunen ja kultarinta) sekä ennen kaikkea runsaalle hyönteiskannalle.

Kortetlampi (tasossa +90,2) on kooltaan noin 1,4 ha (vesi- ja rantakasvillisuudesta vapaa vesialue) ja sen tärkein merkitys on kosteikkona. Hyönteiset kuten hukan-, suden- ja hoikkatytönkorennot sekä kimalaiset, pistiäiset ja perhoset näyttävät viihtyvän hyvin kelluslehtisten vesikasvien (ulpukka ja uistinviita) lehdillä sekä muiden kukkivien rantakasvien (ranta-alpi, terttualpi, rantakukka, rentukka, peltolemmikki ja kurjenmiekkä) kukissa. Rantapuusto on monipuolista, pensasmaista ja se pehmentää näyttävästi maiseman tärkeitä kosteikkoja. Sarakasvit, ruokohelpi, järviruokko, mesiangervo sekä koiran- ja vuohenputket reunustavat jo kuivempaa luhtan ulkoreunaa.

Kyrösjärven ranta-alueista Sipsiön itäranta on aiemmin kaavoitettua ranta-asemakaava-alueutta. Alueella on keskeisenä kauniit näkymät Kyrösjärveltä viljaville pelloille luhtaisten rantapensaiden yli. Aivan Luhalahden pohjukassa on linnustollista arvoa mm. luhtahuitti (1ä), pikkulokki (1/1) ja telkkä (1/1) luhtapuuston ja -niityn osalta: vesialue on matalaa ja pieni rantametsä on suotuisa lintujen pesintäalueena.

Sipsiön aluekuvauksien osalta keskeinen rakentamisesta vapaa ranta-alue sijoittuu Metso luonnonsuojelualueen eteläpuolelle. Tämä ranta-alue on maaperän kannalta hiukan kivikkoinen, mutta soveltuu muutoin rakentamiseen – metsä on tyypiltään tavanomaista (MT) ja lehtomaisia (OMT) laikkuja on lähinnä etelää kohden laskevan puron yhteydessä. Puusto on kookasta 80–90 v. ikäistä ja joukossa on myös hiukan koivua. Kenttäkerroksen lajisto (MT) on kuusten alla paikoin köyhtynyttä (varjoisuuden vuoksi). Pohjakerroksessa kerros-, kynsi- ja karhunsammalet ovat yleisiä. Kuusten oksilla on runsaasti karvetta.

Kuva 34. Sipsiön alue. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

Lepakoista havaintoja etsittiin 5 kohdassa, joita määritettiin kesän havaintopäivien aikana. Niiden pohjalta tehtiin kaksi havaintoa pohjanlepakosta: 1. Kortetlammentien päässä 2 yksilöä sekä saman tien puolivälin riihen läheltä 1 yksilö pohjanlepakkoa.

Suositus rakentamisen kannalta on, että alueella monin paikoin esiintyvät luhtarannat jäisivät edelleen melko ehjiksi tukien lintujen pesintää ja ruokailualueita. Lepakoille tärkeiksi havaittuja päiväpiiloja on alueella muutamia (ulkorakennuksia), ja niiden yhteydessä on lisäksi pienen pieniä ketolaikkuja. Pienillä lammilla rakentaminen tulisi rajoittua 1-2 taloon.

2.1.6 Noita

Noitan yleispiirteinä ovat jyrkät ranta-alueet ja nopeasti syvenevät vesialueet. Niemi on yhdistynyt manneralueeseen kapean luhtaisen kannaksen myötä. Kannaksen alueeseen (*Kirkko-* ja *Laiturilahti*) liittyy läheisesti veneiden säilyttäminen ja niiden laskupaikka sekä kohtalaiset pysäköinnin mahdollisuudet. Kaikki loma-asunnot, jotka sijoittuvat alueelle, on rakennettu ilmeisesti viimeisten viiden vuosikymmenen aikana. Noitassa oleva *Lampinen* -tila on edelleen peltojen ympäröimä, joskin osa pelloista kasvaa nykyään lehti- ja sekapuustoa.

Niemen (Noita) erityispiirteisiin kuuluvat korkeat ja paikoin kallioiset rannat. Niemen lakialueella on kuivaa kangasta, lakialueen reunoilla on kuivahkoa ja tuoretta kangasta sekä heinä- ja kielovaltaista lehtomaisia kangasmaarinteitä. Paikoin saniaiset (korpi-imarre, hiirenporras, metsäimarre ja metsäalvejuuri) runsastuvat kosteissa juuteissa ja lajistossa on myös lehtolajeja: kalliokieli, nuokkuhelmikkä, mesiangervo, iso- ja pikkutalvikki, mesimarja, käenkaali, metsäorvokki, kurjenpolvi ja sudenmarja. Kannaksen rannoilla puusto on lehtipuuvaltaista, jossa kasvavat mm. terva- ja harmaaleppä, raita ja tuomi.

Eläimistön osalta etsittiin saadun vihjeen pohjalta liito-oravan elinympäristöä, mutta sellaista havaintoa ei voitu vahvistaa. Merkittävimmät lintuhavainnot olivat käki (1ä), korppi (saalistava 1), käpytikka (1/)), puukiipijä (/1) ja laulujoutsen (1/1). Tyypillinen ja yleinen niemen lajisto käsittää peippoja, keltasirkkuja, tiaisia ja rastaita. Niemen alueella ei löydetty havaintoiltoina tai -öinä lepakoita.

Suositus rakentamisen kannalta on, ettei lisärakentaminen muuta niemen ominaisia biotooppeja: avokalliot, heinäinen rantaluhta tai luhtaisia kannaksen pohjukkoita. Pienvenetoimintojen kehittäminen ja ohjaaminen on suotavaa esim. pienvenelaiturin rakentamisella ja tilan järjestämisellä soveltuvin rakentein (puitteet).

Kuva 35. Noita, Noidanniemi. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

2.1.7 Luhalahden kylä ja Kynnärlampi

Luhalahden kylän ympäristön, Kynnärlampen ja Myllylammen alueen yleispiirteitä ovat pienimuotoiset peltoalueet, kylämäinen rakennuskanta sekä vesistöjen osalta pienehköt lammet, joita yhdistävät purot ja virtapaikat. Luhalahden kylässä löytyvät mm. kauppa, koulu, korjaamopalveluita ja yleinen uimaranta. Metsät ovat pääosiltaan talous- ja istutusmetsiä.

Alueen erityispiirteinä ovat pienet purot, virtavedet lampien välillä, Luhalahden koulun keto, sanikkaispuro Silmikkeenvuorella ja useat metsitetyt vanhat niitty- ja peltoalueet. Luhalahden koulun keto on tällä hetkellä kohtalaisen hyvässä kunnossa: aluetta laidunnetaan ja kasvillisuus kehittyi sen mukaisesti perinteisenä. Keto-alueen laajuus on rajattu 2016 havaintojen mukaisesti mukaillen alkuperäistä perinnemaisema-rajasta 1990-luvulta (arvokas perinnemaisema, maakunnallinen). Liito-oravan elinympäristö löytyi keväällä 2017.

Kuva 36. Luhalahden kylä ja Kynnärlampi. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

Luhalahden kylän rannoilla on melko runsaasti rakennuskantaa ja vapaita alueita on niukasti. Osa vapaista alueista on metsäisiä ja osa luhtarantaa sekä verraten alavaa maastoa. Maisemallisesti kolmen korkean mäen (Koulun mäki, Silmikkeenvuori ja Sianniemi) piirteet hallitsevat Luhalahden kylää, jonka lomassa sijaitsevat Luhalahden vesialueen pohjukka, Myllylampi ja Kynnärlampi sekä niitä myötäilevä Sipsiöjoen melontareitti.

Kyrösjärven vapailla metsä- ja ranta-alueilla metsäkasvillisuus on pääsääntöisesti lehtomaista ja rannan tuntumassa rehevyys on voimakasta mm. uimarannan läheisellä luhtarannalla, jossa esiintyy mm. tervaleppää, lehtokuusamaa, tuomea sekä suurruoholehtoa entisellä koivuvaltaisella peltoalueella. Pajuja ja pihlajaa on myös runsaasti. Luhalahden koulun eteläpuolella hakkuita on tehty laajasti lähes rantaan saakka – metsä on silti lehtomaista. Koulun länsi- ja pohjoispuolella on metsäsaarekkeita, jotka ovat olleet vuosikymmeniä niittyinä. Niissä lajisto on heinävaltaista eikä vaateliaita niitty- tai ketolajeja löydetty.

Sianniemen alueella on tiheän rantarakentamisen alue mutta siitä huolimatta alue on verraten metsäinen. On kuitenkin mahdollista, että alueelle saatetaan tehdä pian hakkuita. Luontoarvot ovat verraten tavanomaiset ja metsätyyppi vaihtelee kuivasta kangasmaasta lehtomaiseen. Metsä on sekametsää, joskin havupuustoa mm. kuusta, on paikoin runsaammin. Haapaa ja koivua esiintyy rannan lisäksi kookkaina yksilöinä metsäsaarekkeen itäreunassa. Pohjoiskärjessä on yksityisalueella luontaisen kaltainen hiekkaranta, jonka reunassa kasveja ovat mm. rantalemmikki, hietakastikka, suoputki ja sarat. Mäihälähdessä pohjukka on kelluslehtisten vesikasvien aluetta, jonka rannoilla on saratyyppin heinäistä rantaluhtaa ja vielä laajemmin pajujen verhoamaa puustoista rantaluhtaa. Aluetta kuvaavia lajeja ovat myrkkyykeiso, pullosara, luhtalitukka, järvikaisla, röyhyvihvilä ja mesiangervo. Avoimen ja suljetun luhtan vaihtelu maisemassa on paikallisesti edustavaa.

Kynnärlammen (5,3 ha) ympärillä on hiukan rakennuskantaa mutta ihan lähellä rantaa on vain vähän varsinaisia lomarakennuksia. Silmikkeenvuoren metsäisestä rannasta eteläpuoli on istutettua havumetsää (vanha pelto) ja pohjoinen puoli varttunutta luontaista sekametsää. Metsätyyppi on lehtomainen kangas (OMT) samoin kuin muuallakin Silmikkeenvuorella. Koillisessa, lammen toisella puolella, on toinen kalliainen mäki-alue, joka on kasveiltaan tavanomainen. Lammen luoteispuolella on suurruohostoa (sarat – mesiangervo – koiranputki - heinät) koivupellossa ja sen edustalla rantaluhtaa. Samaan kohtaan, vanhan pellon eteläreunaan, laskee reheväreunainen puro. Puron yläosa on edustavaa purolehtoa runsaiden saniaiskasvustojensa (mm. hiirenporras, kivikkoalvejuuri ja korpi-imarre) ansiosta. Joukossa on myös näyttävästi sudenmarjaa, käenkaalta, isotalvikkia, lehto-orvokkia, suorvokkia, näsiää, kurjenpolvea ja kaatunutta lahoppuustoa. Nuorta pähkinäpensasta (lienee viljelykarkulainen) ja jalavaa on siellä täällä puron alkua ennen. Muutoin lammen (+85,1) rannoilla on saroja ja pajuja runsaasti. Vesialueen ja pellon välissä on rantaniittyä.

Myllylammen (taso +85,1) ranta-alueet ovat rakennusten ja vanhojen peltujen aluetta. Rantaviivassa on niukasti heiniä, rentukkaa, saroja, mutta pajuja reilusti enemmän. Rannan kivikot ovat esillä kesän aikaan. Vuolaamman veden aikaan mm. sulana aikana talvella voidaan alueella tavata harvinaista koskikaraa, joka saattaa hakeutua tällekin virtavedelle talvehtimaan. Lammen keskellä on pieni leveämpi osa, mutta kokonaisuudessaan lampi on verraten pieni. Ohistonlammesta (selvitysalueen ulkopuolella) on pudotusta vajaa viisi metriä Myllylampeen ja Myllylammesta pudotusta Kyrösjärveen on puolestaan noin kaksi metriä.

Linnuille mieluisia alueita pesinnän ja ruokailupaikkojen perusteella ovat länsireunassa Luhalahden (vesialue) pohjukka, Myllylammen joki-järvi-joki- reitti sekä Mäihälahti. Näissä kohteissa lokkien, tiirujen ja tavallisten ranta-alueella pesivien lintujen lisäksi nähtiin mm. pikkulokki (1/1), rantasipi (2/2), laulujoutsen (2 paria) ja liro (/1). Koskikaraa haettiin kesä- ja syysaikana Myllylammen molemmiin puoliin, ilman varmistettua havaintoa.

Useista havaintopaikoista huolimatta ainoaksi lepakkolöydöksi osoittautui Luhalahden koulun piha-alueella nähdyt pohjanlepakot (2 yksilöä). Muiden nisäkkäiden osalta Silmikkeenvuori osoittautui mm. hirvien ja rusakoiden käyttämäksi reitiksi/alueeksi. Myöhemmin keväällä 3/2017 löydettiin liito-oravan elinympäristö Silmikkeenvuoren lounaiselta rinteeltä. Alueella on selvä pesäkolo haavassa, jonka juurilla oli puolestaan runsaasti (sadoittain) papanoita.

Suositus rakentamisen kannalta on, että alueen virtavesiä voitaisiin turvata mm. mahdollisina koskikaran elinympäristöinä ja mahdollistaen myös mm. Sipsiöjoen melontareitin käytön. Mäihän- ja Luhalahden ranta-alueet ovat luhtaisia, kauniita ja lajistollisesti huomionarvoisia.

2.1.8 Kunhiainen ja Kujunniemi

Kartta Kunhiaisen ja Kujunniemen alueesta.

Kuva 37. Kunhiainen ja Kujunniemi. Mittajana (100 m) on kartalla. Lähde Maanmittauslaitos 2016.

Kunhiaisien ja Kujunniemen yleispiirteitä ovat vuorottelevat metsä- ja maatalousalueet. Valtaosa metsistä on melko tehokkaassa metsätalouksikäytössä. Kunhiaisien pohjoisranta on olemassa olevan ranta-asetuksen mukaisesti kaavoitettu aiemmin. Muutoin rannoille rakentaminen on verraten tiheää. Huomioitavaa on, että metsitettyjä peltoja on vähän.

Kujunniemen erityispiirteinä ovat valko- ja sinivuokkojen näyttävät kasvustot etelärinteillä. Kohteen puusto koostuu vanhoista koivuista, haavoista, raidasta sekä havupuista. Kenttäkerroksen sini- ja valkovuokkokasvustot ovat melko runsaat. Soveltuvuudesta huolimatta Kujunniemestä ei löydetty liito-oravan elinympäristöä 3/2017).

Luonnonsuojelualueella (Metso -kohde) on tuoretta ja lehtomaista kasvillisuutta ja näyttävä sanikkaisten ja sudenmarjan ilmentämä puro. Siitä koilliseen sijaitsee erillinen lähde- ja sanikkaispuro. Lähteen merkitty ympäristö on metsätalouksikäytössä käsitelty melko lailla puuttomaksi, mutta puroalue on todennäköisesti metsälain mukainen luontokohde. Sen varrella on runsas sanikkaisten kasvusto (hiirenporras-alvejuuri -tyyppinen). Mäihänlahden aluekuvaus on esitetty jo aiemmin edellisellä sivulla.

Vaikka Kunhiaisien niemialueen rannat ovat jyrkähköt, ovat ne olleet jo melko tiheän rantarakentamisen kohteena. Siten vapaita rakennuspaikkoja lienee enää melko vähän. Luonnonsuojelualueen ympärillä metsät ovat tuoretta tai lehtomaista kangasta. Viljelyalueet ovat alueella edelleen viljeltyinä (viljat tai heinät). Tiestö on alueella melko kattava mutta rakentamattomalla ranta-asetuksen alueella löytyy yhä melko hienoa sekametsää. Viljelyalueiden reunaan sijoittuva jyrkänne on tavanomainen ja noin 5-7 metrin korkuinen korkeimmalta kohdaltaan. Maatalousmaisema avautuu kauniina Luhalahdentielle.

Kunhiaisien niemi sijoittuu Nälkämälahden ja Kujunlahden välille. Niemialue on rantojen osalta liki täyteen rakennettu, mutta sen takainen (itäpuolinen) alue on metsäinen. Verraten laaja osa-alue siitä on talousmetsää mutta osa on puolestaan lehtipuuvältaista sekametsää, joka on verraten edustava (kuvaus yllä aiemmin). Tuoreita hakkuita on tehty Kujunlahdentien molemmin puolin mutta viimeksi tien alkuosuudelta (tien itäosa). Kyseisen tien pientareilla kasvilajisto on melko kehittynyttä ja tyypillistä tienpiennarlajistoa. Etelään avautuva lämmin rinne kerää runsaasti hyönteisiä. Korennoista alueella nähtiin kaksi lajia: ruskohukankorento (*Libellula quadrimaculata*) ja hoikkatyönkorento (*Ischnura elegans*). Päiväperhosista nähtiin runsaasti hopeasinisiipeä, metsänokiperhosta ja sitruunaperhosta sekä muutamia muita yksilöitä mm. nokkosperhonen, liuskaperhonen ja kaaliperhonen. Muita kukkivissa kasveissa nähtyjä hyönteislajeja olivat ampiaiset, sarvijäärä, hietapistiäinen, hurmekukkajäärä, suppupaarma, sokkopaarma ja kukkakärpäsiä sp.

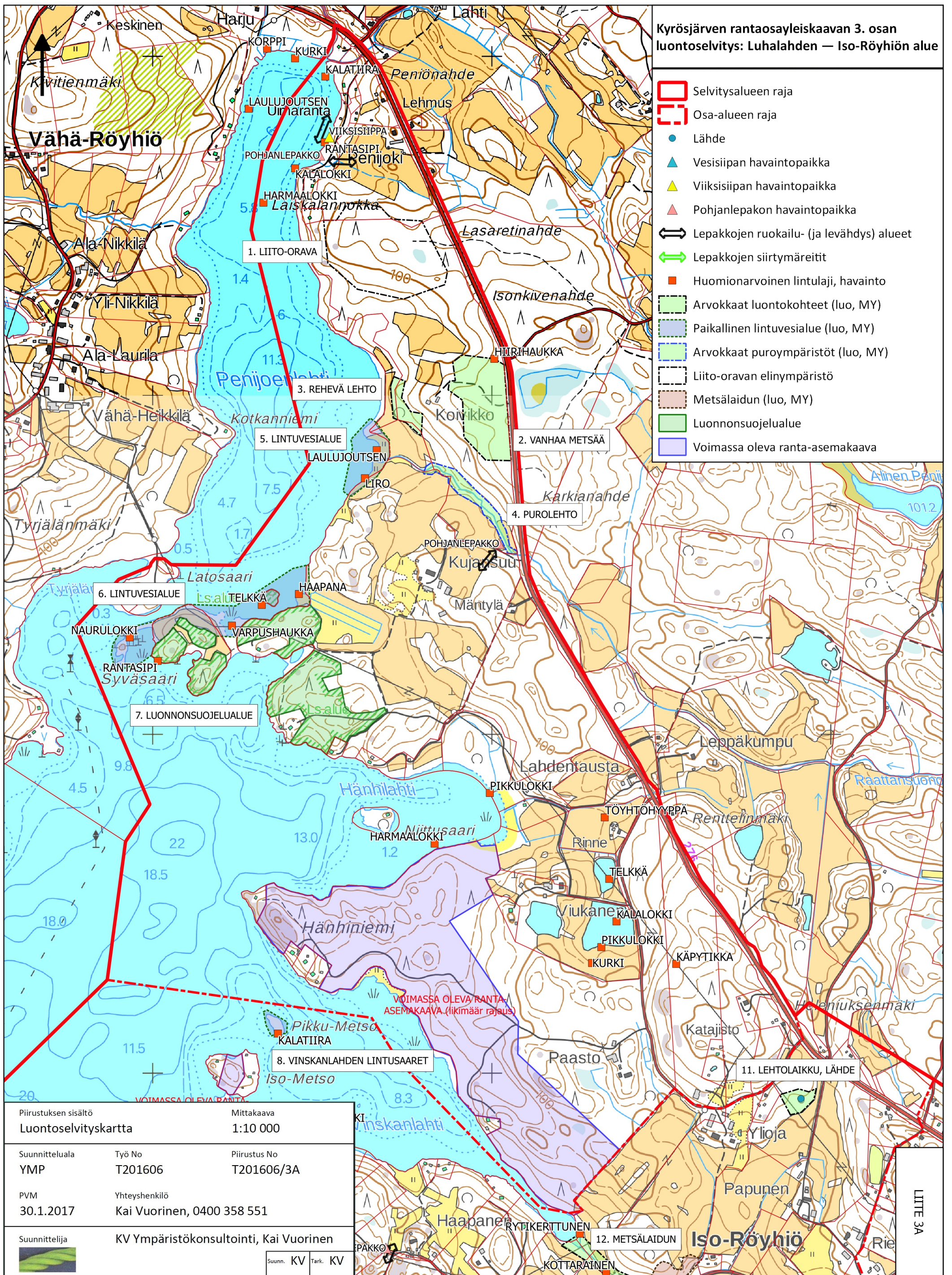
Merkittävimmät lintuhavainnot Kunhiaisissa ja Kujunniemessä olivat tiltalti (2ä), käpytikka (2/2), pikkulepinkäinen (1/), varpushaukka (1 saalistava päätien varrella) ja uuttukyyhky (1/1). Vesialueilta saadut havainnot käsittivät Kyrösjärvelle tyypillisesti kalatiiran (3paria), pikkulokin (2/2), harmaalokin (1/) ja sinisorsia (2/2). Kunhiaisien edustalla havaittiin myös kanadanhanhia (1 pari ja 3 poikasta).

Lepakoista havaintoja etsittiin 4 kohdassa, joita määritettiin kesän havaintopäivien aikana. Niiden pohjalta tehtiin kaksi havaintoa pohjanlepakosta: 1. Kujunlahdentien kärjessä olevan edustavan metsä reunalla 2 yksilöä sekä Pohjoisen Sopotien alkuosuudella, pellon ja tien kulmassa, 1 yksilö.

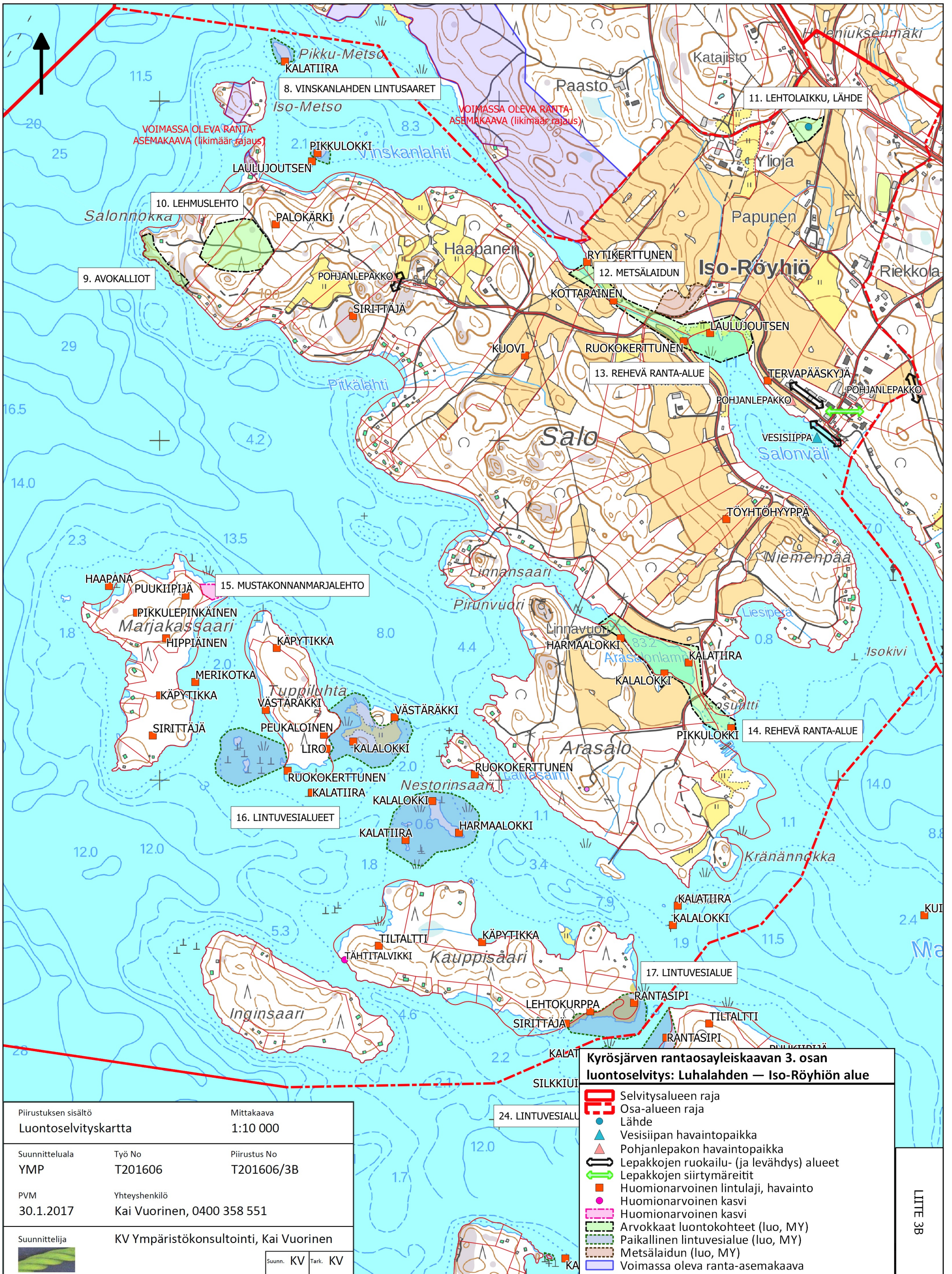
Suositus rakentamisen kannalta on, että lisäys rakentamiseen tapahtuisi olemassa olevien rakennuspaikkojen mukaisesti. Lahtien pohjukat ovat linnuille sekä hyönteisille (mm. korennot, pistiäiset, hämähäkit, mehiläiset ja kimalaiset) selvästi tärkeitä ruokailu- ja pesintäalueina.

Kyrösjärven rantaosayleiskaavan 3. osan luontoselvitys: Luhalahden — Iso-Röyhön alue

- Selvitysalueen raja
- Osa-alueen raja
- Lähde
- ▲ Vesisiipan havaintopaikka
- ▲ Viiksisiipan havaintopaikka
- ▲ Pohjanlepakon havaintopaikka
- ↔ Lepakkojen ruokailu- (ja levähdys) alueet
- ↔ Lepakkojen siirtymäreitit
- Huomionarvoinen lintulaji, havainto
- Arvokkaat luontokohteet (luo, MY)
- Paikallinen lintuvesialue (luo, MY)
- Arvokkaat puroympäristöt (luo, MY)
- Liito-oravan elinympäristö
- Metsälaidun (luo, MY)
- Luonnonsuojelualue
- Voimassa oleva ranta-asemakaava

Piirustuksen sisältö		Mittakaava
Luontoselvityskartta		1:10 000
Suunnittelualue	Työ No	Piirustus No
YMP	T201606	T201606/3A
PVM	Yhteyshenkilö	
30.1.2017	Kai Vuorinen, 0400 358 551	
Suunnittelija	KV Ympäristökonsultointi, Kai Vuorinen	
	Suunn. KV	Tark. KV

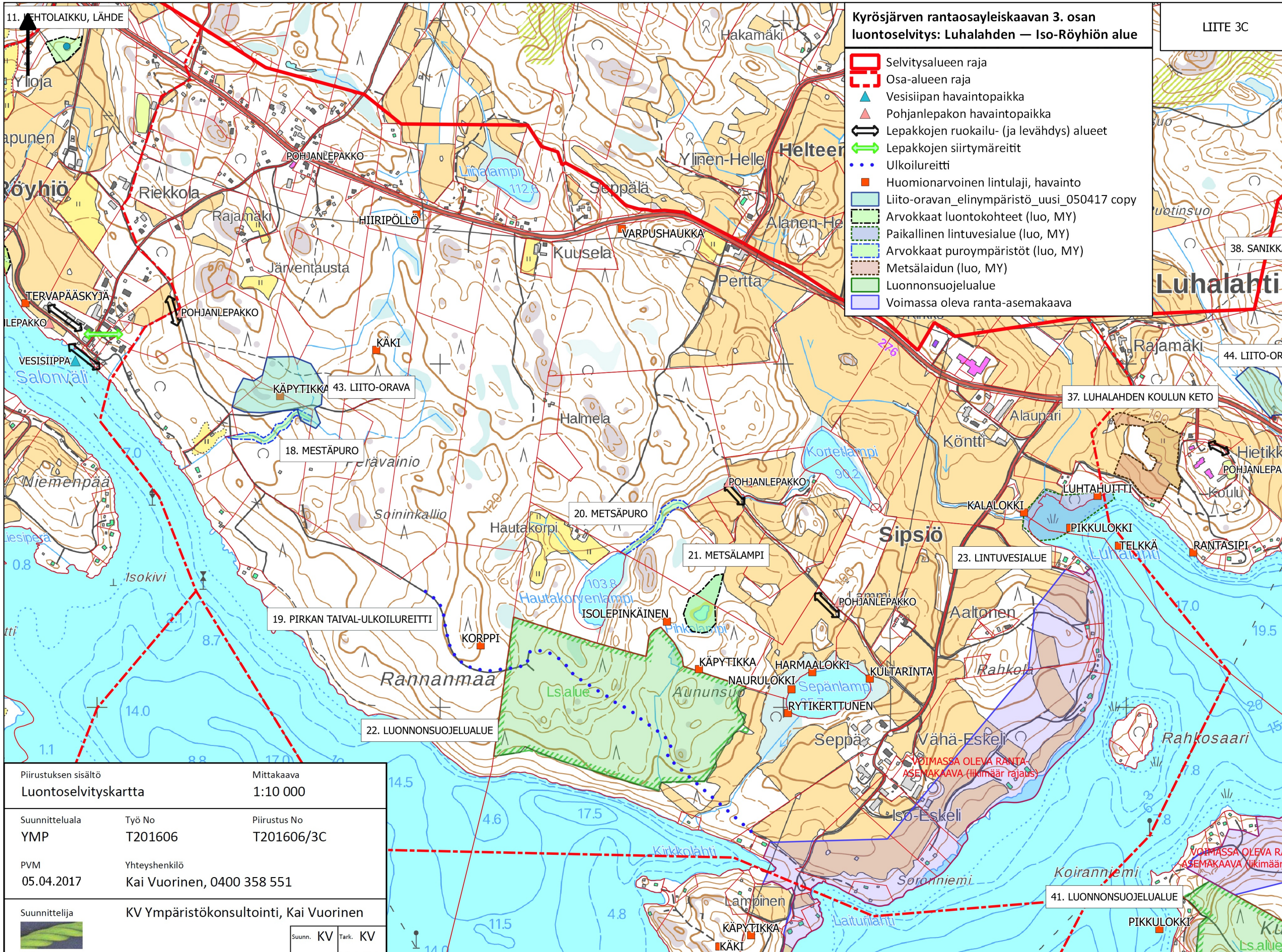

Piiirustuksen sisältö		Mittakaava
Luontoselvityskartta		1:10 000
Suunnitteluala	Työ No	Piiirustus No
YMP	T201606	T201606/3B
PVM	Yhteyshenkilö	
30.1.2017	Kai Vuorinen, 0400 358 551	
Suunnittelija	KV Ympäristökonsultointi, Kai Vuorinen	
	Suunn. KV	Tark. KV

Kyrösjärven rantaosayleiskaavan 3. osan luontoselvitys: Luhalahden — Iso-Röyhön alue

- Selvitysalueen raja
- Osa-alueen raja
- Lähde
- Vesisiipan havaintopaikka
- Pohjanlepakon havaintopaikka
- Lepakkojen ruokailu- (ja levähdys) alueet
- Lepakkojen siirtymäreiitit
- Huomionarvoinen lintulaji, havainto
- Huomionarvoinen kasvi
- Huomionarvoinen kasvi
- Arvokkaat luontokohteet (luo, MY)
- Paikallinen lintuvesialue (luo, MY)
- Metsälaidun (luo, MY)
- Voimassa oleva ranta-asemakaava

LITTE 3B

Kyrösjärven rantaosayleiskaavan 3. osan luontoselvitys: Luhalahden — Iso-Röyhiön alue

LIITE 3C

- Selvitysalueen raja
- Osa-alueen raja
- Vesisiipan havaintopaikka
- Pohjanlepakon havaintopaikka
- Lepakkojen ruokailu- (ja levähdys) alueet
- Lepakkojen siirtymäreitit
- Ulkoilureitti
- Huomionarvoinen lintulaji, havainto
- Liito-oravan elinympäristö uusi_050417 copy
- Arvokkaat luontokohteet (luo, MY)
- Paikallinen lintuvesialue (luo, MY)
- Arvokkaat puroympäristöt (luo, MY)
- Metsälaidun (luo, MY)
- Luonnonsuojelualue
- Voimassa oleva ranta-asemakaava

11. HETTLAIAKKU, LÄHDE

Piirustuksen sisältö		Mittakaava
Luontoselvityskartta		1:10 000
Suunnitteluala	Työ No	Piirustus No
YMP	T201606	T201606/3C
PVM	Yhteyshenkilö	
05.04.2017	Kai Vuorinen, 0400 358 551	
Suunnittelija	KV Ympäristökonsultointi, Kai Vuorinen	
	Suunn. KV	Tark. KV

Luhalahti

38. SANIKKAI

44. LIITO-ORAVA

37. LUHALAHDEN KOULUN KETO

LUHTAHUIFTI

PIKKULOKKI

TELKKÄ

RANTASIPI

Rahkosaari

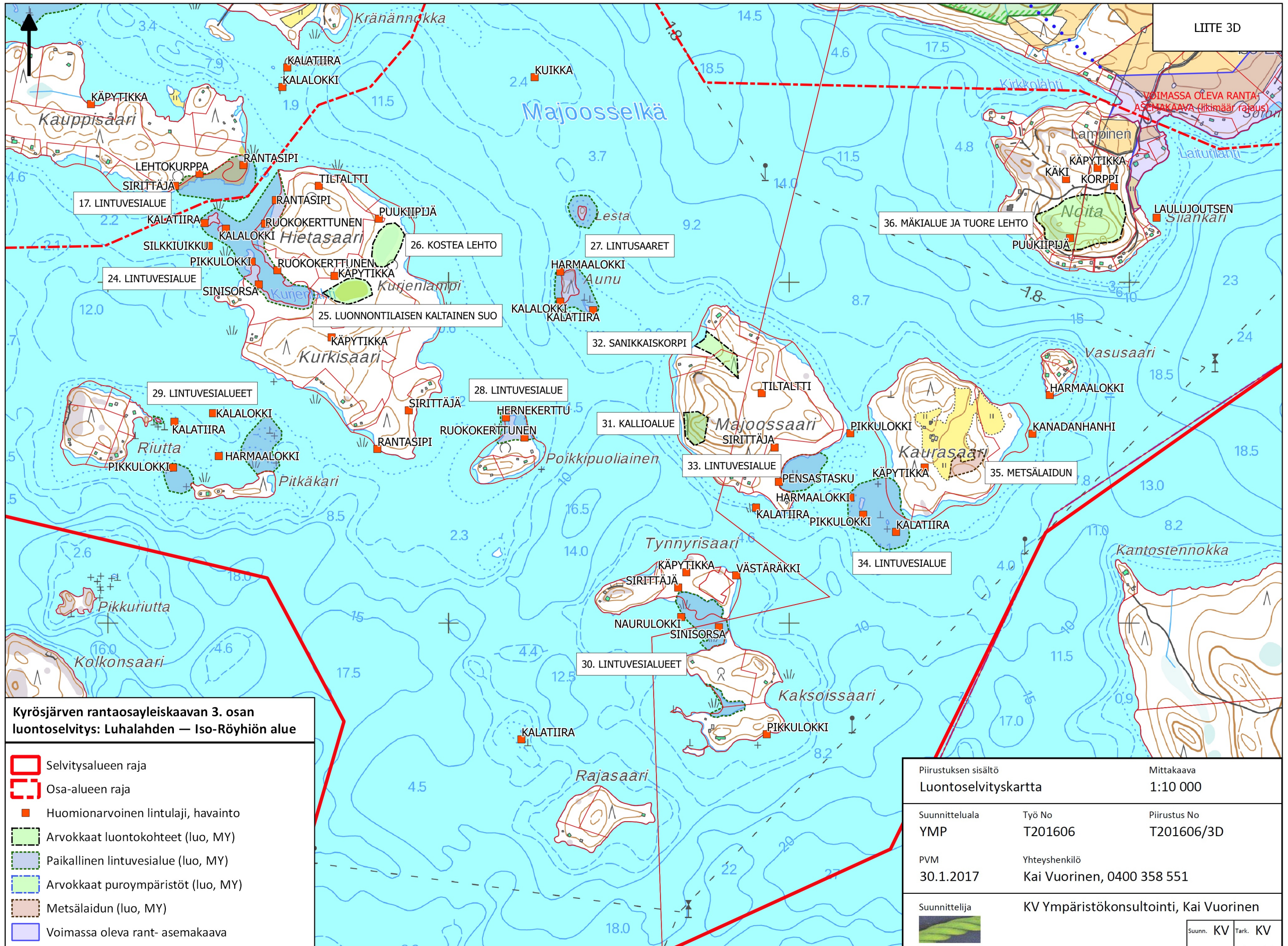
VOIMASSA OLEVA RANTA-ASEMAMAAVA (liikimäär raja)

VOIMASSA OLEVA RANTA-ASEMAMAAVA (liikimäär raja)

41. LUONNONSUOJELUALUE

PIKKULOKKI

Luonnon

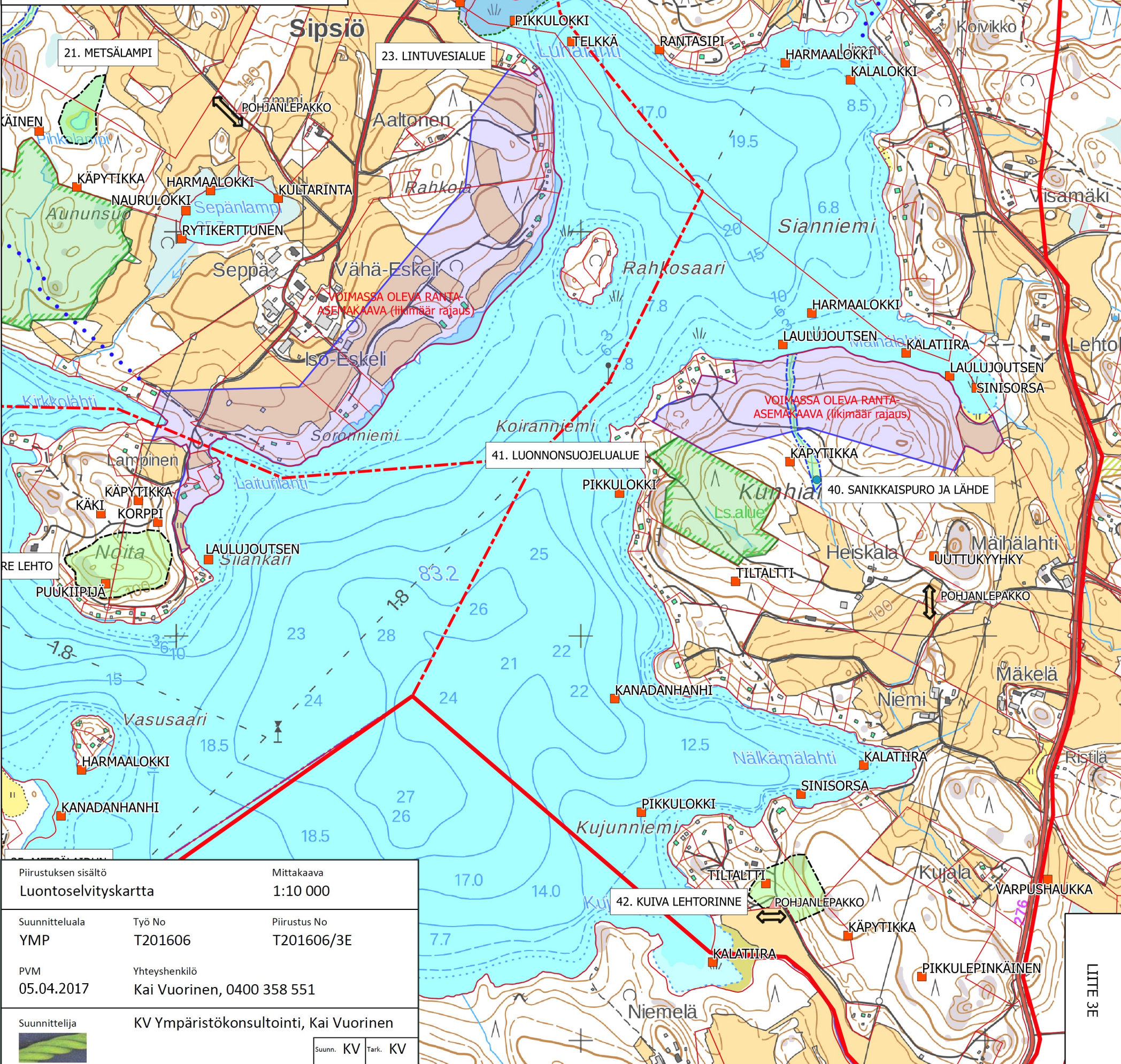
Kyrösjärven rantaosayleiskaavan 3. osan luontoselvitys: Luhalahden — Iso-Röyhiön alue

- Selvitysalueen raja
- Osa-alueen raja
- Huomionarvoinen lintulaji, havainto
- Arvokkaat luontokohteet (luo, MY)
- Paikallinen lintuvesialue (luo, MY)
- Arvokkaat puroympäristöt (luo, MY)
- Metsälaidun (luo, MY)
- Voimassa oleva rant- asemakaava

Piiirustuksen sisältö		Mittakaava
Luontoselvityskartta		1:10 000
Suunnitteluala	Työ No	Piiirustus No
YMP	T201606	T201606/3D
PVM	Yhteyshenkilö	
30.1.2017	Kai Vuorinen, 0400 358 551	
Suunnittelija	KV Ympäristökonsultointi, Kai Vuorinen	
	Suunn. KV	Tark. KV

Kyrösjärven rantaosayleiskaavan 3. osan luontoselvitys: Luhalahden — Iso-Röyhiön alue

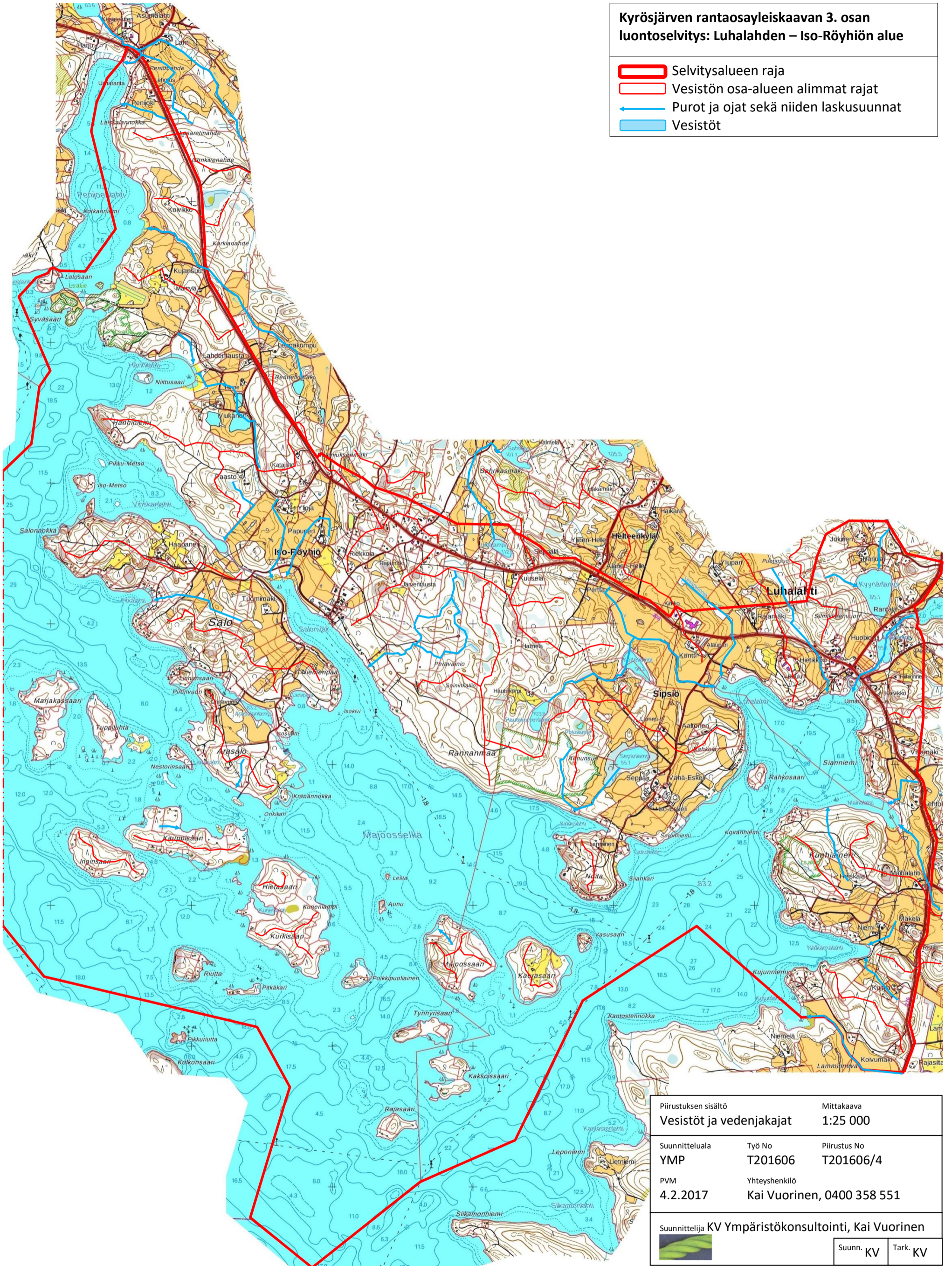
- Selvitysalueen raja
- Osa-alueen raja
- Lähde
- Pohjanlepakon havaintopaikka
- Lepakkojen ruokailu- (ja levähdys) alueet
- Melontareitti
- Huomionarvoinen lintulaji, havainto
- Liito-oravan elinympäristö
- Arvokkaat luontokohteet (luo, MY)
- Paikallinen lintuvesialue (luo, MY)
- Arvokkaat puroympäristöt (luo, MY)
- Keto (luo, MY)
- Luonnonsuojelualue
- Voimassa oleva ranta-asemakaava

Piiirustuksen sisältö		Mittakaava
Luontoselvityskartta		1:10 000
Suunnitteluala	Työ No	Piiirustus No
YMP	T201606	T201606/3E
PVM	Yhteyshenkilö	
05.04.2017	Kai Vuorinen, 0400 358 551	
Suunnittelija	KV Ympäristökonsultointi, Kai Vuorinen	
	Suunn. KV	Tark. KV

**Kyrösjärven rantaosayleiskaavan 3. osan
luontoselvitys: Luhalahden – Iso-Röyhiön alue**

- Selvitysalueen raja
- Vesistön osa-alueen alimmat rajat
- Purot ja ojat sekä niiden laskusuunnat
- Vesistöt

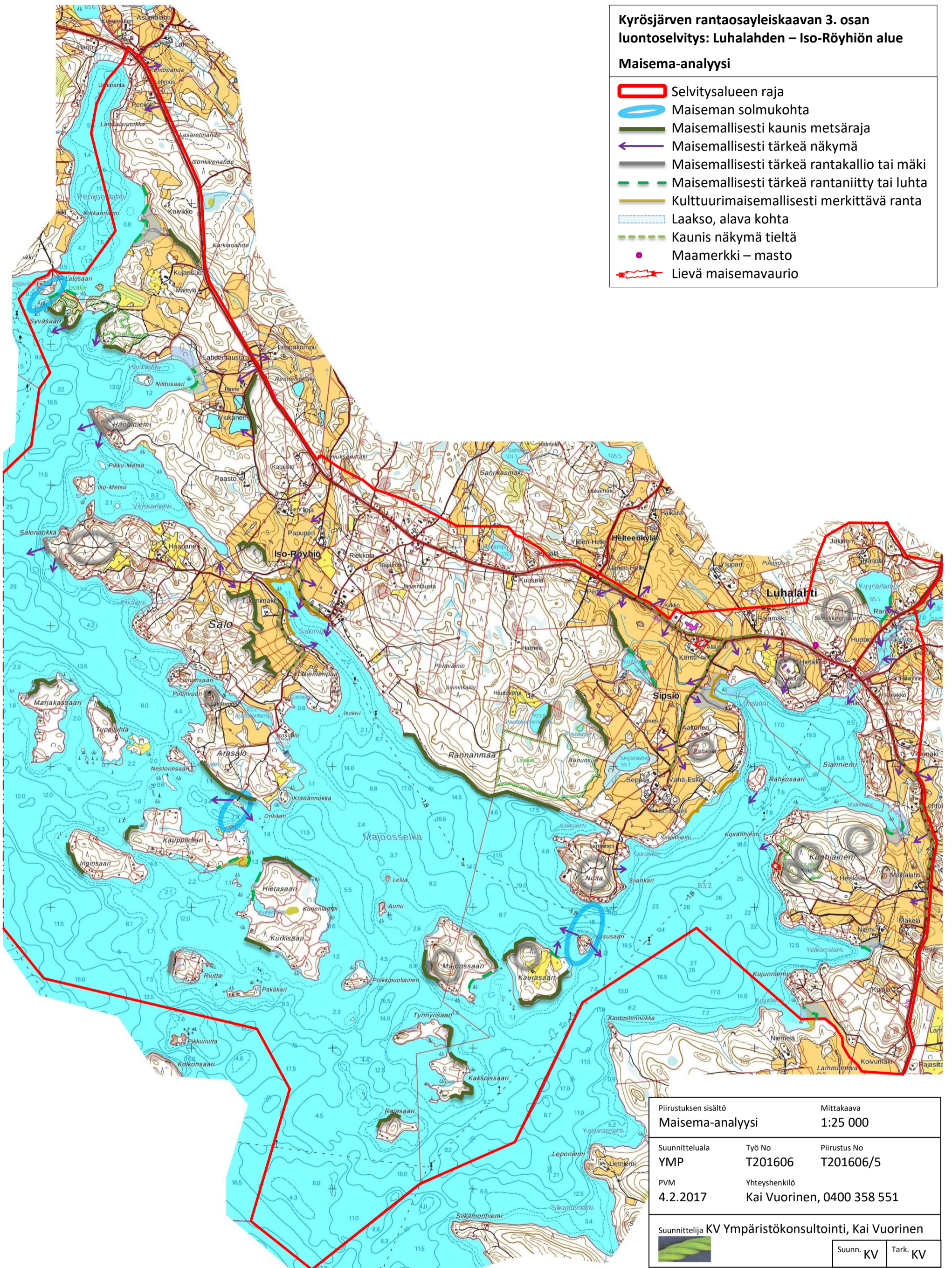

Piirustuksen sisältö	Mittakaava	
Vesistöt ja vedenjakajat	1:25 000	
Suunnitteluala	Työ No	Piirustus No
YMP	T201606	T201606/4
PVM	Yhteyshenkilö	
4.2.2017	Kai Vuorinen, 0400 358 551	
Suunnittelija KV Ympäristökonsultointi, Kai Vuorinen		
	Suunn. KV	Tark. KV

Kyrösjärven rantaosayleiskaavan 3. osan luontoselvitys: Luhalahden – Iso-Röyhiön alue

Maisema-analyysi

- Selvitysalueen raja
- Maiseman solmukohta
- Maisemallisesti kaunis metsäraja
- Maisemallisesti tärkeä näkymä
- Maisemallisesti tärkeä rantakallio tai mäki
- Maisemallisesti tärkeä rantaniitty tai luhta
- Kulttuurimaisemallisesti merkittävä ranta
- Laakso, alava kohta
- Kaunis näkymä tieltä
- Maamerkki – masto
- Lievä maisemavaurio

Piirustuksen sisältö	Mittakaava	
Maisema-analyysi	1:25 000	
Suunnitteluala	Työ No	Piirustus No
YMP	T201606	T201606/5
PVM	Yhteyshenkilö	
4.2.2017	Kai Vuorinen, 0400 358 551	
Suunnittelija KV Ympäristökonsultointi, Kai Vuorinen		
	Suunn. KV	Tark. KV